

మాతృక

మహిళా గొంతుక

ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం (పేవోడబ్బూరి) అధికార మాసపత్రిక

MAHILA GONTUKA MATRUKA

సంపుటి : 5

సంచిక : 8

ఆగస్టు : 2019

57

పేజీలు : 48

వెల : 15 రూ.లు

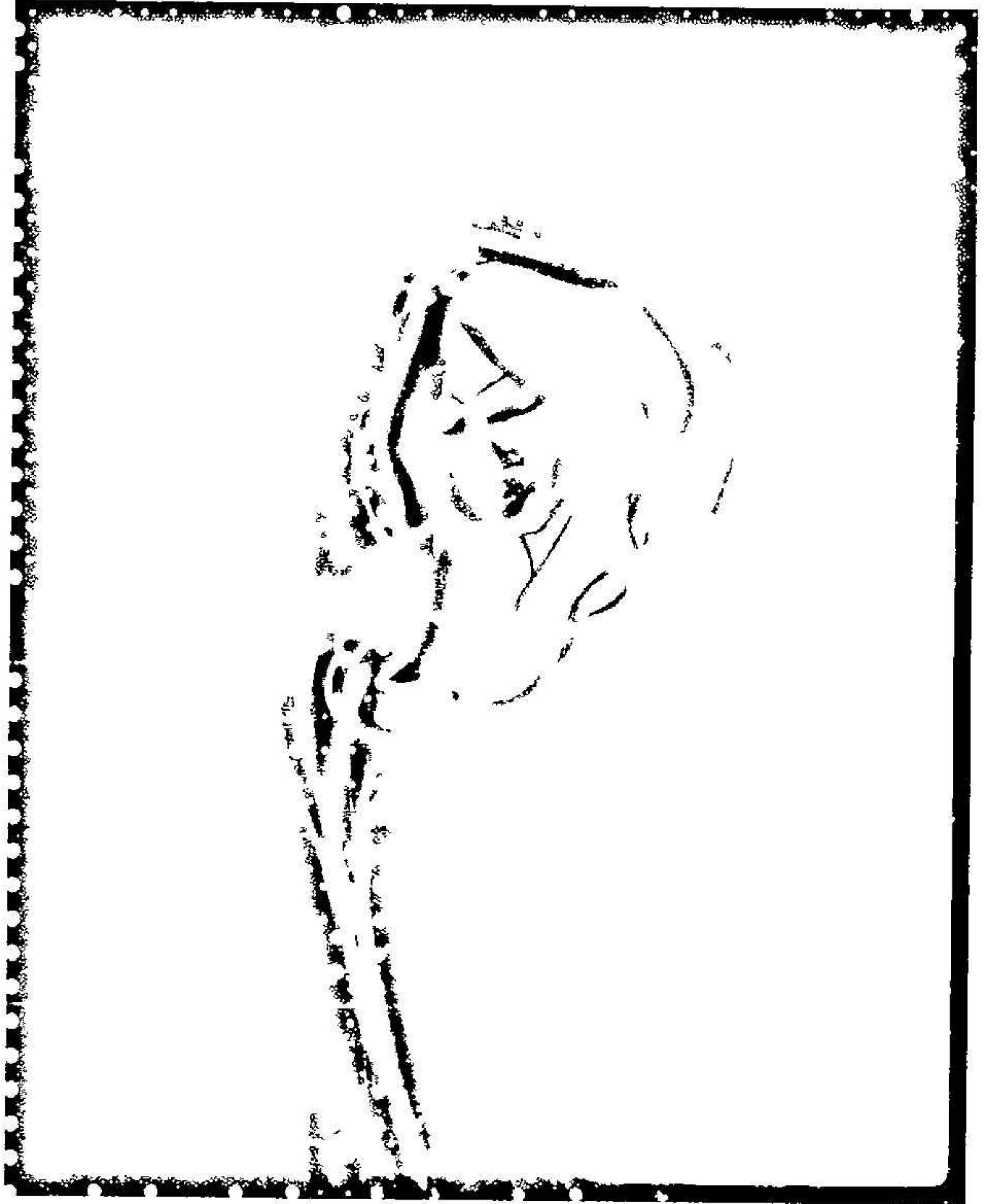
పడవుల్లో గుడిసెలేయవద్దంటోంది
నగరాల్లో నా పేరు రాసిలేదంటోంది
నా దేశపు
నియంతృత్వ ఆకాసమంతా
నద్దలెగురుతున్నాయి
నాపాప ముక్కుల్లో ప్రజాస్వామ్యం
నక్తమోడుతోంది

అమ్మ

- తెలుగు అనువాదం: సత్యవాణి, హైదరాబాద్

వగటి వెలుగు అస్తమిస్తోంది. చీకటి రాజ్యమేలబోతోంది.
మా గుడిసె ముందు మేము. ఒక్క దీపమూ లేదు లోపల.
చుట్టూ ఇళ్లలో వెలుగుతూ ఉన్న దీపాలు.
వంటిళ్లలో మండుతున్న పొయ్యిలు.
తెగనరకబడుతున్న మేకలు.
ఉడుకుతున్న కూరలు, పులుసులు.
మా ముక్కుపుటాలకు చేరుతున్న వాసనలు.
మా కడుపులలో ఆకలి కరకరలు.
మా కళ్ల నుంచి ధారగా ఉబుకుతున్న నీరు.
ఇంతలో...
చీకటిని కోస్తూ భారంగా మా దగ్గరకొచ్చిందో నీడ.
నెత్తి మీద బరువు. కాళ్లలో వణుకు.
సన్నని, నల్లని శరీరం... మా అమ్మ.
రోజంతా అడవిని గాలిస్తుంది వంట చెరకు కోసం.
ఎదురు చూస్తూ ఉంటాం మేము ఆమె రాక కోసం
ఆమె ఖాళీ చేతులతో తిరిగొచ్చిన రోజున
కడుపులోకి ముడుచుకుంటాయి మా కాళ్లు.
ఒకరోజు ఏదో జరుగుతుంది, అదెలాగో మాకు తెలీదు.
రక్తమోడుతున్న కాలికి పట్టితో ఇంటికొచ్చిన అమ్మ.
నల్లని పెద్ద పాము కరిచింది... ఇద్దరు స్త్రీలు అంటున్నారు.

అతను తన పడగ విప్పాడు. ఆమెను కాటు వేసాడు.
జర జరమంటూ వెళ్లిపోయాడు.
అమ్మ నేల కూలిపోయింది.
మేము రక్త రేకులూ కట్టిస్తాం.
మంత్రాలూ వేయిస్తాం.
మందులిచ్చే ఆచారీ వస్తాడు.
రోజు ఆరంభమౌతూ ఉంది.
ఆమె జీవితం ముగిసిపోయింది.
దుఃఖంతో మా గుండెలు పగిలిపోతాయి.
గాల్లో కలిసిపోతోంది మా దుఃఖం అంతలోనే!
అమ్మ వెళ్లిపోయింది ఈ లోకం వదలి.
ఆమె సంతానమైన మేము గాలికి మిగిలిపోయాం.
ఇప్పటికీ నా కళ్లు అమ్మను వెతుకుతూనే ఉంటాయి.
నా దుఃఖమూ పెరుగుతూనే ఉంది.
నెత్తి మీద కట్టెల మోపుతో ఏ బక్క పలుచని స్త్రీని చూసినా,
ఆమె కట్టెల మోపును కొంటాను నేను మొత్తంగా. ❀

అర్జున్ డాంగ్లే సంపాదకత్వంలో ఆంగ్లంలో ముద్రించబడిన ఆధునిక మరాఠీ దళిత సాహిత్యం "పాయిజన్డ్ బ్రెడ్" (విషపు రొట్టె) అనే పుస్తకంలోని కవితా సంకలనంలోని 'మదర్' అనే కవిత ఇది. ఈ పుస్తకం మొదటిసారిగా 2009లో ముద్రించబడింది. ఆ తర్వాత వరుసగా 2011, 2012, 2014, 2016 మరియు 2018 సంవత్సరాలలో పునర్ముద్రించబడినది. మరాఠీలో ఈ కవితను రాసినవారు: వమన్ నింబల్కర్ అయితే దీనిని ఆంగ్లంలోకి అనువదించిన వారు: ప్రియ అదార్కర్.

మహిళా సంఘటిత శక్తి
ఉద్యమించే మహిళల ఊపిరి

మహిళా గొంతుక

మాతృక

MAHILA GONTUKA MATRUKA

57

సంపుటి : 5

సంచిక : 9

పేజీలు : 48

ఆగస్టు - 2019

ఎడిటర్

చొప్పర పద్మ

సంపాదకవర్గం

వి. సంధ్య

ఎస్. విష్ణు

బి. రమాసుందరి

రాజకీయ, ఆర్థిక,
సామాజిక, సాంస్కృతిక
సమానత్వం కోసం
పోరాడుదాం

ధరణి ఎంటర్ ప్రైజెస్
డిటిపి & డిజైనింగ్
హైదరాబాద్ - 500 044.
సెల్ : 9491875063

ముద్రణ : నవ్య ప్రింటర్స్,
హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్ - 29

రచనలు, చందాలు
పంపవలసిన చిరునామా

మహిళా గొంతుక

మాతృక

ఇం.నెం. 35-3-6931 (4)
కామ్రేడ్ మాదాల నారాయణస్వామి
భవన్, సంజయగాంధీ కాలనీ,
శర్మ కాలేజీ దగ్గర,
ఒంగోలు - 523 001
సెల్ : 9676206230
ఫోన్ : 08592 - 238350
e-mail : matruka2015@gmail.com

విషయ సూచిక

మాతృకమాట	: మాయమైపోతున్న ఇళ్లు	4
ఫోకస్	: అస్సాం సమస్య, వామపక్షాలు	అరూప్ బైశ్య
		అనువాదం : ప్రశాంతి
కథలు వెతలు	: దేశభక్తుల రాజ్యం	బమ్మిడి జగదీశ్వరరావు
తీర్పు	: ఆ ఏడుగురు మహిళలు	రమాసుందరి
కథ	: ఆమె మొదటి నిర్ణయం	శాంతి ప్రబోధ
	: నాన్నకు రాసిన వుత్తరం	వి. వెంకట్రావు
ఖండన	: పలమనేరు పరువు హత్య	పీవోడబ్బా
సమకాలీనం	: తెలంగాణ కుల దురహంకార హత్యలు	వి. సంధ్య
మేడిపండు	: ఉన్నావ్ అత్యాచారం	సహజ
తెర	: ఆర్థికల్ 15	ల.లి.త.
ఊరు అడవి పోరు	: సోన్భద్ర కాల్పులు	రమాసుందరి
నివాళి	: కా నాగమణికి	పీవోడబ్బా
ప్రత్యేక వ్యాసం	: పనికి ఆహార పథకం	రాధ
ఉద్యమ గమనం	: పీవోడబ్బా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజకీయ శిక్షణా తరగతులు	46
గుండె చప్పుడు	: అమ్మ	తెలుగు అనువాదం : సత్యవాణి
	: నీలోని మనిషి	నాగజ్యోతి
	: రెక్కలు విప్పి	మందరపు హైమవతి
	: పౌరసత్వం పురిటి నొప్పులు	శ్రీరామ్
ముఖచిత్రం	: శశి	1
ముఖచిత్ర వ్యాఖ్యానం	: శ్రీరామ్	1
ముఖచిత్ర డిజైన్	: ధరణి	

మాయమైపోతున్న ఇళ్లు

ప్రపంచవ్యాప్తంగా 'దేశం లేని' ప్రజలు సంఖ్య పెరుగుతుంది. పలు దేశాలలో ఉన్న నిర్బంధ శిభిరాలు ఒక కోటిమంది ప్రజలతో కిటకిటలాడుతున్నాయి. అత్యంత సంపన్న దేశాలయిన అమెరికా, ఆస్ట్రేలియా, జపాన్ దగ్గర నుండి యూరప్ దేశాలు స్పెన్, ఇటలీ, మాల్టా, నెదర్లాండ్, పోర్చుగల్, యుకె, ఇంకా ఉక్రెయిన్ లాంటి దేశాల్లో డిటెన్షన్ కాంపులు ఉన్నాయి. ప్రజలకు పౌరసత్వం నిరాకరించి నిర్బంధించి ఉంచే స్థావరాలనే నిర్బంధ శిభిరాలు (డిటెన్షన్ కాంపులు) అంటారు. ఈ కాంపుల్లో ఉండేవారు భుక్తి కోసం పనీపాటలు చేసుకొనే అవకాశం ఉండదు. ప్రభుత్వ, లేక ఎంజీవోల దయాదాక్షిన్యాలతో కదలలేని జీవితం గడపాలి.

ఏ దేశంలో అయితే నిర్బంధ శిభిరాలు ఉంటాయో, అవి ఎంత అభివృద్ధి చెందిన దేశాలుగా బయటకు చెప్పుకొన్నా- ఆ దేశాల అంతర్గత రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక సంక్షోభాలను అవి ప్రతిబింబిస్తాయి. ప్రజలను ఇముడ్చుకోలేనితనం, ప్రజల మధ్య వచ్చే వైషమ్యాలను పరిష్కరించలేని అసమర్థత, చాలా సందర్భాలలో ప్రజల మధ్య అవే తగాదాలు పెట్టి పబ్బం గడుపుకొనే క్రూర రాజకీయం- ఈ డిటెన్షన్ కాంపుల ద్వారా అర్థం అవుతూ ఉంటుంది. మనిషి సహజ పుట్టుకను, ఉనికిని 'పౌరసత్వం' అనే ఒక సాంకేతిక పదానికి ముడి వేసి వాళ్ల జీవితాలతో ఆడుకొనే కుటిల రాజకీయ పద్ధతి ఇది.

మనిషి ఉత్పత్తిదారుడు. మనిషి అంటేనే అతడు అర్థవంతమైన ఉత్పత్తిని సృష్టించగలవాడని. అందుకు అతడు ఉత్పత్తి శక్తుల కోసం అన్వేషణ సాగిస్తాడు. సారవంతమైన నేలలు, నదీ జలాలు, ఖనిజ వనరులు ఉన్న దగ్గరకు మానవ శక్తి ప్రవహించటం సహజంగా జరుగుతుంది. మానవనాగరికత అభివృద్ధి అలాగే జరిగింది. ఇది ఒక సహజ సామాజిక పరిణామం. వచ్చిన చిక్కంతా ఈ ప్రయాణంలో, స్థిరపడటంలో జరిగిన ఆధిపత్య ధోరణులు. ఒక్కొక్కరికంటే ఒక్కొక్కరికంటే ముందే సమూహాలు ఆధిపత్యాన్ని పొందాయి. ఆర్యుల వలసలు భారతదేశంలో మూలవాసులపై వారికి ఆధిపత్యాన్ని సంపాదించిపెడితే, పెట్టుబడిని విస్తరించుకోవటానికి జరిగిన సామ్రాజ్యవాద వలసలు రాజ్యాధికారాన్ని చేతిలోకి తీసుకొని వలస దేశాల ప్రజలపై పీడన ప్రయోగించింది. ఈ పీడన కొన్ని వందల, వేల సంవత్సరాలు కొనసాగాక; దేశాల్లో జాతీయ స్వాతంత్ర్య పోరాటాలు జరిగాక; ముఖం మాత్రం కనబడనీయని, రూపం మార్చుకొన్న పీడన ఇప్పుడు అమలులో ఉంది. ఆ పీడన ఇప్పుడు బహుముఖంగా మూడో ప్రపంచదేశాల్లో అమలు అవుతుంది. దానికి వ్యతిరేకంగా ఎక్కువెట్టాల్సిన బాణం దిశను ఇప్పుడు తన తోటి, తన వర్గ మానవుల మీదకు ప్రజలు మరల్చుటానికి రాజ్యం ఎప్పుడూ ప్రయత్నం చేస్తూ ఉంటుంది. దాని కోసమే పౌరసత్వం అనే పదానికి నకిలీ జాతీయవాద, సంకుచిత అర్థాలను అంటగట్టి ప్రజల మధ్య తగాదాలు పెడుతోంది.

అయితే నేటి ఆధునిక మానవుడు కేవలం రెండు చేతులు రెండు కాళ్లతో, పొట్ట చేత్తో పట్టుకొని చేస్తున్న వలస కేవలం అతని బతుకు కోసం చేస్తున్నదే. ఈ నిర్వచనం, ఈ పరిస్థితులు వేరు. వర్గ సమాజంలో ఇలాంటి వలసలు చేస్తున్న వారు పీడితులు, పేదవారు. ఇలాంటి వారే పౌరసత్వ సమస్యను ఎదుర్కొంటున్నారు. ఇప్పుడు పౌరసత్వ సమస్య కేవలం అధికార రాజకీయాల కోసం సృష్టించిందే. పౌరుడు కావాలంటే, అతను ఒక రాజకీయంగా సంఘటితమైన సమూహానికి చెంది ఉండాలి అంటారు. ఒక గ్రామానికీ, ఒక భాషకూ, ఒక మతానికీ, ఒక వృత్తికీ చెంది ఉండాలని కూడా నిర్వచిస్తున్నారు. వీటన్నిటికన్నా ఆధునిక పరిస్థితుల్లో అతడు ఒక రాజ్యానికి చెంది ఉండాలి అనేది ఒక ప్రధాన విషయం. ఒక్క మాటలో చెప్పాలి అంటే 'మనవాడు'

అనిపించుకోగలగాలి. ఇలాంటి భావనలను పౌరసత్వానికి చుట్టూ ఏర్పాటు అయ్యాయి. కూడు, గుడ్డ లాంటి ప్రాథమిక అవసరాల కంటే, ఇప్పుడు పౌరులుగా మన ఉనికిని నిరూపించుకోవటం అన్నిటికంటే ప్రధానమైన సమస్యగా తయారు అయ్యింది. మానవ హక్కులు, నైతిక హక్కులు ఉన్నా; ఈ సామాజిక రాజకీయ హక్కు అనే పౌరసత్వ హక్కు లేకపోతే అవి నిరర్థకం అయిపోతున్నాయి. కుటుంబ జీవితం, ప్రాథమిక అవసరాలు, ఉపాధి, చదువు, ప్రయాణాలు, రోజువారీ రక్షణ- ఇవన్నీ రాజ్య రక్షణ లేకుండా జరగవు. ఒక రాజ్యానికి చెంది ఉండకుండా, దానికి సంబంధించిన రుజువులు చూపించకుండా ఉంటే ఆ వ్యక్తి ఇవన్నీ పొందలేని పరిస్థితి. అతని ఉనికి సున్నా. ఇంకా చెప్పాలంటే మనం బాగా జీవించాలంటే, అసలు జీవించాలంటే ఒక రాజ్యంలో పౌరసత్వం ఉండి తీరాల్సిన పరిస్థితులు ప్రపంచమంతా తీసుకుకొని వచ్చారు. 'వసుదైక కుటుంబం' అనే మాట ఇప్పుడు పలకటానికే బాగుంటుంది కానీ, నిజ అర్థంలో ఆ పదం నిషిద్ధం.

ఏదో ఒక దేశంలో పౌరసత్వం లేకపోతే భయంకరమైన జీవితాన్ని గడపాలి. సుదీర్ఘ జైలు జీవితం, రాజకీయ పరాయీకరణ, అణగి ఉండాల్సిన మైనారిటీ బతుకు గడపాలి. 'దేశం లేని' ప్రజలకు ఓటు హక్కు కాదు కదా, రాజకీయ జీవితం కూడా ఉండదు. ఎలాంటి చట్టాలు వారికి అండగా ఉండవు. వారిని ఉట్టి పుణ్యానికే నిర్బంధంలోకి తీసుకోవచ్చు. కుటుంబం నుండి వేరు చేయవచ్చు. వారి ఆస్తులు జప్తు చేసినా ఎవరికీ ఫిర్యాదు చేసే అవకాశం ఉండదు. ఉద్యోగాల కోసం అడగటానికి ఎవరూ ఉండరు. ఆకలయితే వారికోసం ఎలాంటి ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ ఉండదు. మౌలిక ఆరోగ్య సదుపాయాలు ఉండవు. ప్రాణ హంతక జబ్బులకు చికిత్స చేయించుకోలేరు. వాళ్లు ఏ సమయంలోనైనా బయటకు గెంటివేసే అవకాశం ఉన్న ఇళ్లు లేని పరాయివాళ్లు. వారి సంపూర్ణ సామాజిక రాజకీయ ఉనికి చట్టవిరుద్ధం. సామాజికంగా, రాజకీయంగా వారు చనిపోయినట్లే. ఈ 'దేశంలేని' ప్రజలలో లోతైనా అస్థిత్వ అభివృద్ధి పరిధివిల్లుతుంటుంది.

జర్మనీలో యూదులకు పౌరసత్వం తిరస్కరించాక ఏమయ్యిందో ఒక సారి గుర్తు చేసుకొంటే; పౌరసత్వం లేకపోవటం, దేశం లేకపోవటం, ఇళ్లు లేకపోవటం అంటే ఏమిటో అర్థం అవుతుంది. రాజకీయ ఉనికి, సామాజిక అస్థిత్వం పోయి, వాళ్లు అధమ మానవులుగా మారిపోయారు. అమానవీయతను, నేరస్థ స్వభావాన్ని సంతరించుకోవటం 'దేశం లేని' వారికి సర్వసాధారణం. వారి ప్రతి చర్య రాజ్యం నుండి, ప్రజల నుండి రహస్యంగా ఉంచాలి కాబట్టి ఇలా జరుగుతుంది. ఇలాంటి పరిస్థితులే క్రూర మానవ మారణకాండలకు కూడా దారి తీస్తాయి.

ఇదంతా ఎందుకు జరుగుతుంది? దేశం లేని ప్రజల ఈ దుర్మార్గమైన స్థితి ఎందుకు వస్తుంది? ఆర్థిక దైన్యత ప్రజలను వారి సొంత దేశాలనుండి వెళ్లగొట్టినపుడు, కొన్ని సమూహాల మీద రాజకీయ ద్వేషంతో రాజ్యం యుద్ధాన్ని ప్రకటించినపుడు ఇలా జరుగుతుంది. వారు తాత్కాలికంగా పని చేస్తున్న దేశం వారిని పౌరులుగా గుర్తించనపుడు, ఇంకా దేశానికి కొత్త సరిహద్దులు పుట్టుకొచ్చినపుడు కూడా ఇలా జరుగుతుంది. బంగ్లాదేశ్ పుట్టుక వేలాది ఉర్దూ మాట్లాడే జీహార్ ముస్లిములను వారి సొంత నేల మీదే పరాయివాళ్లను చేసింది. బంగ్లాదేశ్ వారిని గెంటివేసింది. పాకిస్తాన్ వారిని స్వీకరించలేదు. సరిహద్దులను అంటిపెట్టుకొని జీవిస్తూ, వారి తప్పు లేకుండానే, హఠాత్తుగా వారు 'దేశంలేని' వారయ్యారు. అక్కడి సంచార పశుకాపరులకు కూడా అదే గతి పట్టింది. వాళ్లకసలు స్థిర అస్తిత్వం గురించి తెలియదు. సొంత ఇల్లు ఏర్పాటు చేసుకోవటం తెలియదు. ఒక ప్రాంతంలో స్వేచ్ఛగా తిరిగే వాళ్లను హఠాత్తుగా సరిహద్దులకు పరిమితం చేసి అటూ ఇటూ దాటొద్దని చెప్పారు. పాస్‌పోర్ట్, ఐడెంటిటీ కార్డ్ లేని దురదృష్ట రొహింగ్య అనేక రకాల దోపిడీలకు గురి అయ్యాడు. అతని భూములను జప్తు చేసుకొని, బలవంతంగా వెళ్లగొట్టి, వివాహ నియంత్రణలు చేసి, రోడ్ల మీదా మిలటరీ కాంపుల్లో వెట్టి చాకిలీకి గురి చేశారు. రొహింగ్యాలకు ఇప్పుడు ఉండటానికీ, వెళ్లటానికీ దేశం లేదు.

ప్రజలకు 'దేశం లేకపోవటం' అనే స్థితి ఇప్పుడు సహజంగా వచ్చే విపత్తు కాదు. మనిషి సృష్టించిన అశాంతి. సరిహద్దుల వెర్రితో నకిలీ జాతీయవాద రాజ్యాల ఏర్పాటు పర్యవసానం. ప్రజా సమూహాల మధ్య తగాదాలు పెట్టి, పబ్లిం గడుపుకొనే అవకాశవాద రాజకీయ ఫలితం. ఇప్పుడు భారతదేశంలో జరుగుతుంది అదే. ఒక ఎంచుకొన్న సమూహాన్ని, ప్రస్తుతానికి

ముస్లిములను ఈ దేశానికి పరాయివారుగా చేయ ప్రయత్నించే కుట్రలో భాగంలో ఎన్ఆర్సీ అనే పేరుతో, పౌరసత్వ జల్లు అనే పేరుతో వేలాదిమందిని నిరాశ్రయులను చేసే ప్రక్రియ మొదలైయ్యింది. నిర్బంధ కేంద్రాలు ఏర్పాటు అయ్యాయి. ప్రస్తుతం ఈ ప్రక్రియ అస్సాంకు పరిమితం అయినా, ఇది దేశమంతా పాకించే ప్రమాదం ముందు ముందు ఉందని అమిత్ షా ప్రకటనలు తెలియచేస్తున్నాయి. మత ప్రాతిపదిక మీద రెండో సారి పరిపాలనకు వచ్చి జీజేపీ పార్టీ ఎంచుకొన్న సమూహాలలో ఇప్పుడు ముస్లిములు మాత్రమే ఉండవచ్చు. ఈ సమూహాల సంఖ్య భవిష్యత్తులో పెరగబోతుంది.

పౌరసత్వం ఉండటమే ఒక గొప్ప సదావకాశం అయితే, భారతదేశంలో దాన్ని అతి గొప్ప సదావకాశంగా పేర్కొనవచ్చు. అయితే అస్సాంలో పౌరసత్వం కోల్పోయిన 40 లక్షల మంది కాకుండా, మిగిలిన 130 కోట్ల భారతదేశ పౌరులకు పౌరసత్వం మిగిలి ఉంటుందనుకొంటే పెద్ద పొరపాటే. 3.3 కోట్ల జనాభా ఉన్న ఒక్క అస్సాంలోనే 40 లక్షలమంది పౌరసత్వాన్ని కోల్పోతే, అమిత్ షా చెప్పిన దాని ప్రకారం దేశవ్యాప్తంగా ఎంత మందిని 'దేశంలేనివారు'గా చేసే అవకాశం ఉంది? మిగిలిన 130 కోట్లలో పదిశాతానికి కూడా వారి అస్తిత్వాన్ని రుజువు చేయగలిగిన కాగితాలు ఎటూ ఉండవు. కాబట్టి వారి పౌరసత్వాన్ని తొలగించే అవకాశాలు మెండు. సంచార జీవుల నుండి మొదలైయ్యి ఈ తొలగింపుల లిస్టును వాళ్లు ఎటైనా మళ్లించవచ్చు.

భారతదేశంలో ఆవులను రక్షిస్తూ పవిత్రులు అయిన వారు ఏడేడు జన్మల వరకూ పౌరులుగా ఉండవచ్చు. జై శ్రీరామ్ అని ఉచ్చరిస్తూ మూక హత్యలు చేసే వాళ్ల పౌరసత్వానికి కూడా ఆటంకం ఉండదు. మత కల్లోలాలను రెచ్చగొట్టి, రక్త పాతం పొంది, రాజ్యాధికార సముపార్జనకు దారులు వేసే వారికి పౌరసత్వలేమి బాధ వుండదు. ఆడవారి మీద అత్యాచారాలు చేసి రాముడి పేరుతో గుడులు కట్టే వారికి ఢోకా ఉండక పోవచ్చు. హిందూ తీవ్రవాద చర్యలు చేసి, ఎంపీలు అయిన సాధువులకూ, సన్యాసినులకూ ఈ పౌరసత్వ బాధ ఉండదు. ఆవు చర్మం వలుస్తున్నారంటూ దళితులను చమడాలు వలిచి సామాజిక మాధ్యమాలలో ప్రచారం చేసేవారికి కూడా ఈ పౌరసత్వ సమస్య ఎప్పటికీ రాదు. నకిలీ దేశభక్తిని ప్రచారం చేస్తూ, యుద్ధోన్మాదాన్ని సమర్థిస్తూ, అది తప్పన్న వారిని పాకిస్తాన్ పొమ్మని కోప్పడే వారికి ఏ యిబ్బందులూ రావు. అప్పులు ఎగ్గొట్టి విదేశాలకు పారిపోయిన నీరవ్ మోడి, విజయ్ మాల్యా, లలిత్ మోడి, సంజీవ్ చావ్లా లాంటి వారికి ఇక్కడ పౌరసత్వం గ్యారంటీ. దేశాన్నే దోచుకోవటానికే పుట్టిన అనిల్ అంబానీ, ముఖేష్ అంబానీ, రతన్ టాటా, భీరూబాయ్ అంబానీ, అజీమ్ ప్రేమ్జీ, గౌతమ్ అదానిలాంటి వారికి పచ్చని వనాలు, సమస్త వనరులు, మానవ శ్రామిక శక్తితో పాటు పౌరసత్వం కూడా ఉచితం. మోడి ప్రభుత్వాన్నీ, ఆర్ఎస్ఎస్ రాజకీయాలను ట్వీట్టర్ల ద్వారా, ఫేస్బుక్ ద్వారా పొగిడే డిజిటల్ సైన్యానికి కూడా ఈ పౌరసత్వ నిరంతరాయ సదుపాయం ఉంటుంది. కాషాయవర్ణానికి జాతీయ పౌరవర్ణంగా గుర్తింపు ఇస్తారు.

అవిధేయంగా ఉండే పౌరులను పౌరసత్వం నుండి తొలగించుకోవటానికి, ఇప్పుడు తీసుకొని వస్తున్న అనేకానేక ప్రజావ్యతిరేక చట్టాలతో బాటు, ఇంకో చట్టం కూడా తీసుకొని రావచ్చు. ఆ చట్టం ప్రకారం ఇంక రోహింగ్యాలను ప్రేమించేవారు, ముస్లిములు కూడా ఈ దేశ పౌరులని వాదించే ఉదారవాదులు ఈ లిస్ట్లో నుండి వెళ్లిపోతారు. కులమత వర్గ వివక్షలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడే వాళ్లు ఎట్టి పరిస్థితుల్లో ఇక్కడి పౌరులు కాలేరు. ఆదివాసీలకూ, అణగారిన వాళ్లకూ అండగా ఉంటామన్న వారిని అర్బన్ నక్సలైట్లుగా ముద్ర వేసి, వారిని కూడా ఈ పేరుతో పౌరసత్వం నుండి తొలగించవచ్చు. ప్రధాన మంత్రి మీద షరతులు లేని ప్రేమను, అనాటంకంగా ప్రదర్శించని వారిని కూడా ఈ పౌరసత్వ నిషేధ లిస్టులో చేర్చవచ్చు. గిట్టుబాటు ధరల కోసం పాదయాత్రలు చేస్తున్న రైతులు తప్పని సరిగా పౌరసత్వం నుండి తప్పుకోవాల్సిందే. హిందువుల పేరుతో ఈ అరాచకాలు చేయవద్దు అని మొత్తుకొంటున్న హిందువులకు కూడా కూడా పౌరసత్వం లేనట్లే. ఆవు మాత్రం పవిత్రత తెలియని వాళ్లకు పౌరసత్వం అసలే ఉండదు.

ఇప్పటిదాకా వనాలనూ, సముద్రాలనూ, నదీజలాలనూ, పచ్చని పంట పొలాలనూ మింగుతూ జాతీయవాద ముసుగు వేసుకొన్న గద్దలు ఇప్పుడిక ఇళ్లను కూడా మాయం చేసే పనిలో పడ్డాయి. తస్కాత్ జాగ్రత్త. మీ గడపదాక అవి వచ్చేస్తున్నాయి. ❀

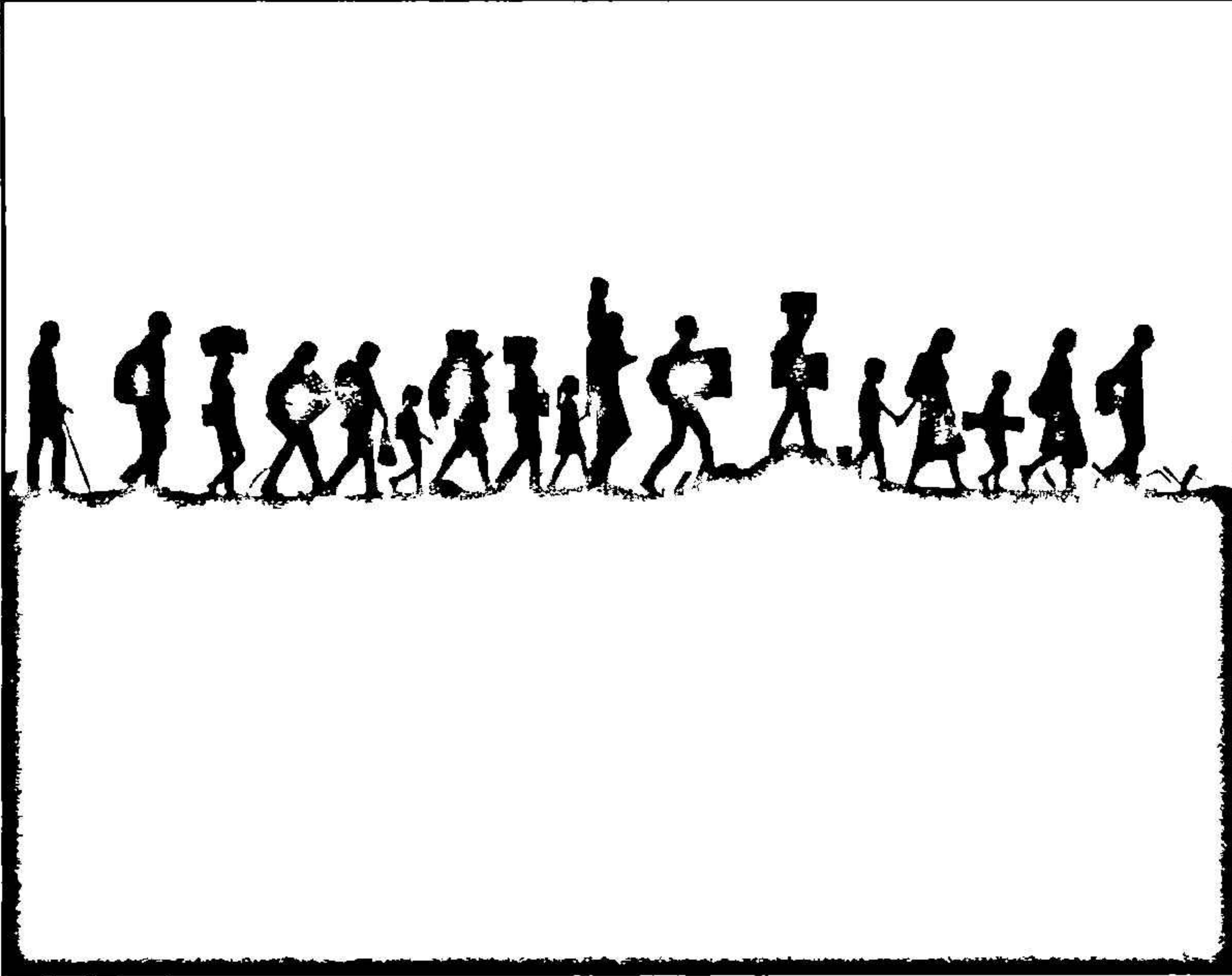

అస్సాం సమస్య వామపక్షాలు

అరూప్ బైశ్య

అనువాదం : ప్రశాంతి

మూలవాసులు లేదా ఖిలోంజియా అనే భావనలు ఆధునిక రాజకీయ పదజాలానికి చెందినవి మాత్రమే. అస్సాం అనే భూరాజకీయ స్థలంలో 'ఇతర' అనే దాన్ని సృష్టించడం కోసం పుట్టుకొచ్చినవే ఇవి. నేటి దిగువ అస్సాం, బంగ్లాదేశ్ రెండూ భౌగోళికంగా ఒక దానితో ఒకటి కలిసి ఉండే ప్రాంతాలు కాబట్టి జనసాంద్రత ఎక్కువగా ఉండి, వ్యవసాయం ప్రధాన వృత్తిగా ఉన్న ప్రస్తుత బంగ్లాదేశ్ నుంచి విస్తారమైన భూములున్న, పల్లపు ప్రాంతమైన దిగువ అస్సాం మైదానాల్లోకి ప్రజలు వలస రావడం, అక్కడ స్థిరపడటం సహజంగా జరిగిన పరిణామమే. ఈ ప్రాంతాలన్నీ కలదిరిగిన పేద రైతులు, మత్స్యకారులు దిగువ అస్సాంలో ముంపుకు గురైన ప్రాంతాలకు ఎగువన ఉండే భూముల్లో స్థిరపడటం ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని భావించారు.

1826లో అస్సాం వలసవాద పాలనలో విలీనమయ్యాక, నేటి బంగ్లాదేశ్ లోని నిరుపేద బెంగాలీ ముస్లిం రైతుల్ని బ్రిటిష్ వాళ్లు విస్తారమైన భూములున్న అస్సాం మైదానాల్లోకి వలస వచ్చి స్థిరపడేలా ఆకర్షించారు. వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని పెంచడం ద్వారా ప్రభుత్వ ఆదాయాన్ని పెంచుకోవడం వారి లక్ష్యం. ఈ బెంగాలీ ముస్లింలు కష్టించి పని చేసేవారు. పల్లపు ముంపు భూముల్లో వ్యవసాయం చేయడంలో వారిది అందె వేసిన చేయి. మరోవైపు స్థానిక ఆదివాసుల్లో ఇవి రెండూ లోపించాయి. దాంతో రైతులు పెద్ద సంఖ్యలో బ్రహ్మపుత్ర లోయలోకి వలస వచ్చి స్థిరపడ సాగారు. ఆకర్షణీయంగా ఉన్న పదావు భూములు దున్ను కోవడం ద్వారా వారు బతుకుదెరువు

మార్గాన్ని పొందారు. ఆ విధంగా, బెంగాల్ లో కొనసాగుతున్న జమీందారీ పీదన నుంచి కూడా వారు విముక్తి పొందారు.

ఆ తర్వాత బ్రిటిష్ వాళ్లు దిగువ అస్సాంలో లైన్ వ్యవస్థను, ఎగువ అస్సాంలో ఇన్నర్-లైన్ పర్మిట్ వ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టారు. తద్వారా స్థానిక వనరులనూ, వ్యవసాయాధారిత ఆర్థికవ్యవస్థనూ, తేయాకు ఉత్పత్తినీ విచ్చలవిడిగా దోచుకునేందుకు అవసరమైన పరిపాలనాపరమైన నియంత్రణను సాధించారు. తేయాకు ఉత్పత్తిలో

వలసలు, వలస పాలన

ప్రస్తుతం అస్సాంలో రాజకీయ చర్చలన్నీ పౌరసత్వం చుట్టూ తిరుగుతున్నాయి. అస్సాంకు సంబంధించిన పౌరసత్వం చరిత్రలో అనేక మెలికలున్నాయి. వలసల కారణంగా జరిగిన జనాభాపరమైన మార్పులకూ దీంతో సంబంధం ఉంది. అస్సాంలో పౌరసత్వం సమస్య భాషాపరమైన అస్తిత్వంతో ముడిపడి ఉంది. అధికార రాజకీయాల గతిశాస్త్రంలో భాషా సమస్య కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. అస్సాం రాజకీయాల్లోని నిర్దిష్ట స్థలకాల పరిస్థితుల్లో జనాభా వలసలు, భాషకు సంబంధించిన అంశాలు కలగలిసిపోవడమే పౌరసత్వం సమస్యలో నెలకొన్న ఈ గజిబిజికి మూలం.

వలస వాద ,

వలసానంతర పాలన కింద పెట్టుబడిదారీ అభివృద్ధి కోసం చేపట్టిన వికృత మార్గం ఫలితంగానే అస్సాంలో జరిగిన సామాజిక ప్రతిస్పందనల ద్వారా భాషాపరమైన సమీకరణ జరిగింది. అస్సాంలో 1228లో అహోమీయుల రావటానికి ముందే, ప్రస్తుత దిగువ అస్సాంలో ముస్లిం ప్రజలు నివసించేవారనడానికి చారిత్రక ఆధారాలున్నాయి. 'చార్యపదం'గా పిలిచే నాటి కాలాన్నీ, ఆ కాలంలో జీవించిన ప్రజలనూ ఏ ఆధునిక భాషాపరమైన అస్తిత్వంతోనూ గుర్తించలేం. కాబట్టి స్థానిక అసోమియా సంభాషణల్లో వినిపించే

అస్సాం ఎన్ఆర్సీ సమస్య

ఆ తర్వాత బ్రిటిష్ వాళ్లు దిగువ అస్సాంలో లైన్ వ్యవస్థను, ఎగువ అస్సాంలో ఇన్నర్-లైన్ పర్మిట్ వ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టారు. తద్వారా స్థానిక వనరులనూ, వ్యవసాయాధారిత ఆర్థికవ్యవస్థనూ, తేయాకు ఉత్పత్తినీ విచ్చలవిడిగా దోచుకునేందుకు అవసరమైన పరిపాలనాపరమైన నియంత్రణను సాధించారు. తేయాకు ఉత్పత్తిలో

ఉన్న పదావు భూములు దున్ను కోవడం ద్వారా వారు బతుకుదెరువు

మొదట పని చేసిన చైనా కార్మికుల్ని, స్థానిక ఆదివాసీ కార్మికుల్ని పనుల్లోంచి వెళ్లగొట్టారు. ఎందుకంటే, తేయాకు తోటల్లో నెలకొన్న బానిసత్వాన్ని తలపించే పని పరిస్థితులపై వారు తరచూ తిరగబడుతుండేవారు. ఆ కాలంలో బ్రిటిష్ వారికి అనుకూలమైన భాషగా బెంగాలీ ఉండేది. ముఖ్యంగా, ఒకప్పటి సిల్హట్లో డిపార్ట్మెంటల్ హెడ్క్వార్టర్స్ ఏర్పాటు చేసిన తర్వాత వేర్వేరు విభాగాల్లో క్లర్క్ ఉద్యోగాల్లో చేరినవారంతా ఆ జిల్లాకు చెందిన ఇంగ్లీష్ చదువులు చదివిన బెంగాలీ మధ్యతరగతి ప్రజలే. అప్పటికి సిల్హట్ అస్సాం ప్రావిన్స్లో ఉంది. దాంతో బ్రిటిష్ వాళ్లు 1836లో బెంగాలీని అధికారభాషగా రుద్దారు. వాళ్లు అస్సామీని బెంగాలీకి ఉపభాషగా మాత్రమే గుర్తించారు. దాంతో సామాజిక కార్యకలాపాల ద్వారా జరగాల్సిన భాషాపరమైన సమీకరణ (linguistic assimilation) ప్రక్రియకు తీరని విఘాతం కలిగింది. అదనపు సంచయం, ప్రవాహాల (drainage) ద్వారా కింది నుంచి జరగాల్సిన పెట్టుబడిదారీ విధానాభివృద్ధికి అడ్డుకట్ట పడింది. వెనక్కి తిరిగి చూస్తే, బ్రిటిష్ వలసపీడన లేని పక్షంలో, అస్సాంలో భాషాపరమైన సమీకరణం సానుకూలంగానే జరిగి వుండేదని కచ్చితంగా చెప్పొచ్చు. అపారమైన శ్రమశక్తి, ప్రకృతి వనరులను కలిగి ఉన్న ఈ విశాల ప్రాంతంలో స్వతంత్రమైన మార్కెట్ ఆర్థికవ్యవస్థ తప్పక ఏర్పడి ఉండేది.

జాతీయవాదం పుట్టుక

భాషాపరమైన సముదాయం ప్రాతిపదికగా ఈ భౌగోళిక ప్రాంతాన్ని విడదీయడానికి, వరదల బెడద ఎక్కువగా ఉండే పల్లపు ప్రాంతంలో బెంగాలీ సెటిలర్లను స్థిరపర్చేందుకు కారణమైన లైన్ వ్యవస్థ వలస పాలకుల ఆధిపత్యానికి బాగా తోడ్పడింది. ప్రత్యేకించి ఆ కాలంలో జోరందుకున్న క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం, హిందూ-ముస్లిం ఐక్యత పునాదిగా తీవ్రమైన రైతాంగ పోరాటాల కారణంగా బ్రిటిష్ వారికి ఈ వ్యవస్థ ఉపయోగపడింది. కష్టజీవులైన బెంగాలీ రైతులు తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్న లైన్ వ్యవస్థను సమర్థించుకునేందుకు వలస పాలకులు ఆనాడు అస్సామీ పాలకవర్గానికి వంతపాడారు. లైన్ వ్యవస్థ అంశంపై తీసుకున్న వైఖరి వర్గ-సముదాయ (class-community) రూపాన్ని సంతరించుకుంది. ఈ సమస్యపై తాము ఒకే గూటిలో నివసించే

అపరిచితులలాగా ఉండిపోయామని అస్సామీ పాలకవర్గం, వలసవాదులు గ్రహించారు. ఈ కొత్త శక్తుల కలయికకు అంతిమ పరిణతిగా 1936లో అస్సామీని ప్రవేశపెట్టడానికి, అలాగే ఉమ్మడి భాష, సంస్కృతులను ఆమోదించడం ద్వారా ఇవన్నీ అస్సామీ జాతి ఏర్పాటులో అనివార్యంగా భాగమయ్యాయి. అలా ఈ కొత్త జాతీయవాదం సామ్రాజ్యవాదుల వెన్నుదన్నుతోనే ఉద్భవించింది. అంతేకాదు, ఈ జాతీయవాదాన్ని భాషాపరంగా, సాంస్కృతికంగా తమను తాము పరాయివాళ్లుగా భావిస్తున్న శ్రామిక జనాభాకు వ్యతిరేకంగా నిలబెట్టారు. అస్సామీ జాతీయవాదానికి చెందిన ఈ ప్రగతినిరోధక వర్గ పార్శ్వాన్ని దాని పుట్టుక కాలం నాటి చరిత్ర ముసుగులో కప్పివేశారు. ఇంగ్లీష్ చదువులు అభ్యసించిన అస్సామీ మేధావుల ప్రగతిశీల గొంతుకలు అస్సాం వలస రాజకీయాల సామాజిక గతిశాస్త్రం కారణంగా మూగబోయాయి. స్వాతంత్ర్య పోరాటం కాలంలోనూ, స్వాతంత్ర్యానంతరం కూడా జరిగిన చారిత్రక ఘటనలు, సామాజిక మథనాల సందర్భంగా అస్సామీ జాతీయవాద రాజకీయాల్లోని ప్రగతినిరోధక పార్శ్వం ప్రస్ఫుటమైంది.

సమీకరణం (assimilation), ఛాందసవాదం (chauvinism)

దేశవిభజన, అస్సాంలోని అదనపు ప్రకృతి వనరుల్ని దోచుకుపోయేందుకు స్వతంత్ర భారతదేశం చేపట్టిన పారిశ్రామిక విధానాల కారణంగా భాషాపరమైన సమీకరణ ప్రక్రియకు మరోసారి భారీ విఘాతం కలిగింది. దేశవిభజన సందర్భంగా దిగువ అస్సాంలో పెద్ద ఎత్తున జరిగిన ముస్లిం వ్యతిరేక మత అల్లర్ల కారణంగా బెంగాలీ ముస్లిం రైతులు సరిహద్దులు దాటి కొత్తగా ఏర్పడిన పాకిస్తాన్లో ఆశ్రయం పొందారు. అదే సమయంలో పెద్ద సంఖ్యలో బెంగాలీ హిందూ శరణార్థులు కూడా దేశవిభజన కారణంగా భారత్కు తరలివచ్చారు. అయితే వారిలో కొద్ది మంది మాత్రమే బ్రహ్మపుత్ర లోయలో స్థిరపడ్డారు. దేశవిభజన నాటి కల్లోల పరిస్థితుల్లో అస్సాం నుంచి వెళ్లిపోయిన లక్షలాది మంది ప్రజలు నెహ్రూ-లియాకత్ ఒప్పందం ప్రకారం తిరిగి తమ తమ స్వస్థలాలకు వచ్చారు. అయితే అస్సామీ భూస్వామ్య వర్గానికి, వారిపై ఆధారపడ్డ బూర్జువా వర్గానికి, వారి రాజకీయ నాయకత్వానికి వీరి రాక రుచించలేదు. వాళ్లు ముస్లిం వ్యతిరేక విద్వేషాన్ని రెచ్చగొట్టారు. నిజానికి బెంగాలీ ముస్లింలు ఎంతో కష్టపడి సాగులోకి తెచ్చిన సారవంతమైన భూముల్ని కాజేయాలనేదే వారి అసలు ఉద్దేశం. ఇలా వలసొచ్చిన ప్రజలు స్వతంత్ర అస్సాం ప్రభుత్వం నుంచి ఎన్నో అడ్డంకుల్ని, వేధింపుల్ని ఎదుర్కోవాల్సి వచ్చింది. అస్సాం సమాజంలో వారిని పరాయివారిగా చూడసాగారు. 50 దశకంలో పెద్ద ఎత్తున మత కల్లోలాలు జరిగాయి. అలాగే జనాభా లెక్కలు జరిగిన ప్రతి సందర్భంలోనూ అల్లర్లు చెలరేగాయి. ఇవన్నీ అణగారిన వర్గాల ప్రజలను బలవంతంగా అస్సామీ ఆధిపత్యం కిందకు తెచ్చే ప్రయత్నంలో భాగంగా జరిగినవే. దిగువ అస్సాంలోని బెంగాలీ స్కూళ్లన్నింటినీ ధ్వంసం చేశారు. 'నా-అక్సామియా'లుగా పిలిచే ముస్లిం రైతులు

1950 జనాభా లెక్కల్లో తమను తాము 'అక్సోమియా' వారిగా నమోదు చేసుకున్నారు. వాళ్లు ఎలాంటి ప్రతిఘటన లేకుండానే తమ గుర్తింపును మార్చేసుకున్నారు. ఎందుకంటే ఆ పేద రైతులకు బతుకుదెరువే అన్నింటికన్నా పెద్ద సమస్యగా మారింది. పైగా సంపన్న ముస్లిం కుటుంబాలు తూర్పు పాకిస్తాన్కు వలసవెళ్లి అక్కడే స్థిరపడటంతో వారికి నాయకత్వం వహించే వారు కూడా లేకుండా పోయారు.

ఇదొక కీలక మలుపు. సామాజిక చర్యల్లో అప్పటికి ఆరంభ స్థాయిలోనే ఉన్న వలస వ్యతిరేక, బెంగాలీ వ్యతిరేక అస్సామీ మనస్తత్వం కాస్తా ఛాందసవాద రాజకీయ శక్తిగా రూపు దిద్దుకుంది. ఈ శక్తులే స్వాతంత్ర్యానంతర అస్సాంలో ప్రాంతీయ నేతలుగా అవతరించాయి. ఈ పరిణామం ఢిల్లీలో కూర్చున్న పాలకవర్గానికి అనుకూలమైందే. ఈ ఛాందసవాద ప్రాంతీయ శక్తులకు ప్రోద్బలం ఇవ్వడం ద్వారా ఈ ప్రాంతాన్నంతా తమ అదుపాజ్ఞలో ఉంచుకోవడం, ఆర్థికంగా దోచుకోవడం సులువనే విషయం వారికి తెలుసు.

బెంగాలీ ముస్లింల లొంగుబాటు తర్వాత బెంగాలీ హిందువులు తర్వాతి టార్గెట్లయ్యారు. బ్రిటిష్ వాళ్లు చాలా కాలం పాటు అనుసరించిన విధానాల కారణంగా ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో వారిదే పై చేయిగా ఉంటూ వచ్చింది. 1960లలో పెద్ద ఎత్తున చెలరేగిన భాషాపరమైన అల్లర్లలో బెంగాలీ హిందువులను ఉద్యోగ మార్కెట్లోంచి బలవంతంగా పక్కకు తప్పించారు. భాషా అల్లర్ల అనంతరం చాలామంది మధ్య తరగతి బెంగాలీ కుటుంబాలు సురక్షితమైన సామాజిక జీవితాన్ని వెతుక్కుంటూ పశ్చిమ బెంగాల్కు వలస వెళ్లారు. ఇలా బలవంతపు సమీకరణం, ఆధిక్యతలతో కూడిన రక్తపాత మార్గాన్ని అస్సామీ ప్రాంతీయ పాలక వర్గం చేపట్టింది. ఎందుకంటే, అప్పుడప్పుడే అభివృద్ధి చెందుతున్న బూర్జువా వర్గం విశాలమైన అస్సామీ ఆదివాసీ సమాజంపై తన ఆధిపత్యాన్ని ఇంకా నెలకొల్పుకోలేదు. అలాగే వలస, వలసానంతర కాలంలో వికృత పెట్టుబడిదారీ మార్గాన్ని అనుసరిస్తూ, ప్రాంతీయ మార్కెట్ను నియంత్రిస్తున్న భారత పాలక వర్గంపై అది ఆధారపడుతూ ఉండేది. భారత పాలక వర్గం ఎల్లప్పుడూ ఈ అస్సామీ మనస్తత్వానికి అనుకూలంగానే వ్యవహరిస్తూ, తద్వారా ప్రాంతీయ శక్తులతో సత్సంబంధాలు కొనసాగిస్తూ వచ్చింది. సామాజిక-ఆర్థిక పరిస్థితుల్లో మార్పులు వచ్చినప్పటికీ రాజకీయంగా మాత్రం ఇప్పటికీ ఇదే వ్యవస్థ కొనసాగుతోంది.

రైతాంగ పోరాటం, ఛాందసవాద ఉద్యమం

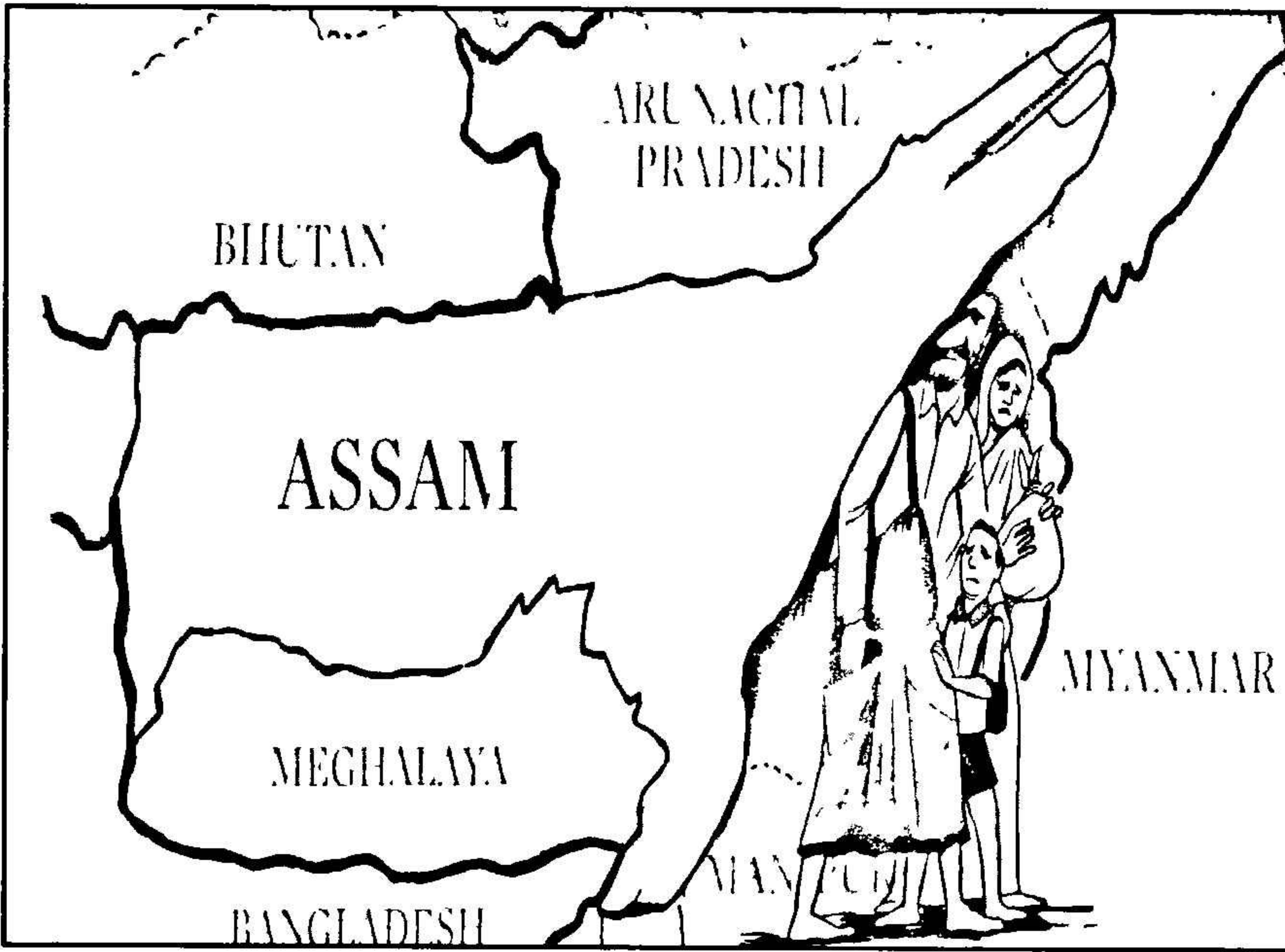
బంగ్లాదేశ్ విముక్తి యుద్ధం కారణంగా లక్షలాది బెంగాలీ హిందువులు భారతదేశానికి వలసొచ్చారు. దాంతో తమ ఆధిక్యతా స్థానం దెబ్బతింటుందేమోనన్న భయం అస్సామీ పాలకవర్గాన్ని మరోసారి పట్టి పీడించింది. అయితే, వలసదారులందరినీ శరణార్థి శిబిరాల్లోనే ఉంచారు. వారిలో చాలా మంది ఇందిరా-ముజిబ్ ఒప్పందం ప్రకారం మళ్లీ బంగ్లాదేశ్కు వెళ్లిపోయారు. బెంగాలీ హిందూ వలసదారుల్లో చాలా తక్కువ మంది అస్సాంకు వచ్చారు.

వెనక్కి వెళ్లకుండా మిగిలిపోయిన చాలామందికి దేశంలోని అనేక ప్రాంతాల్లో పునరావాసం కల్పించారు.

ఇక 1980లలో జరిగిన అస్సాం ఉద్యమం దేశ విభజనానంతర రాజకీయాల ముసుగులో ప్రారంభమైన రాజకీయ కల్లోలానికి పరాకాష్ఠ అని చెప్పొచ్చు. రాష్ట్ర పాలనా వ్యవహారాల్లో మైనారిటీల బలవంతపు సమీకరణ అనేది అస్సామీ అధిపత్యానికి ఒక బలహీన పార్శ్వంగా ఉంటూ వచ్చింది. ఎందుకంటే, ఎప్పుడైనా శక్తుల సామాజిక సమతుల్యం మైనారిటీలకు అనుకూలంగా మారినట్లయితే రాజకీయ అధికారంలో వారు తమ భాగస్వామ్యాన్ని డిమాండ్ చేయొచ్చని, ఆ లక్ష్యాన్ని సాధించుకునేందుకు వారు అస్సామీ జాతి పరిధిలోంచి బయటకు సైతం వెళ్లిపోవచ్చనే భయాలు అస్సామీ నాయకత్వాన్ని ఎప్పుడూ వెంటాడుతూ వస్తున్నాయి. మైనారిటీల్లో తమ హక్కుల పట్ల కలిగిన చైతన్యానికి ఉదాహరణలుగా యూఎంఎఫ్ (UMF), ఏఐడీయూఎఫ్ (AIDUF) లను చెప్పుకోవచ్చు. సంఖ్యాపరమైన మెజారిటీవాదానికి సంబంధించిన రాజకీయాలు అంటేనే ప్రజాస్వామ్య సంభాషణలకు, సామాజిక ప్రతిస్పందనలకూ పూర్తిగా విరుద్ధం. ఇది లోపించడం వల్లనే, అస్సామీ పాలక వర్గానికి తమ ప్రాంతీయ రాజకీయ ఆధిపత్యాన్ని నిలుపుకోవాలంటే బెంగాలీలను వెళ్లగొట్టడం ద్వారా తమ సంఖ్యాపరమైన ఆధిక్యాన్ని నిలబెట్టుకోవడం తప్ప వేరే మార్గం లేకుండాపోయింది. ప్రారంభంలో అస్సాంలో విద్యార్థి ఉద్యమం ప్రాంతీయ అభివృద్ధి, ప్రాంతీయ అధికారం డిమాండ్లతో ముందుకు వచ్చింది. కానీ భారత పాలక వర్గంతో కుమ్మక్కైన అస్సామీ పాలకవర్గపు ప్రోద్బలంతో అది స్వల్ప కాలంలోనే బెంగాలీ వ్యతిరేక ఉద్యమంగా రూపాంతరం చెందింది. ఆ ఉద్యమంలో ఆర్ఎస్ఎస్ చాపకింది నీరులా ఉంటూనే క్రియాశీల పాత్ర పోషించింది. ఉద్యమంలో మతవిద్వేషాలను ఎగదోయడంలో అది సఫలీకృతమైంది. అస్సామీ ఆధిపత్యానికి సంబంధించిన మెజారిటీవాద రాజకీయాలు వాస్తవంలో బెంగాలీ వ్యతిరేక, ముస్లిం వ్యతిరేక భావోద్వేగాలుగా మారి, పరస్పరం అల్లుకుపోయిన ఒక రాజకీయ అజెండాకు ప్రాతిపదికగా మారాయి. 1983లో అస్సాం ఉద్యమం పరాకాష్ఠకు చేరుకున్న కాలంలో, నెల్లీ అనే చోట ముస్లిం వ్యతిరేక నరమేధం జరగగా, శిలాపత్థర్లో నమోశూద్ర వ్యతిరేక అల్లర్లు చెలరేగాయి. బెంగాలీ విస్తరణవాద కుట్రలో భాగంగా వలసలు ఎడతెగకుండా సాగుతున్నాయన్న ప్రచారంతో గణాంకాల గారడీని జోడించి, ఒక పథకం ప్రకారమే అస్సామీ ప్రజల మనసుల్లోకి కల్పిత శత్రువును జొప్పించారు. అస్సామీ రైతాంగాన్ని, ఆదివాసులను పాలకవర్గాలు తమ వెనక సమీకరించుకున్నాయి. 'సోనార్ అస్సాం' పేరుతో మైనారిటీలకు చెందిన భూముల్ని ఆక్రమించుకోవాలనే పిలుపునివ్వడం ద్వారా వారిని ఆకర్షించాయి. భూములన్నీ అస్సామీలు సుఖసంతోషాలతో జీవించడానికే ఉన్నాయన్నది ఆ ప్రచార సారాంశం. మైనారిటీల గ్రామాలపై దాడులు చేసి వారి ఇళ్లు తగులబెట్టేలా పాలకవర్గాలు గుంపుల్ని ఎగదోశాయి. ప్రభుత్వ పోలీసు విభాగాలు వారికి దన్నుగా నిలిచాయి. 1985లో కుదిరిన అస్సాం ఒప్పందంతో ఈ హింసాత్మక ఘర్షణల దశ ముగిసింది.

వామపక్షాల పాత్ర, వాటి బలహీనతలు

వివిధ వామపక్ష సంస్థల నాయకత్వంలో రైతాంగ పోరాటాలు ఉధృతమవుతున్న నేపథ్యంలోనే అస్సాం వుద్యమం ప్రారంభమైంది. 1970లలో సాగిన నక్సల్బరీ రైతాంగ తిరుగుబాటు అస్సాంలో రైతాంగ ఉద్యమం పెంపొందిడానికి ప్రేరణగా నిలిచింది. అస్సామీ సమాజపు ప్రజాస్వామీకరణ ప్రక్రియను అడ్డుకునేందుకే రైతాంగ ఉద్యమాన్ని ఛాందసవాద అస్సాం ఉద్యమం చిన్నాభిన్నం చేసింది. 1970లలో జరిగిన రైతాంగ పోరాటాలకు నాయకత్వం వహించిన వామపక్షాలు అస్సామీ భాషా అస్తిత్వపు జాతీయవాద ఆకాంక్షల్ని అర్థం చేసుకోవడంలో విఫలమయ్యాయని, అందువల్లనే అస్సాం ఉద్యమం రైతాంగాన్ని తమ ఛాందసవాదం వైపు మళ్లించగలిగిందని వాదించే వామపక్ష జాతీయవాదులు నిజానికి అస్సామీ జాతి సమస్యలోని వర్గ గతిశాస్త్రాన్ని అర్థం చేసుకోవడం లేదనే చెప్పాలి. అస్సామీ బూర్జువా వర్గం, రాజకీయ నాయకత్వాలు నాటి రైతాంగ ఉద్యమాన్ని వాడుకోవచ్చని ఎందుకు భావించలేదు? తమ ప్రాంతీయ ప్రయోజనాలను నెరవేర్చుకుంటూ, తమ ఆధిపత్యాన్ని నిలబెట్టుకొనే లక్ష్యంతో రాష్ట్రానికి మరిన్ని అధికారాలు కావాలని డిమాండ్ కు అనుగుణంగా తమ అస్సామీ జాతీయవాదపు కండబలాన్ని ప్రదర్శించేందుకు దాన్ని ఉపయోగించుకోవాలని ఎందుకు అనుకోలేదు? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం అస్సామీ పాలకవర్గ స్వభావంలో ఉంది. 1920, 1930లలో వలసవాద అధికారపు ముసుగులో, ఆ తర్వాత భారత పాలకవర్గాల ప్రోద్బలంతో రూపుదిద్దుకున్న జాతి రాజకీయాలనే అస్సామీ పాలకవర్గాలు ఆదర్శంగా చూపుతుంటాయి.

స్వతంత్రపూర్వ కాలంలోని ఆర్ సీపీఐ (RCPI) నుంచి 1970-80ల నాటి సీపీఎం వరకూ వామపక్ష శక్తులేవీ అస్సామీ జాతీయవాద రాజకీయంలోని ఛాందసవాద స్వభావాన్ని గుర్తించలేదు. శ్రామిక ప్రజల హక్కుల్ని కాపాడేందుకు, వారి విజయం కోసం

పాటుపడేందుకు ఛాందసవాదానికి వ్యతిరేకంగా అవి ఒక సైద్ధాంతిక కార్యక్రమాన్ని కూడా రూపొందించుకోలేదు. అస్సాం ఉద్యమ కాలంలో కూడా, సీపీఎం, తదితర పార్లమెంటరీ వామపక్ష పార్టీలన్నీ కూడా ప్రజా ఉద్యమాన్ని ప్రతిఘాతుక మార్గాల్లోకి మళ్లించడంగానే దాన్ని చూశాయి. మైనారిటీలపై దాడులకు వ్యతిరేకంగా అవి బలంగా నిలబడ్డాయి. కానీ ఆ తర్వాత వారు వామపక్ష జాతీయవాద వాదనల్లో మునిగిపోయారు. కొన్ని నక్సలైట్ గ్రూపులైతే అస్సాం ఒప్పందం అనంతర కాలంలో అల్ఫా (ULFA)ను ఒక అణగారిన జాతి తాలూకు మిలిటెంట్ వ్యక్తికరణగా చూశాయి. కానీ అస్సాంలో వైవిధ్యాన్ని అంతం చేసి, దౌర్జన్యపూరిత పద్ధతుల్లో ఏకశిలాసదృశమైన అస్సామీ అస్తిత్వాన్ని

సృష్టించాలన్న వారి అజెండాను, వారి ఛాందసవాద స్వభావాన్ని తక్కువగా అంచనా వేశాయి. అస్సామీ సమాజంపై తమ ఆధిపత్యాన్ని నెలకొల్పుకోవడంలో, సామాజిక ప్రతిస్పందన ద్వారా సమీకరణ అనే భావనను ముందుకు తేవడంలో విఫలమైన అపరిపక్వ అస్సామీ బూర్జువా వర్గం, మార్కెట్ శక్తులూ ఇతర భాషా సమూహాలకు వ్యతిరేకంగా దౌర్జన్యం, హింసతో కూడిన మార్గాన్నే ఎల్లప్పుడూ అనుసరించాయి. ఆసు (AASU) ఉద్యమ ఆరంభ కాలంలో రైతాంగ సమస్యను ముందుకు తేవడం ద్వారా, తద్వారా ప్రజాస్వామిక విప్లవ అజెండాను చేపట్టే లక్ష్యంతో సీపీఐ(ఎంఎల్) రాష్ట్రకమిటీ ఆ ఉద్యమంలోని ప్రజాస్వామ్య శక్తులను కూడగట్టే ప్రయత్నం చేసింది. కానీ ఎనభైల్లో వ్యవసాయ విప్లవానికి అవసరమైన తమ తమ వర్గశక్తిని (class power) రైతాంగం క్రమంగా కోల్పోవడం ప్రారంభమైంది. వ్యవసాయ ఆర్థికవ్యవస్థలో వేళ్లునుకున్న సామాజిక ఉత్పత్తి సంబంధాల్లో మారుతున్న స్థితిగతుల ఫలితంగా ఈ పరిణామం ముందుకు వచ్చింది. అలాగే సమాజాన్ని ప్రజాస్వామీకరించడం కోసం కృషి చేయాల్సిన అస్సామీ ప్రజాస్వామ్య మేధోవర్గం కూడా చాలా బలహీనంగా ఉంది. పార్లమెంటరీ వామపక్షాలు అస్సామీ ఛాందసవాదానికి వ్యతిరేకంగా ఒక సైద్ధాంతిక వైఖరి, అజెండాను ఎప్పుడూ కలిగి ఉండకపోవడం, ఛాందసవాద రాజకీయాలకు వ్యతిరేకంగా ఎప్పుడూ నిలకడగా విమర్శ ఎక్కుపెట్టకపోవడంతో వామపక్ష మేధో వర్గం, అస్సామీ వామపక్ష నాయకత్వం రాజకీయ చర్చల్లో గాలివాటుకు కొట్టుకుపోయాయి. ఆధిపత్యంలో వున్న ధోరణిల వైపే మొగ్గు చూపాయి.

వర్గ సమస్య మరియు సంఘ పరివారం

డిరిజిస్ట్ అభివృద్ధి నమూనా (అన్ని రంగాలు ప్రభుత్వ నియంత్రణలో కొనసాగడం) అమలయిన సుదీర్ఘ దశ అనంతరం 1980ల్లో గ్లోబల్ పెట్టుబడిదారీ విధానం కింద నూతన దశ

ఆరంభం అయింది. భారత దేశం కూడా వ్యవస్థాగత సర్దుబాటు కార్యక్రమాన్ని అనుసరించడం ప్రారంభించి 1991 నాటికి దానిని 'సంస్కరణల కార్యక్రమం'గా అధికారికంగా ఆమోదించింది. ఈ నయా-ఉదారవాద సంస్కరణల దరిమిలా, పాత అస్సామీయ ప్రోటో-బూర్జువా (ఆరంభం రూపంలోని బూర్జువా)ల వర్గ శక్తి మరింత తుడిచిపెట్టుకు పోయింది. సామాజిక చట్రంలో నూతన వర్గాలు ఉద్భవించడం ప్రారంభం అయింది. ప్రయివేటీకరణ, పెట్టుబడుల ఉపసంహరణల నుండి, జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ ప్రైవేటు పెట్టుబడులకు గేట్లు బార్లా తెరవడం వల్ల వచ్చి పడ్డ కమిషన్ల నుండి, మౌలిక రంగాలలో నిర్మాణరంగ పనులను సబ్-కాంట్రాక్ట్ కు తీసుకోవడం నుండి, భూముల స్వాధీనం ద్వారా ప్రవహించిన కమిషన్ల నుండి, సహజ వనరులను కొల్లగొట్టడం నుండి లబ్ధి పొందిన శక్తులు ఈ సామాజిక చట్రంలో ఒక చివరన ఉన్నారు. నూతన ప్రాంతీయ పాలకవర్గంగా ఆవిర్భవించిన ఈ శక్తులు (సామ్రాజ్యవాద) ద్రవ్య పెట్టుబడి, భారత దళారీల ప్రపంచ గొలుసు కట్టులో స్థిరంగా చక్కగా ఒదిగి పోయాయి. వేగంగా పెరిగిపోయిన వేతన కూలీలు మరో చివర ఉన్నారు. వ్యవసాయ సంక్షోభం వల్ల వ్యవసాయ ఆర్థిక వ్యవస్థ నుండి పెకలించబడ్డ వారు, భూముల అన్యాయక్రాంతం ద్వారా పెట్టుబడి సంచయం కోసం మరియు పెట్టుబడిదారీ చొరబాటు కోసం భూముల నుండి ఖాళీ చేయబడ్డవారు ఈ వేతన కూలీ సైన్యంలో వచ్చి చేరారు. ఈ నయా-ఉదారవాద ఆర్థిక దాడి ఆరంభ దశలో మధ్య-ఆదాయ వర్గం, మేధో కూలీలూ పెరిగారు. అయితే పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ లోతైన వ్యవస్థాగత సంక్షోభంలో కూరుకుపోయినందున ఇప్పుడు వారి స్థాయి నేలబారుకు దిగజారింది. వారి ఆక్రోశం మరింతగా స్పష్టం అవుతోంది. ఈ వర్గాలన్నీ తమ తమ అనుబంధిత సామాజిక గ్రూపులకు అతీతంగా మార్కెట్ స్థలంలో కలిసిమెలసి కనిపిస్తున్నారు. ఈ లక్షణమే వారు తమ ప్రాపంచిక దృక్పథాన్ని ఆదిమ స్థాయి ఛాందస దృక్పథం నుండి ఆధునిక దృక్పథంగా వేరుపరుచుకోవడం పైన గట్టి ప్రభావం పడవేస్తున్నది. ఛాందసవాద ప్రాజెక్టులో వారి ఆవేదన, ఆక్రోశాలకు ఎలాంటి పరిష్కారం కనిపించడం లేదు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో సామాజిక ఉత్పత్తి సంబంధాలలో వచ్చిన మార్పులు కూడా రైతాంగ సమూహాలను మార్చింది. అక్రమ వలసదారులను వెళ్లగొట్టాలనే ఛాందసవాద పిలుపులకు వాళ్లు సులభంగా వెర్రెత్తి స్పందించేవారు. అస్సాం నుండి వలసదారులను వెళ్లగొట్టాలన్న ఛాందసవాద ప్రాజెక్టు సుదీర్ఘకాలం పాటు సాగి విఫలం అయిన ప్రయోగం కావడం మూలాన అస్సామీ జాతీయత కూడా ఆయాసం, అలసట లక్షణాలను సంతరించుకుంది. ఈ నేపథ్యం నుండి ఎన్ఆర్సి (నేషనల్ రిజిస్టర్ ఆఫ్ సిటిజన్ షిప్), సిఏబి (సిటిజన్ షిప్ అమెండ్మెంట్ బిల్) మొదలైన అంశాల వెనుక దాగిన రాజకీయాలను పరిశీలించాలి.

సామాజిక ఉత్పత్తి సంబంధంలో వచ్చిన మార్పుల వలనా, అదే వలసదారుల-వ్యతిరేక, మైనారిటీ-వ్యతిరేక రాజకీయ పరిభాషను సుదీర్ఘ కాలం పాటు పదే పదే ప్రయోగించడం వలన తలెత్తే ఆయాసం వలనా అస్సామీ ఛాందసులు ఒక సామాజిక శక్తిగా తన

“ ఇక 1980లలో జరిగిన అస్సాం ఉద్యమం దేశ విభజనానంతర రాజకీయాల ముసుగులో ప్రారంభమైన రాజకీయ కల్లోలానికి పరాకాష్ఠ అని చెప్పొచ్చు. రాష్ట్ర పాలనా వ్యవహారాల్లో మైనారిటీల బలవంతపు సమీకరణ అనేది అస్సామీ అధిపత్యానికి ఒక బలహీన పార్శ్వంగా ఉంటూ వచ్చింది. ఎందుకంటే, ఎప్పుడైనా శక్తుల సామాజిక సమతుల్యం మైనారిటీలకు అనుకూలంగా మారినట్లయితే రాజకీయ అధికారంలో వారు తమ భాగస్వామ్యాన్ని డిమాండ్ చేయొచ్చని, ఆ లక్ష్యాన్ని సాధించుకునేందుకు వారు అస్సామీ జాతి పరిధిలోంచి బయటకు సైతం వెళ్లిపోవచ్చనే భయాలు అస్సామీ నాయకత్వాన్ని ఎప్పుడూ వెంటాడుతూ వస్తున్నాయి. ”

కీలక శక్తిని, ప్రజలను కదిలించగల సామర్థ్యాన్ని కోల్పోయింది. జాతీయ స్థాయిలో రాజకీయంగా ఏకశిలా సదృశమైన ఒక సంస్థ సమగ్ర కేంద్రీకృత నియంత్రణాధికారాన్ని స్థాపించింది. ఇది జాతీయ ప్రతిష్ట పేరుతో అత్యంత ప్రతీఘాతుక భావజాలాన్ని నిర్మించింది. ఈ శక్తి అస్సాంలో పై నుండి (అధిపత్య వర్గాల నుండి) మరియు కింది నుండి (పాలిత వర్గాల నుండి) కూడా పాలక రాజకీయ గమనాన్ని నిర్దేశించగల స్థానానికి చేరింది. 1980లలో అస్సాం ఛాందస ఉద్యమాన్ని ముస్లిం-వ్యతిరేక పంథాలో సాగేలా ప్రభావితం చేసేందుకు ఆర్ఎస్ఎస్ తెరవెనుక నుండి కృషి చేసింది. కానీ ఈసారి ఆర్ఎస్ఎస్, సంఘ పరివార్లు ఛాందసవాదుల అజెండానే నిర్దేశించాయి. తమ ఖచ్చితమైన పథకాలతో నిర్మాణ మరియు ప్రాపగాండా యంత్రాంగం ద్వారా సైద్ధాంతిక నియంత్రణను స్థాపించాయి. తమ యాక్షన్ ప్లాన్ ను అమలు చేసేందుకు వారికి సమస్త సాధనాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి; తమ పథకాన్ని విజయవంతంగా పూర్తి చేసేందుకు రాజ్యం మొత్తం అండగా నిలబడుతోంది. రాజ్యమే స్వయంగా మత-ఛాందస రాజకీయాలను సంపూర్ణంగా చేపట్టింది. అస్సాంలో ఎన్ఆర్సి ప్రక్రియ ప్రారంభం కావడానికి చాలా ముందే హిందూత్వ శక్తులు బంగ్లాదేశ్ లో బెంగాలీ హిందువులపై అత్యాచారాలు పెరిగిపోవడం గురించి, అక్కడ హిందువుల జనాభా తీవ్రంగా తగ్గిపోవడం గురించి బూటకపు కథలు అల్లి ప్రచారం చేశాయి. కాకి లెక్కలతో బెదరగొట్టాయి. అతిశయోక్తులతో అదే పనిగా ఊదరగొట్టాయి. ఈ ప్రాపగాండా సంఘ పరివార్ కు అస్సాంలో అది కోరుకున్న ఫలితాలనే ఇచ్చింది. అటు మతవాద రాజకీయాలతో పాటు ఇటు (మతం భాషల ప్రాతిపదికన) ఛాందస రాజకీయాలలోనూ సంఘ పరివార్ కు అధిపత్యం లభించింది. బెంగాలీ హిందువుల మానసిక చింతనలో మత విద్వేష ప్రవృత్తిని మరియు దేశ విభజన తాలూకు చేదు జ్ఞాపకాలను పరివార్ తిరిగి ప్రవేశపెట్టింది. బంగ్లాదేశీయులు నిరంతరం రాష్ట్రంలోకి వలస వస్తుండడం వలన క్రమంగా తాము మైనారిటీగా మారిపోతామన్న భయాలను రెచ్చగొట్టింది. అస్సాంలోని ఛాందస మరియు మత విద్వేష శక్తులకు అదనంగా మందుగుండు

అందించే విధంగా ఎన్ఆర్సి, సిపిబిల చుట్టూ రాజకీయాల గమనాన్ని నిర్దేశించింది. ఎన్ఆర్సి లక్ష్యం బెంగాలీ ముస్లిం వలసదారులను వెళ్లగొట్టడం కాగా సిపిబి లక్ష్యం బెంగాలీ హిందూ వలసదారులను చేతులు చాచి ఆహ్వానించడం. అస్సామీ వామపక్షాలు, వామపక్ష జాతీయ వాదులు, ఛాందసవాదులు... ఈ మూడు సెక్షన్లను ఒకే శిబిరంలోకి తేవడానికై ఈ మార్గానికి సంఘ పరివార్ రూపకల్పన చేసి ముందుకు తెచ్చింది.

పౌరసత్వ సమస్య, వామపక్షాల దివాళాకోరుతనం

సిపిబిని, అది మత విద్వేషం మరియు రాజ్యాంగ వ్యతిరేకం అన్న ప్రాతిపదికన ప్రగతిశీల శక్తులన్నీ వ్యతిరేకించాయి. కానీ అస్సామీ మేధావుల్లో దిట్టగా పేరు పొందిన డా హీరేన్ గోహైన్ (వామపక్ష జాతీయవాది) సిపిబి వ్యతిరేక వుద్యమానికి మార్గదర్శకత్వం వహిస్తూ చేస్తున్న వాదన ఏమిటంటే, 'సిపిబిని అమలు చేస్తే బంగ్లాదేశీ హిందువులంతా వలస వచ్చి అస్సాంలో సెటిల్ అవుతారు. కాబట్టి సిపిబిని వ్యతిరేకించాలి' అని. ఎన్ఆర్సి నుండి లక్షలాది మందిని చేర్చాలన్న ఆయన బలమైన వాదన చివరికి 'ఉప ఖండంలో ముఖ్యంగా బంగ్లాదేశ్లో ఇస్లామిక్ ఛాందసవాదం పెరిగిపోయింద'న్న ఆర్ఎస్ఎస్ ప్రాపగాండాకు బలం చేకూర్చింది. అస్సామీ జాతీయవాదంతో బీజేపీని ఎదుర్కోవచ్చన్న అపోహతో పార్లమెంటరీ వామపక్షాలు, వామపక్ష ఆలోచనలవైపు మొగ్గు చూపే అస్సామీ నేతలు జాతీయవాద మరియు ఛాందస శక్తుల నేతృత్వంలోని సిపిబి వ్యతిరేక వుద్యమంలో చేరేందుకు సంసిద్ధులయ్యారు. అస్సామీ జాతీయవాదానికి ఢిల్లీ ఆధిపత్యాన్ని సవాలు చేయగల వర్గ శక్తి ఉన్నదన్న బోళా నమ్మకంతో వామపక్షాలు గందరగోళంలో పడిపోయాయి. 1980లలో అస్సాం ఉద్యమానికి వ్యతిరేకంగా పార్లమెంటరీ వామపక్షం దృఢంగా నిలబడింది. అయితే ఆ సమయంలో ఛాందసవాదానికి సంబంధించి పార్లమెంటరీ వామపక్షాలలో ఉన్న తార్కిక అవగాహన స్వభావ రీత్యా మాటలను, రాతలను ఎన్నడూ మించలేదు. అస్సామీ జాతీయవాదం జాతీయతా అస్తిత్వంలో అంతర్గతంగా ఇమిడి ఉండే సాంస్కృతిక భిన్నత్వాలను అణచివేసే ధోరణినే కనపరిచినందున అది పుట్టుకతో స్వభావరీత్యానే ఛాందస స్వభావాన్ని కలిగి ఉన్నది. ప్రాంతీయ సామంతుల స్థాయిని పొందడానికి ఢిల్లీ ఆధిపత్యానికి లొంగి ఉండడానికి దానికి అభ్యంతరం లేదు. ఈ వాస్తవాన్ని పార్లమెంటరీ వామపక్షాలు ఎప్పుడూ అంగీకరించ లేదు.

ఇప్పుడేమో ప్రాంతీయ రాజకీయ శక్తులు అత్యంత ప్రతీఘాతుక, తీవ్ర-జాతీయవాద సంఘ పరివార్లో కలిసిపోవడం ద్వారా తమను తాము సంపూర్ణంగా అంతం చేసుకోవడానికి సిద్ధపడుతున్న సమయంలో; రాష్ట్ర అసెంబ్లీలో బీజేపీతో కలిసి ఏజిపి అధికారం పంచుకుంటున్న సమయంలో రాష్ట్ర సిపిఐఎం నాయకుడు, అస్సామీ జాతీయవాదం కోసం సిపిబి వ్యతిరేక ఉద్యమానికి నాయకత్వం వహించవలసిందిగా అభ్యర్థిస్తున్నాడు. అస్సామీ జాతీయవాద ఉద్యమం పైన అనేక ఇతర వామపక్ష శక్తులు కూడా దాదాపు ఇదే

అవగాహన కలిగి ఉన్నాయి. గందరగోళంలో ఉన్న వామపక్షం సైద్ధాంతిక అంధకారం నుండి మతవాద-ఛాందసవాద పథకం విసిరిన వలలో చిక్కుకోవడం వరకూ దివాళాకోరుతనంలో ఒక సంపూర్ణ వృత్తాన్ని పూర్తి చేసుకున్నట్లయింది. దరిమిలా అనివార్య పరిణామాలు వరుస కట్టాయి. ఎన్నికల ముందరి పునరేకీకరణలో మత విద్వేషం మరియు ఛాందసవాదంల కింద సిపిబి-అనుకూల, సిపిబి-వ్యతిరేక శిబిరాలుగా విడిపోయి ఉన్న శక్తులు రెండూ బీజేపీ వెనుక చేరిపోయాయి.

పోగొట్టుకున్న అవకాశాన్ని తిరిగి సంపాదించాలి

ఎన్ఆర్సి, సిపిబిలు కేంద్రంగా అస్సాం సంక్షోభం బద్దలు కావడానికి ముందు సంఘటిత, అసంఘటిత మరియు మేధో కార్మికవర్గాలలోని భిన్న సెక్షన్లలో అడపాదడపా ఉత్సాహభరితమైన ఉద్యమాలు ఉద్భవించడాన్ని అస్సాం చవి చూసింది. ఎన్ఆర్సి ప్రక్రియ పేరుతో ఒరిజినల్ (ఖిలోంజియా) మరియు నాన్-ఒరిజినల్ పౌరులుగా అప్రజాస్వామిక విభజన చేయడానికి వ్యతిరేకంగా; పౌరసత్వాన్ని రుజువు చేసుకోవలసిన అగత్యాన్ని పౌరుల మీదనే మోపే అనాగరిక ఆచారానికి వ్యతిరేకంగా; డి-వోటర్లు మరియు డిటెన్షన్ శిబిరాల పేరుతో పౌరులను, ముఖ్యంగా మత మరియు భాషా మైనారిటీలను తీవ్రమైన ఇబ్బందులకు గురి చేయడానికి వ్యతిరేకంగా వామపక్షాలు ఐక్య ఉద్యమం నిర్మించినట్లయితే అలాగే అధికారాలను కేంద్రీకరించడానికి, కార్మికవర్గ హక్కులను కత్తిరించడానికి వ్యతిరేకంగా దృఢంగా నిలబడినట్లయితే అస్సాంలోని మత-ఛాందస రాజకీయాలు ప్రజా వుద్యమాల రూపంలో అత్యంత దృఢమైన సవాలును ఎదుర్కొని ఉండేవి. కానీ జాతీయతా సమస్యను కార్మికవర్గ దృక్పథం నుండి చూడడానికి మరియు ప్రతీఘాతుక మధ్య-తరగతి దృక్పథాన్ని సవాలు చేయడానికి బదులుగా వామపక్ష మరియు ప్రజాస్వామిక శక్తులు చేటివరకు వచ్చిన అవకాశాన్ని జారవిడిచి సంఘ పరివార్ మయా మంత్రాంగాలకు లోబడిపోయాయి. తద్వారా అస్సాంలో పౌరసత్వ సమస్య అతి దీనమైన మానవతా సంక్షోభంగా పెరిగిపోవడానికి అనుమతించాయి. అయితే అప్పుడే అంతా అయిపోలేదు. హిందుత్వ రాజకీయాలపై వడివడిగా సడలిపోయే నమ్మకం కోల్పోయిన అవకాశాన్ని తిరిగి చేజిక్కించుకునేందుకు అవసరమైన భౌతిక పరిస్థితులలోకి పరివర్తన కలిగిస్తుంది. వామ పక్ష మరియు ప్రజాస్వామిక శక్తులు కార్మికవర్గ దృక్పథం నుండి తమ రాజకీయ గమనాన్ని పునర్నిర్మించుకుని ప్రజా సంఘాల పునాదిని నిర్మించాలి. ఈ పునాదిని సాధనంగా వినియోగించుకుని శ్రామిక సమూహాలు రాజ్యాం చేస్తున్న దాడులపై పోరాడి తమకు తాము శక్తివంతులను కావించుకుంటారు. ❀

NRC - National Register of Citizens - జాతీయ పౌరసత్వ సూచిక

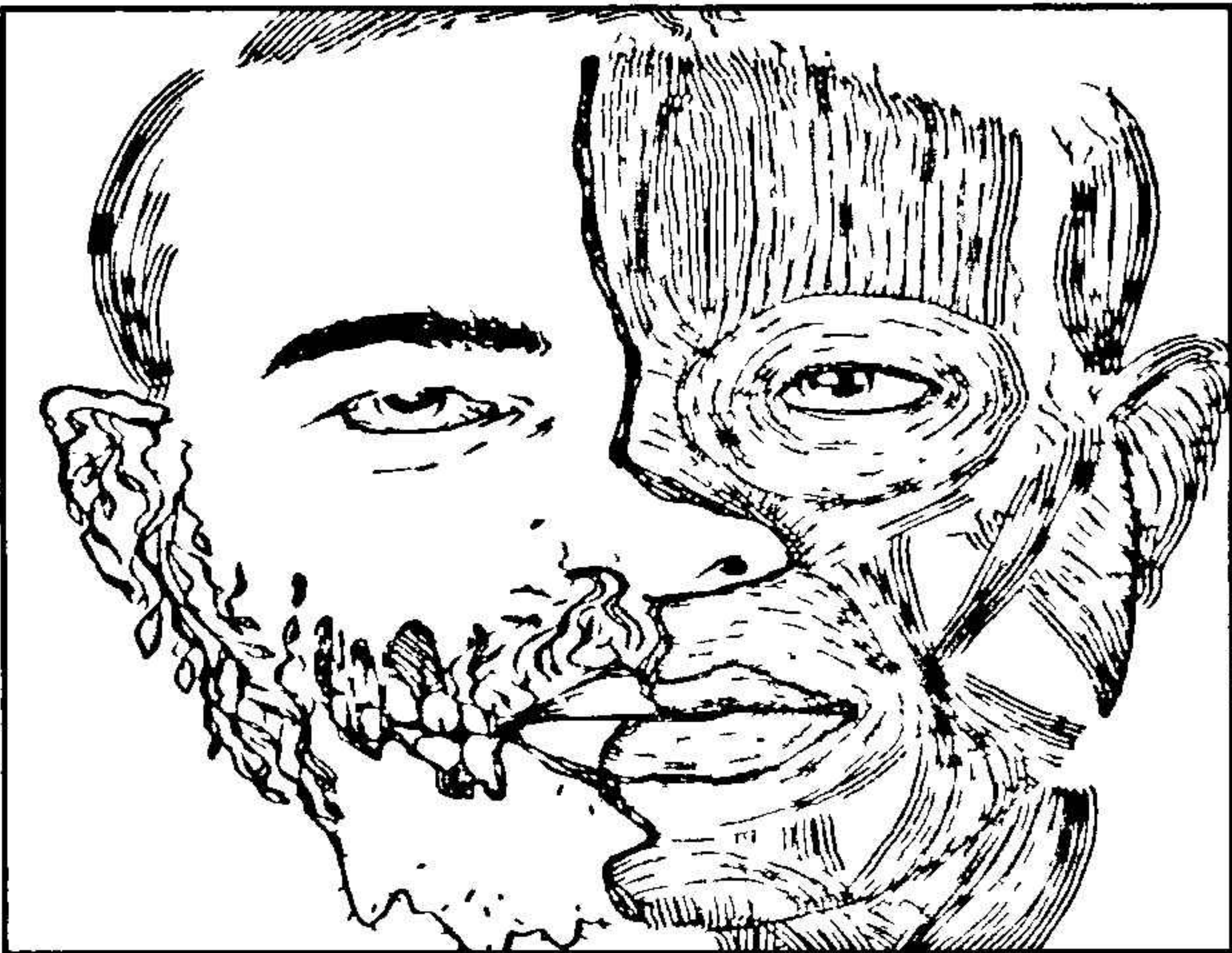
CAB - Citizen Amendment Bill - పౌరసత్వ మార్పుల బిల్లు

(అరూప్ బైశ్య ఎకనమిక్ అండ్ పొలిటికల్ వీక్షీ (EPW)లో రాస్తుంటారు. ఈ వ్యాసంలో సైద్ధాంతిక అవగాహన రచయితడే.)

బమ్మిడి జగదీశ్వరరావు

నా నీడ నాకు యెదురైంది!

“నువ్వింకా అరెస్టు కాలేదా?” అని అడిగింది!

ఇంతలో నన్నూ నా నీడనీ తోసుకుంటూ జనం పరుగులు తీశారు! నేనూ జనంలో కలిశాను! గుమికూడిన వాళ్లని తోసుకుంటూ ముందుకు వెళ్లి చూశాను!

ఎనభై మూడేళ్ల వృద్ధుని మృతదేహం!

ఎవరో అతనిని హత్య చేశారని కొందరు! చాలా కాలంగా హత్య చేస్తూనే వున్నారని ఆ కొందరికి కొందరు వత్తాసు పలికారు!

లేదు, తనే ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడని మరికొందరు! చాలా కాలంగా ఆత్మహత్య చేసుకుంటూనే వున్నాడని ఆ మరికొందరికి మరికొందరు వత్తాసు పలికారు!

లేదు... లేదు... అతను చనిపోయాడని యింకొందరు! చాలా కాలం క్రితమే చనిపోయాడని ఆ యింకొందరికి యింకొందరు వత్తాసు పలికారు!

“ఎవరతను?” అడిగారెవరో!

“పరదేశి, మన భారతీయుడు కాదు!” చెప్పారెవరో!

“ఎవరైనా మనలాంటి మనిషే!” యెవరిదో నిట్టూర్పు!

“మనిషి కాదు, సైతాను! క్రైస్తవ మతంలో పుట్టి తను పుట్టిన మతాన్నే అర్థం లేని మతం అన్నాడు! అత్యంత హాస్యాస్పదమైన మతం అన్నాడు! అత్యంత రక్తసిక్తమైన మతం అని కూడా అన్నాడు! ఈ మతం మూఢ విశ్వాసమని దాన్ని సమూలంగా తుడిచిపెట్టడం వల్లనే ప్రపంచానికి శాశ్వతమైన మేలు జరుగుతుందని అన్నాడు! ఆ మేలుని ఆలోచనాపరులు, నిజాయితీపరులు గుర్తిస్తారని అన్నాడు!” అశాంతిని శాంతిగా పలికాడు తెల్లదుస్తుల పెద్దమనిషి!

“అప్పుడే చంపి పడేయాల్సింది... సైతానులకు బతికే హక్కు లేదు” అవేశాన్ని మించి కసిగా చూశాడొకడు!

ఆ మాటలు విని మృతదేహం ముఖం చూసి గుర్తుపట్టారు!

“వోల్టర్... వోల్టర్...”

అప్పటికప్పుడు కొద్దిమంది పెదాల మీద అతని పేరు సరిదిద్దుకుంటూ వుంది!

“ఔను, వోల్టర్... ఫ్రెంచ్ తత్వవేత్త, చరిత్రకారుడు, రచయిత...” గుసగుసలు!

“జైల్లో వుండాల్సిన వాడు యిక్కడ? యిప్పుడు? యిన్ని దేశాలు దాటి?” అర్థం కానట్టు ముఖం పెట్టాడు వో కాషాయ సన్యాసి!

“దేశ బహిష్కారం విధించడం వల్ల మన లౌకిక దేశానికి వచ్చేసి గాని తలదాచుకున్నాడా?” అనుమానపడ్డాడు వో విశ్వవిద్యాలయ పరిశోధక విద్యార్థి!

“లేదు, రెండువందల యాభై యేళ్ల క్రితమే ప్రుషియా రాజు ఫ్రెడిక్కు నేరుగా తన అభిప్రాయాల్ని వుత్తరంగా రాశాడు వోల్టర్” భూతద్దాల కళ్లజోడుని సవరించుకున్నాడొకడు!

మాటల మధ్య “ఆ మతంలో వున్నదే అన్నాడు” అని, నా మతం అది కాదన్నట్టు గర్వంగా చూశాడో దేశభక్తుడు!

“అయినా బతికి బట్టకట్టాడా? రాజుగారు వురి తియ్యలేదా?” నమ్మలేక పోతూ నిక్కరుతో వున్న వ్యక్తి చేతిలోని కర్రని మరింత గట్టిగా పట్టుకున్నాడు!

“అసలా రాజుని ముందు వురి తియ్యాలి!” పావురాన్ని యెగరేస్తూ అన్నాడో శాంతి కాముకుడు!

“బహుశా యితను అన్యమతస్తుడు అయివుంటాడు...” అనుమానించాడు పరిశోధక విద్యార్థి!

“క్రైస్తవమే కాదు, యిస్లాం గురించి కూడా వోల్టర్కు సదాభిప్రాయం లేదు! ఖురాన్ భౌతిక సూత్రాలకు విరుద్ధంగా వుందన్నాడు! మహమ్మద్ క్రూరత్వాన్ని యెవరూ యేమాత్రం అంగీకరించలేరని ఖచ్చితంగా చెప్పతానన్నాడు! అజ్ఞానం, మూఢత్వం వల్లే అనుచరగణం తయారయ్యారని అన్నాడు!” భూతద్దాల కళ్లజోడు చెప్పతూ వుంటే- “హే అల్లా...” చెవులు మూసుకుంది తెల్లని పైజమా!

“కట్టు కథ” అని కూడా అనుమానం తీరక వెంటనే సెర్చ్ చేసి వికీపీడియాలోకి వెళ్లిందో చేతిలోని సెల్ ఫోను!

“శవానికి యిలాంటి పంచనామా నేనెప్పుడూ చూడలేదు...” నా పక్కనున్న ఆయన గొణుక్కున్నాడు!

భూతద్దాల కళ్లజోడు చెప్పడం కొనసాగించింది!

“దేవత గాబ్రియల్తో నేరుగా మాట్లాడతాను, స్వర్గానికి వెళ్లి వచ్చాను, అక్కడే యీ ఖురాన్ గ్రంథాన్ని పొందాను, దీన్ని మీరు విశ్వసించాలి అని చెప్పి మహమ్మద్ తన దేశంలో అల్లకల్లోలం సృష్టించడమేమిటి? తండ్రుల కుత్తుకలు కోసి ఆడపిల్లలను యెత్తుకు పోవడమేమిటి? మతమా మరణమా- అని మెడ మీద కత్తి పెట్టడం యేమిటి? ఇదంతా టర్క్ గా పుట్టినవాడో అంధ విశ్వాసం కలవాడో బుద్ధి మందగించినవాడో వొప్పుకోవాలి...” చెప్పకముందే-

“...తప్పు కనీసజ్ఞానం వున్నవారెవరూ అంగీకరించలేరు” విక్సీపీడియాలో చూసి చదువుతూ సెల్ ఫోను!

“రాజుకే వుత్తరం రాసాడా అది కూడా?” యెవరిదో నమ్మలేని ఆశ్చర్యపు గొంతు!

“యా...” అంది సెల్ ఫోను!

“అసలా రాజుని ముందు వురి తియ్యాలి!” శాంతి కాముకుడు మళ్ళీ అన్నాడు!

“మరి హిందూ మతం గురించి యీ వోల్టేర్ యేమన్నాడు?” చేతిలో కర్రని పట్టుకొని అడిగింది నిక్కరు!

భూతద్దాల కళ్లజోడు గొంతు సవరించుకున్నట్టు దగ్గి “వేదం వంటి అపురూపమైన బహుమతి యిచ్చినందుకు పాశ్చాత్య ప్రపంచం ప్రాచ్య ప్రపంచానికి యెప్పుడూ ఋణపడి వుంటుంది! హిందువులు శాంతి కాముకులు... అమాయకులు... ఇతరుల్ని గాయపరచరు... స్వీయ రక్షణ చేసుకోలేరు...” అనేసరికి- ‘భారత్ మాతాకీ జై’ ‘జై శ్రీరామ్’ అని నినాదాలు వొక్కసారిగా మిన్నంటాయి!

క్షణాల్లో వోల్టేర్ మృత దేహమీద కాషాయ వస్త్రం కప్పారు వీర దేశభక్తులు! అంతేకాదు, అతని నుదిటన సింధూర తిలకం దిద్దారు! మెడలో పూమాలలు కూడా వేశారు!

“ఎన్నెన్ని దేశాలు కన్ను తెరవని నాడు... నా దేశం జ్ఞాన భారం మోసి ప్రపంచానికి అందించింది... డార్విన్ తప్పు... ప్రాయిడ్ తప్పు... ఐన్ స్టీన్ తప్పు... మనం కోతి సంతతి కాదు... దేవతల సంతానం...” అని దేశభక్తుడు మైక్ అందుకొని మాట్లాడుతూ వుండగా-

“వోల్టేర్ మనవాడు... మన భారతీయుడు! వోల్టేర్ పుట్టాడు కాబట్టే వోల్టేర్... వాల్టేరు... వాల్తేరు’ అయ్యింది... వోల్టేర్ పుట్టింది మన విశాఖపట్నంలోనే...” మరో దేశభక్తుని మాటలు విని పరిశోధక విద్యార్థి కొత్త విషయాలు తెలుసుకుని అక్కడికక్కడే గ్రంథస్థానికి పూనుకున్నాడు!

ఇంతలో ‘మతములన్నియు మాసి పోవును... జ్ఞానమొక్కటి నిలిచి వెలుగును’ మహాకవి గురజాడ అప్పారావు దూరంగా పాట పాడుతున్నాడు!

విన్న వాళ్లకి వొళ్లు భగభగమని మండింది!

మూక అతణ్ణి వెంబడించింది! దార్లో ఆవుని తోలుకెలుతున్న వాడి తోలు తీసేసి అక్కడికక్కడే పాతిపెట్టేసి పాతరేసేసి మళ్ళీ గురజాడ జాడ కోసం వెతుకులాడింది!

జ్ఞానం నిలిచి వెలగకపోయినా మనిషికి వచ్చిన నష్టం లేదని, మతములన్నియు మాసిపోతే మనుగడ యెలా అని, తమ మనోభావాలు తీవ్రంగా దెబ్బతిన్నాయని కరసేవకులు కదం తొక్కారు!

తప్పించుకున్న అప్పారావు జాడ తెలియకపోవడంతో ఆగలేని తాళలేని శాంతి కాముకుడు ‘టెర్రరిస్టు’ అని పెద్ద పెట్టున అరచి ప్రకటించేశాడు!

అంతే, కొంతమంది గురజాడని వెతుక్కుంటూ వెళ్లి అతని మీద ఫిర్యాదు చేశారు! పోలీసులు ‘జి. అప్పారావు, బొంకులదిబ్బ, విజయనగరం’ పేరు మీద ఊపా కింద కేసు నమోదు చేశారు!

అతనికి యే నిషేధిత వుగ్రవాద సంస్థతో సంబంధం లేదని, విజయనగరం రాజుగోరి కొలువులో గోడ దన్ను వున్న బంగారపు పల్లెరమని దర్యాప్తులో తేలింది!

‘నో... వొంటరి వ్యక్తిని కూడా వుగ్రవాదిగా ప్రకటిస్తాము’ అన్నారు దేశ శాంతిభద్రతల శాఖామాత్యులు! “అప్పారావుగాని గాని వేరెవరు గాని సంస్థల్లో వున్నా లేకున్నా వుగ్రవాదం అనేది వారివారి ధోరణుల్లో... చెప్పాలంటే ప్రజల ధోరణుల్లో వుంటుందని ప్రభుత్వం విశ్వసిస్తోంది! సిద్ధాంతం పేరుతో అర్బన్ నక్సలిజాన్ని ప్రోత్సహించేవారిపట్ల కనికరం లేకుండా కఠినంగా వ్యవహరిస్తాం” అని అప్పుడే కొత్త చట్టానికి చెమ్మలు అద్దారు!

‘ఐ యామ్ అర్బన్ నక్సల్’ అని మెడలో బోర్డు వేసుకొని అనారోగ్యంలోనూ తిరిగిన గిరీష్ కర్నాడ్ మీద కేసులు పెట్టారు!

అతను యీ మధ్యనే స్వర్గస్తులయ్యారని యింట్లో వాళ్లు చెపితే స్వర్గానికి టీమును పంపిస్తామని పోలీసు అధికారి ట్వీట్ చేశారు! ప్రధానమంత్రి హత్యకు కుట్ర కేసులో ఆ యేడుగురే కాదు, ఆ సంఖ్య యింకా పెరగవచ్చునని, గాంధీ బొమ్మని బొమ్మ తుపాకీతో కాల్చిన పెద్దావిడ పక్కన జేరి ఆ ఫోటోని ఆనందాన్ని షేర్ చేస్తూ వో భక్తుడు ప్రకటించాడు!

వోల్టేర్ నవ్వాడు!

శవాన్ని ముస్తాబు చెయ్యడంలో మునిగి యెవరూ ఆ నవ్వుని గమనించలేదు!

ఇవన్నీ చూసుకోకుండా ‘పదండి ముందుకు పదండి త్రోసుకు పోదాం పోదాం పైపైకి...’ అని శ్రీశ్రీ అక్కడితో ఆగక “నరహంతకులు ధరాధిపతులై చరిత్రమున ప్రసిద్ధికెక్కిరి” అని కవితాగానం చేస్తున్నాడు!

“ధరాధిపతులు దేశాధిపతులు నరహంతకులా? ఈ కవులకింత కండ కావరమా?” నిక్కర్లు వేసుకు కర్రల కవాతు చేసిన దేశభక్తులు అలవాటుగా ‘టెర్రరిస్టు’ అని అరిచారు!

మహాకవి శ్రీశ్రీ మీద కూడా ఊపా కింద కేసు నమోదయింది!

శ్రీశ్రీ చనిపోయి చాలాకాలమైందని విచారణలో తేలింది! అతని ఆస్తుల్ని జప్తు చెయ్యాలని అధికారులు నిర్ణయించారు! కాని అతగాడు

బతికున్నప్పుడే వున్న యిల్లు అమ్మేశాడని తెలిసి కేసును పెండింగులో పెట్టారు!

వోల్టర్ మళ్ళీ నవ్వాడు!

మృతదేహం నవ్వడం చూసి అందరూ అవాక్కయి దూరంగా జరిగారు! కాని చుట్టుముట్టారు! ఆసక్తిగా చూశారు! వారి ఆసక్తి అంతలోనే ఆవేశంగా మారింది!

ఆవరించిన నిశ్శబ్దం జావగారింది!

అప్పుడు వోల్టర్ యెప్పుడూ అన్నదే అన్నాడు!

“నువ్వు ప్రకటించే భావాలతో నాకు ఏకీభావం లేకపోవచ్చు! కానీ ఆ భావాలు ప్రకటించే నీ హక్కుని కాపాడడానికి నా ప్రాణాలైనా యిస్తాను!”

‘ఏమన్నావ్?’ దేశభక్తులకి వొకసారి చెపితే అర్థం కాలేదు!

వోల్టర్ చెప్పిందే చెప్పాడు!

అంతే మరుక్షణం వోల్టర్ మీది కాషాయ జెండాని లాగేశారు! నుదిటిమీది సింధూర తిలకం చెరిపేశారు! మెళ్ళోని పూమాలలు పీకి పోగేశారు!

“ప్రాణాలు యిస్తావా? ఇప్పుడు చెప్పు?” వోల్టర్ కాలర్ పట్టుకున్నారు దేశభక్తులు!

అప్పుడు వోల్టర్ యెప్పుడూ అన్నదే మళ్ళీ మళ్ళీ అన్నాడు!

“నువ్వు ప్రకటించే భావాలతో నాకు ఏకీభావం లేకపోవచ్చు! కానీ ఆ భావాలు ప్రకటించే నీ హక్కుని కాపాడడానికి నా ప్రాణాలైనా యిస్తాను!”

అంతే! మూక అతని మీద పడి దాడి చేసింది!

‘భారత్ మాతాకీ జై’ ‘జై శ్రీరామ్’ అని సమరశంఖం పూరించారు!

అయినా వోల్టర్ నోట అదే మాట!

దేశభక్తి నిండిన భక్తులు పూనకం వచ్చినట్టు వూగిపోయి కర్రలు కత్తులు తీశారు!

అప్పుడు కూడా వోల్టర్ గాయాల గొంతు పెగల్చుకొని “వాక్ స్వాతంత్ర్యం... మత స్వాతంత్ర్యం మనిషి హక్కు” అన్నాడు!

“అవి మేం ప్రాథమిక హక్కుల్లో యెప్పుడో చేర్చాం గాని యింకో మాట చెప్పు” అన్నారు దేశభక్తులు!

“మతానికి చర్చితో రాజ్యంతో సంబంధం వుండకూడదు” వోల్టర్ గట్టిగా నేలను గుద్ది చెప్పాడు!

చర్చి యేమిటా? అని అని చర్చించుకుంటూ భక్తుల్లో కొందరు తలలు గోక్కున్నారు! కాని దేశాన్ని యేలే యేలికలకు గూఢచారుల ద్వారా కబురు చేరి కస్సుమన్నారు!

‘చర్చి అంటే చర్చి మసీదు కాదు మందిరం’ అని భక్తులకు బల్లు నెమ్మదిగా వెలిగింది!

ఆ వెలుగులో వోల్టర్ నాలుక తెగ్గోశారు!

అతని అరుపులకు దేశభక్తులకు చిరాకు వచ్చింది, అయినా అదుపు చేసుకొని “శాంతి శాంతి శాంతి హి” అన్నారు ముక్త కంఠంతో!

“నువ్వు పసి పాపల చెక్కిళ్లను ముద్దాడితే వారి బుగ్గల మీద తడిని కత్తులతో చెరుపుతారు! నువ్వు నడిచి పోతుంటే నీ పాదాలకింద మట్టిని తీసి పరిశోధనలకు పంపుతారు...” అని కవితా గానం చేస్తున్నాడు చెరబండరాజు, ‘ముంజేతిని కత్తిరించ నా పిడికిట కత్తి వదల’నంటూ!

వీర శివాజీలమంటూ దేశభక్తుల వీరంగం!

అయినా వోల్టర్ తగ్గలేదు!

“రెండువందల యేళ్ల క్రితమే రాజుతో నా అభిప్రాయం స్వేచ్ఛగా చెప్పాను! మీరు ప్రజాస్వామ్యంలో లేరు! మీరు మళ్ళీ వెనక్కి పాత రాతి యుగానికి ప్రయాణం చేస్తున్నారు!” అని రాసి యిచ్చాడు!

అలా రాసిన వోల్టర్ చేతులు నరికేశారు!

అప్పుడు వోల్టర్ కాలి బొటన వేలికి మిగతా వేలికి మధ్యన కలం పెట్టి “నువ్వు ప్రకటించే భావాలతో నాకు ఏకీభావం లేకపోవచ్చు! కానీ ఆ భావాలు ప్రకటించే నీ హక్కుని కాపాడడానికి నా ప్రాణాలైనా యిస్తాను!” రాశాడు!

ఈ సారి వోల్టర్ కాళ్లు నరికేశారు!

మళ్ళీ అదేమాట!

“ఇప్పుడన్నా అర్థమయ్యిందా? ఉగ్రవాద సంస్థను నిషేధించిన మరుక్షణమే అందులోని వ్యక్తులు మరో సంస్థను స్థాపించుకొని కార్యకలాపాలు కొనసాగిస్తారు - అని మేం అనడానికి కారణం యిదే! వోల్టర్ చేసిందే వుద్యమకారులు చేస్తారు! ప్రజాసంఘాల పేర్లు మాత్రమే మారుతాయి!” అని, “ప్రతిపక్షమే నోరూసుకు వాకౌట్ చేసి వీగిపోయి ఆగిపోయింది, ప్రజలు కూడా ప్రతిపక్షమయితే యెలా? భిన్న స్వరాలు ప్రభుత్వ లక్ష్యాన్ని విఘ్నం చేసి విఘాతం కల్పిస్తాయి...” శాంతిభద్రతల శాఖామాత్యులు సెలవిచ్చారు!

అభ్యంతరం తెలిపి మీ పాలనలోనే తలలు నేలరాలుతున్నాయని అని ప్రకటించిన నలభైతొమ్మిది మందినీ లోపల వెయ్యాలని నిఘావర్గాలు సూచించాయి!

కాళ్ళూ చేతులూ లేని వోల్టర్ని ఉపా చట్టం కింద అరెస్టు చేసి తీసుకువెళుతుంటే నేను వెనక్కి అడుగేశాను!

అలా అడుగేసి వాళ్లు గీసిన గీతను చూసుకోకుండా దాటాను!

అది గీత కాదు! దేశ సరిహద్దు రేఖ!

ఔను! ఇప్పుడు నేను అనుమానితుణ్ణి! నిందితుణ్ణి! నేరస్తుణ్ణి! ఉగ్రవాదిని!!

రమాసుందరి

ముజఫర్ నగర్ మత మారణకాండలో నమోదైన 41 కేసుల్లో 40 కేసులను విచారణ కోర్టు జులై 26న కొట్టి వేసింది. ఈ ఘటనలో దాడులు జరిగాయి. అత్యాచారాలు జరిగాయి. హత్యలు జరిగాయి. అత్యాచార హత్యలు జరిగాయి. ఈ కొట్టివేతలో 10 హత్య కేసులు, 4 సామూహిక అత్యాచారాలు, 26 దాడుల కేసులు ఉన్నాయి. మొత్తం 168 మంది దోషులుగా కేసులు నమోదు అయిన వాళ్లు బయట పడ్డారు.

పశ్చిమ ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని ముజఫర్ నగర్‌లో 2013లో జరిగిన మతోన్మాద దాడుల్లో అధికార లెక్కల ప్రకారమే 60మంది హత్యకు గురి అయ్యారు. అసలు లెక్కలు వేరే ఉన్నాయి. 80వేల మంది దాకా ముస్లిములు తమ సొంత ఊళ్లు వదిలి పారిపోయి తిరిగి రాలేదు. ఈ హత్యాకాండలో మొత్తం 502 కేసులు నమోదు అయ్యాయి. 6867 మంది దాకా నిందితులుగా ఉన్నారు. నిందితులను స్థానిక కోర్టుల్లో నిర్దోషులుగా విడిచిపెట్టటం 2017 నుండీ జరుగుతున్నదే అయినా ఇంత పెద్ద ఎత్తున జరగటం ఈ కేసులో మొదటి సారి. ఆదిత్యనాథ్ ఆధీనంలో ఉన్న యూపీ ప్రభుత్వం ఈ కేసుల విషయంగా పై కోర్టుకు అప్పీల్ చేసే ఉద్దేశ్యంతో లేదు. 'ముజఫర్ నగర్ దాడుల ఓడిపోయిన కేసుల విషయంలో మేము పై కోర్టుకు వెళ్లమని' జిల్లా ప్రభుత్వ కౌన్సిల్ దుష్యంత్ త్యాగి చెప్పాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా ఇటీవల ఢిల్లీ యూనివర్సిటీ తన పరిధిలోని ఇంటర్ మీడియట్ విద్యార్థులకు; 2002 గుజరాత్ దాడులు, 2013 ముజఫర్ నగర్ దాడుల గురించిన కథనాలను పాఠ్యాంశాల నుండి తొలగించింది. అవి మెజారిటీ మతస్తుల సెంటిమెంట్లను 'గాయపరుస్తాయని' దానికి కారణంగా చెప్పారు.

గాయం అంటే తెలుసా?

అది ఎంత తీవ్రంగా ఉంటుందో, ఎంత లోతుగా ఉంటుందో, ఎంత రక్తాన్ని స్రవిస్తుందో, జీవిత చరమాంకం వరకు కోలుకోలేని

ఎంతటి మానసిక వేదనను ఇస్తుందో, ఎంత మంది తల్లులకు కడుపు కోతలను మిగిలిస్తుందో వీళ్లకు తెలుసా? భూగోళం మొత్తం మీద ఆధునిక యుగంలోనే ఎన్ని గాయాలు అయ్యాయో; పాలస్తీనీయుల నుండి రొహింగ్యాల వరకు - కాశ్మీర్ నుండి గుజరాత్, మహారాష్ట్ర, రాజస్థాన్, బీహార్ - నిన్న మొన్నటి ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని ముజఫర్ నగర్ వరకూ వరుస 'గాయాల' ప్రవాహంలో ఎంత మంది ఒడ్డు దొరకని తీరాలకు కొట్టుకొని పోయారో ఎప్పుడైనా విన్నారా? తల్లుల ఎదుటే ఆమె పసిబిడ్డలని హత్య చేస్తే ఆమెకు అయిన గాయానికి కొలతలు ఎంత? ఎదిగొచ్చిన పిల్లల ముందే జరిగిన తల్లుల అత్యాచారపు గాయంలో లోతు ఎవరైనా కొలుస్తారా? అత్యాచార తదనంతరం; ఒంటి మీద నూలు పోగు లేకుండా ప్రాణాలు అరచేతిలో పట్టుకొని, దొరికిన బిడ్డలను చంకలో వేసుకొని ఆమె ప్రాణభీతితో తీసిన పరుగులు ఏ తరహా గాయాలకు నిర్వచనం ఇస్తాయి? మానసికమా? భౌతికమా? తాను తొందరలో వదిలి వేసి వచ్చిన బిడ్డలు వాళ్ల చేతుల్లో హతమయ్యారని తరువాత తెలుసుకొన్న తల్లి పడే చిత్రహింస గాయానికి ఎంత నగదు పరిహారం చెల్లించగలరు? భార్య మీద అత్యాచారం జరుగుతుందని తెలిసినా ప్రాణాల కోసం పారిపోయిన భర్త జీవితాంతం పడే వేదనా గాయం దరిదాపుల వరకైనా వెళ్లి ఎవరైనా స్పృశించగలరా? మానసిక, భౌతిక గాయాలే కాదు; జీవిత పర్యంతం కష్టపడి ఏర్పాటు చేసుకొన్న గూడు, కూడు, గుడ్డ, బర్రె, గొర్రె మంటల పాలయితే సంప్రాప్తించిన ఆర్థిక గాయాల దాకా ఇక పోనవసరం లేదు. అసలు ప్రశ్న, గాయాలు మెజారిటీ సమూహాలకు మాత్రమే అవుతాయా?

ఎక్కడ ఏం జరిగినా అడవాళ్లే టార్గెట్లు

'నిర్భయ రేప్ జరిపినపుడు దేశమంతా కదిలి ఉద్యమించింది.

అయితే నిందితుల కుటుంబాల స్త్రీల మీద

అత్యాచారాలు చేయటానికి దేశం మొత్తం

కదిలి వెళ్లలేదు కదా? ఇక్కడ ఒక

పిల్లగాడు ఒక పిల్లను ఏడిపిస్తే

మేమెందుకు అత్యాచారానికి గురి

అయ్యాము?' అని ప్రశ్నించారు ముజఫర్ నగర్ మహిళలు.

2013 ఆగస్టు చివర్లో ముజఫర్ నగర్ జిల్లాలోని కవల్ గ్రామంలో ఒక ముస్లిం అబ్బాయి, ఒక జాట్ అమ్మాయిని ఈవ్ టీజ్ చేశాడని అన్నారు. నిజానికి వారిద్దరూ ప్రేమించుకొన్నారనేది ఇంకో మాట. ఏది ఏమైనా ఆ కుటుంబ పరువు కాపాడటానికి ఆ ముస్లిం కుర్రాడు షానవాజ్‌ను; ఆ అమ్మాయి అన్న, కజిన్ (సచిన్, గౌరవ్) కలిసి చంపేశారు. ఆ చంపిన ఇద్దరూ తరువాత హతులయ్యారు.

వాళ్లిద్దరినీ ఎవరు చంపారో సిబిఐ చేత విచారణ జరిపించమని ఆ కుటుంబం కోరితే ఆ నాటి ప్రభుత్వం ఒప్పుకోలేదు. తరువాత వచ్చిన బీజేపీ ప్రభుత్వం కూడా ఒప్పుకోలేదు. మత విద్వేషాలు చెలరేగాయి. ముజఫర్ నగర్ టౌన్ మసీదులో శుక్రవారం ప్రార్థనల తరువాత ముస్లిములు సమూహంగా చేరారు. వేలాది హిందూ రైతులు నంగ్ల మందూర్ గ్రామంలో కూడారు. ఇదంతా 2013 సెప్టెంబర్ 7న జరిగింది.

అప్పటికే బీజేపీ నాయకులు సురేశ్ రాణా, హుకుం సింగ్, సంగీత్ సోమ్, సాధ్వి ప్రాచి మొదలైన వాళ్లు 'బేటీ బచావో - బహు బనావో' అనే నినాదాన్ని ప్రచారం చేస్తున్నారు. అంటే 'హిందూ కూతుర్ని రక్షించుకో - ముస్లిం అమ్మాయిని కోడలిగా తెచ్చుకో' అని అర్థం. 'నీ ఇంటి అమ్మాయిని ముస్లిం కోడలిగా వెళ్లనివ్వవద్దు - ముస్లిం అమ్మాయిని నీ ఇంటికి కోడలిగా తెచ్చుకొని ఆమె మతాన్ని మార్చు' అని అసలు అర్థం దానికి. భయంకరమైన పురుషాధిక్య, మతోన్మాద నినాదం ఇది. ఈ ప్రాంతంలోని అనేక గ్రామాల ఖాఫ్ పంచాయితీలు ఈ పిలుపును అందుకొన్నాయి. అసలు ఉనికిలో లేదని పరిశీలకులు చెప్పిన 'లవ్ జిహాద్' (హిందూ ఆడపిల్లలను ముస్లిం యువకులు ప్రేమలో పడేసి పెళ్లి చేసుకోవాలనే ముస్లిముల కార్యక్రమంగా చెబుతారు)కు వ్యతిరేకంగా ఈ పంచాయితీలు యుద్ధాన్ని ప్రకటించాయి. ఖాఫ్ పంచాయితీలకున్న ఈ పితృస్వామిక, సెక్సిస్ట్ దృక్పథం; మహిళలను, వారి శీలాలనూ; ఈ సంఘటన కేంద్రంగా మతోన్మాద రాజకీయ నిప్పురవ్వలుగా మార్చటానికి ఎంతో సమయం పట్టలేదు.

ఒకప్పుడు రైతుల పోరాటాలకు వేదిక అయిన ముజఫర్ నగర్ ప్రాంతంలో హిందూ ముస్లిం రైతులు కలిసి పోరాటాలు చేశారు. అందుకే ముజఫర్ నగర్ ను మహబూబ్ నగర్ అని కూడా అంటారు. 1947, 57 మతఘర్షణల్లో కానీ; తరువాత జరిగిన బాబ్రీ మసీదు విధ్వంసానంతర ఘర్షణల్లో కానీ వారి మధ్య ఎలాంటి పొరపొచ్చాలు రాలేదు. అక్కడ ఎక్కువగా పండే చెరుకు పంట మద్దతు ధర మీద హిందూ ముస్లిం రైతులు కలిసి పోరాటాలు చేసేవారు. సరైన కూలి రేట్ల కోసం మతాతీతంగా రైతుకూలీలు ఉద్యమాలు చేసి హక్కులు సాధించుకొనే వారు. వర్గ వైరుధ్యాలు తప్ప, మత వైషమ్యాలు వారి మధ్య ఎప్పుడూ లేవు. 2014 ఎన్నికలకు ముందు పరిస్థితి మారింది. హిందూ మతోన్మాద రాజకీయాలు బీజేపీ పేరుతో వచ్చి హిందువుల మెదళ్లలో విషం నింపాయి. భజరంగ్ దళ్, విశ్వ హిందూ పరిషత్ పేరు పెట్టుకొని వచ్చి, వారికి కత్తులు, కరార్లు సపై చేశాయి. ఒకే గ్రామంలో అన్నదమ్ముల వలె బతికిన హిందూ ముస్లిములు రాత్రికి రాత్రే శత్రువులు అయిపోయారు.

ఈ సంఘటన జరిగింది కవల్ గ్రామంలో అయితే చుట్టుపక్కల కుత్బ-కుట్బీ, కిరాణా, లిస్సాద్, పుగాన, భూధాన, బహద్వి గ్రామాల నుండి హిందువులు సాయుధంగా బయలుదేరి చుట్టుపక్కల ఉన్న జిల్లాల ముస్లిం జనాభా మీద హింస, రక్తపాతాలను ప్రయోగించారు. వారి ఇళ్లనూ, వ్యాపారాలను ధ్వంసం చేశారు. కాలిపోయిన ఇళ్లలో 52 తలుపులు ఉన్న ఘనమైన ముస్లిం నివాసం దగ్గర నుండి, పూరి గుడిసెల వరకు ఉన్నాయి. కూరగాయల

దుకాణాల నుండి పేద ముస్లిం తోలుకొనే రిక్తా కూడా కాలిపోయింది. 72మంది చనిపోయారనీ, 7గురు స్త్రీలు రేప్ కు గురి అయ్యారని అధికార లెక్కలు చెప్పాయి. తరువాత ఏర్పడిన బాధిత శిబిరాలు వేరే సమాచారాన్ని ఇచ్చాయి. వందలాది మంది ముస్లిములు హత్యకు గురి అయ్యారనీ, దాదాపు వందమంది పైగా స్త్రీలు అత్యాచారానికి గురి అయ్యారని ఈ శిబిరాలు, అక్కడ తలదాచుకొంటున్న పేరు తెలియని అనేక మంది నిర్భయాల సాక్షిగా చెప్పాయి. శామ్లి జిల్లాలోని లఖ్ బద్వి గ్రామంలో ఒక గ్రామ పెద్ద ఇంటి పరిసరాల్లోనే 19మంది మహిళలు అత్యాచారానికి గురి అయ్యారు.

తెర పలుచగా ఉండటం వలన దృశ్యం బాగానే కనిపించింది.

లఖ్ బద్వి గ్రామ పెద్ద బిల్లు ప్రధాన్ అని పిలవబడే సుధీర్ కుమార్ మీద నమ్మకం పెట్టుకొని స్త్రీలంతా, పిల్లలతో అతనింటి దొడ్లోకి చేరారు. ఆయన ఆ గ్రామానికి అప్పటికి ఐదుసార్లు సర్పంచ్ గా ఎన్నిక అయినవాడు. ఆ గ్రామంలో నివసిస్తున్న 1200 మంది ముస్లిములు వ్యవసాయకూలీలుగా, కార్పెంటర్లుగా, ధోబీలుగా, రిక్తా కార్మికులుగా, టైలర్లుగా, మాంసం కొట్టే వృత్తిలోనూ బతుకుతున్నారు. చెరుకు పంటకు, భూములకు గౌరవనీయులైన యజమానులుగా హిందూ జాట్ కులస్తులు ఉన్నారు.

ఉదయం 9:30కంతా మూసేసిన ఆ ఇంటి గేట్లు తెరుచుకొన్నాయి. బిల్లు ప్రధాన్ ఆచూకీ తెలియకుండా తప్పించుకొన్నాడు. పితృస్వామ్యం, మత ద్వేషం గ్రామ పెద్ద ఇంటి దొడ్లో చేతులు కలిపాయి. దారుణ మారణ, అత్యాచార కాండ అదే ఇంటి పరిసరాల్లో జరిగింది. 80 మంది ముస్లిములు ఊచకోతకు గురి అయ్యారు. ఆ ఊచకోతకు సాక్షులుగా ఉన్న మహిళల బట్టలు విప్పి తాళ్లతో కొట్టారు. అమానుష పద్ధతిలో సామూహికంగా అత్యాచారాలు చేశారు. నరికివేయబడిన భర్తల, పిల్లల శవాల ముందరే ఇదంతా జరిగింది. పెద్ద సౌండ్ తో హిందీ సినిమా పాటలను పెట్టి, డ్రమ్ములు మోగిస్తూ వాళ్లా పని చేశారు. స్థానిక మసీదులో ఇద్దరు ముస్లిం స్త్రీల చేత నగ్నంగా నృత్యాలు చేయించారు. పోలీసులు ఆలస్యంగా మధ్యాహ్నం 12:30కు వచ్చారు. వచ్చిన వాళ్లు హింసను ప్రేరేపిస్తున్నారంటూ ముస్లిములనే అరెస్టు చేయబూనుకొన్నారు.

బాధితులనే బాధ్యులను చేయటం పోలీస్ కు ఎప్పుడూ అలవాటే. పోలీస్ వ్యవస్థ తయారయినప్పుడే, దాన్ని జీన్స్ లోనే ఆ లక్షణం ఉంటుందనుకోవాలి. రక్షణ ఇవ్వాలన్న పోలీసులు ఆ పని చేయకపోగా, హంతకులకు కొమ్ము కాస్తూ తిరగటం ఒక విషయం అయితే, అప్పటి వరకూ సహజీవితం చేసిన తోటి గ్రామస్తులు తమ పట్ల ప్రదర్శించిన క్రూరత్వం ఇంకో వైపు. తన ఇంట్లో, తన కొడుకులతో బాటు భోజనం చేసిన పిల్లలే తనను అత్యాచారం చేశారని ఒక మహిళ చెప్పింది. తాము ఒంటి మీద బట్ట లేకుండా వీధుల్లో ఏడుస్తూ వెళుతుంటే, సాటి హిందూ స్త్రీల ముఖాల్లో ఎలాంటి దయ, కనికరం కనబడలేదని ఇంకో మహిళ తన అనుభవాన్ని చెప్పింది. ఘటన జరిగిన వారం తరువాత కూడా నగ్న,

“ ఒకప్పుడు రైతుల పోరాటాలకు వేదిక అయిన ముజఫర్ నగర్ ప్రాంతంలో హిందూ ముస్లిం రైతులు కలిసి పోరాటాలు చేశారు. అందుకే ముజఫర్ నగర్ ను మహబూబ్ నగర్ అని కూడా అంటారు. 1947, 57 మతఘర్షణల్లో కానీ; తరువాత జరిగిన బాబ్రీ మసీదు విధ్వంసానంతర ఘర్షణల్లో కానీ వారి మధ్య ఎలాంటి పొరపొచ్చాలు రాలేదు. అక్కడ ఎక్కువగా పండే చెరుకు పంట మద్దతు ధర మీద హిందూ ముస్లిం రైతులు కలిసి పోరాటాలు చేసేవారు. సరైన కూలి రేట్ల కోసం మతాతీతంగా రైతుకూలీలు ఉద్యమాలు చేసి హక్కులు సాధించుకొనే వారు. వర్గ వైరుధ్యాలు తప్ప, మత వైషమ్యాలు వారి మధ్య ఎప్పుడూ లేవు. ”

అర్ధ నగ్న మహిళల శవాలు అక్కడి చెరుకు తోటల్లో దొరికాయి. ఇదంతా ఒక గ్రామంలో జరిగిన విషయం. ముజఫర్ నగర్ పరిసరాల్లోని శామ్లి, బాగ్ పట్, సహరాన్ పూర్, మీరట్ జిల్లాల్లో అనేక గ్రామాలకు లఖ్ బద్లి గ్రామం ఒక ప్రతిబింబం మాత్రమే.

అప్పటి వరకూ తాము కలిసి బతికిన సమాజం నుండి ఎలాంటి మద్దతూ వారికి రాలేదు. హిందువులు వాళ్ల సంస్కృతికి గౌరవం ఇస్తారనీ, మహిళలను అవమాన పరచరనీ అక్కడి కొన్ని హిందూ కుటుంబాలు చిలుక పలుకులు పలికాయి. ‘ఆ ఆడవాళ్ల మొహాలు చూస్తే ఎవరైనా వాళ్లను రేప్ చేస్తారా?’ అని అన్నారు. తగలబడిపోయిన ఇళ్ల గురించి అడిగితే, నగదు పరిహారం కోసం వారి ఇళ్లను వారే తగలబెట్టుకొన్నారని అన్నారు. రొహింగ్యాల గురించి బర్మా బౌద్ధులు అన్న మాటే ఇది. ఎక్కడి మాటలో ఇక్కడ ప్రతిధ్వనించాయి. ఎక్కడి హింసో ఇక్కడ మొలకలెత్తింది. ప్రపంచంలో ఎప్పుడూ, ఎక్కడో ఒక చోటు ముస్లిం వ్యతిరేక హింసా మరణ మృదంగాన్ని మోగిస్తుంది.

ఆత్మలు తిరిగే గ్రామం

తరువాత జరగవలసింది అంతా జరిగింది. బాధితులను భయపెట్టటం, బెదరగొట్టటం, కేసులు పెట్టనీయకుండా చేయడం ఒక పద్ధతి ప్రకారం జరిగింది. కంప్లెంట్లు ఇస్తే ముక్కులుగా నరికి వేస్తామని బెదిరించారు. పోలీసులు తెల్లకాగితాల మీద వారితో వేలి ముద్రలు వేయించుకొన్నారు. సాక్షులుగా ఉన్న వారిని లప్పర్ తోయిబా అనే ముస్లిం తీవ్రవాద సంస్థతో సంబంధాలు అంటగట్టి బెదిరించారు. ఈ ఘటనలు జరిగాక బాధితులకు అండగా నిలిచిన పోలీస్ ఆఫీసర్ శైలేంద్ర నాథ్ ను సస్పెండ్ చేశారు. ముజఫర్ నగర్ దాడుల నిందితుడు, తరువాత బీజేపీ ఏలిత కేంద్ర ప్రభుత్వంలో వ్యవసాయ శాఖ మంత్రిగా చేసిన సంజీవ్ బాలియాన్ నుండి ఈ పోలీస్ ఆఫీసర్ బెదిరింపు ఫోన్లను అందుకొన్నాడు.

మహిళలు అత్యాచార కేసుల్లో కావాల్సినంత అవమానాన్ని ఎదుర్కొన్నారు. పోలీసుల విచారణ బహిరంగంగానే జరిగి, ఫలానా స్త్రీపై అత్యాచారం జరిగిందని అందరికీ తెలిసి పోయింది.

సామూహిక అత్యాచారాల్లో దాపరికం ఎలాగూ ఉండదు. ఒక బాధితురాలు మాట్లాడుతూ ‘నిర్భయకు ఘటనకు ముందు రేప్ గురించి నేను ఒకే సారి విన్నాను. మా గ్రామంలో జాట్ అబ్బాయిని ప్రేమించిందని ఒక బ్రాహ్మణ ఆడపిల్లను రేప్ చేసి చంపేశారు. ఆమె ఆత్మ గ్రామంలో తిరుగుతుందని అనుకొనే వారు. ఇప్పుడు గ్రామంలో నిండా అలాంటి ఆడవాళ్ల ఆత్మలే’ అని చెప్పింది.

నిజానికి అత్యాచారాలకు మతం ఉండదు. ఆమె స్త్రీ అయితే చాలు. కానీ అత్యాచారాన్ని రాజకీయ క్రీడగా జరిపినపుడు దాని మతం ఉంటుంది. అత్యాచార బాధితుల పట్ల ఉదాసీనంగా ఉండటం, అత్యాచార దోషులను వెనక వేసుకొని రావటం, అత్యాచారాలకు సంబంధించిన రుజువులను మాఫీ చెయ్యటం... పని గట్టుకొని చేసే ఇలాంటి చర్యలన్నీ అత్యాచారానికున్న మత మౌఢ్య జాడలను తెలుపుతాయి

ఆ ఏడుగురు మహిళలు

చివరి వరకూ నిలబడి కేసులు పెట్టిన ఏడుగురు మహిళలు (నాలుగు కేసులు ఇప్పటికీ కొట్టివేశారు) కుటుంబం నుండి, వారి సొంత మతస్తుల నుండి సామాజిక నిందలను ఎదుర్కొన్నారు. స్థానిక నాయకుల నుండి, పోలీసు నుండి, నిందితుల నుండి వచ్చిన ఎడతెగని బెదిరింపుల వరదకు భయపడలేదు. కేంద్ర మంత్రి సంజీవ్ బాలియాన్ మీద పెట్టిన కేసును వెనక్కి తీసుకోమని ఒక మహిళకు 30 లక్షల డబ్బు ఎర చూపారు. ఇంకో మహిళ బిడ్డను చంపుతామని బెదిరించారు. ఇప్పుడూమె సమయమంతా బిడ్డకు కాపలా కాయటానికే సరిపోతోంది. కొంప, గోడు కోల్పోయి పరాయి స్థలంలో వేళ్ళానుకోవటానికి ప్రభుత్వం వారికి ఇచ్చిన పరిహారం బొటాబొటిగా సరిపోతే, ఈ కేసు కోసం లాయర్లను కొనుక్కోనే ఆర్థిక పరిస్థితి కూడా వారికి లేదు. అయినా ఈ అత్యాచారాల వలన వారికి కలిగిన దుఃఖం, ఆగ్రహం, పగ వారి దృఢ నిర్ణయాన్ని మరింత గట్టిపరుస్తోంది.

కేసుల క్లోజ్

మహమ్మద్ అక్తర్ తన ఇంట్లో భార్య, తండ్రి, తమ్ముడితో ఉండగా 60మంది వ్యక్తులు ఆయుధాలు, కిరసనాయిలుతో వచ్చి అతని భార్య రహినాను, తండ్రి అబ్దుల్లాను సజీవంగా కాల్చివేశారు. మహమ్మద్ తమ్ముడు అక్తర్ ను ఆయుధాలతో చంపేశారు. ఆ మేరకు మహమ్మద్ తను గుర్తించినంత వరకు, చంపిన వాళ్ల పేరుతో పుగనా పోలీస్ స్టేషన్ లో ఫిర్యాదు చేశాడు. ఈ కేసులో సాక్షిగా ఉన్న అక్తర్ తమ్ముడు హషీద్ తాను ఈ హత్యలను చూడలేదనీ; తన తండ్రి, వదిన, తమ్ముళ్లను ఎవరు చంపారో తెలియదనీ; ఈ సంఘటన జరిగినపుడు నిందితులు శామ్లిలో లేరనీ స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చాడు. కోర్టులో పోలీసుల వత్తిడి వలన తాను అలా ఇవ్వవలసి వచ్చిందని చెప్పాడు. ఇంకో సాక్షి ఈక్వల్ తన చేత పోలీసులు తెల్ల కాగితం మీద సంతకాలు తీసుకొన్నారని చెప్పాడు. మొత్తానికి మహమ్మద్ అక్తర్ కేసు పెట్టిన వారందరూ 2017లోనే పూర్తిగా విముక్తులు అయ్యారు. అతని భార్య, తమ్ముడు, తండ్రుల కిరాతక

హత్యలకు ప్రభుత్వం జవాబుదారీగా వుండలేదు. ఇవే కాదు పొలాల్లో దొరికిన శవాలకూ, కత్తులతో ముక్కలైన శరీరాలకూ ఏ చట్టమూ, న్యాయమూ, చివరికి ప్రభుత్వం కూడా బాధ్యత పడలేదు.

అత్యాచారాలు అసలు నేరాలే కావిక్కడ

హత్యలకే దిక్కు లేనపుడు అత్యాచారాల సంగతి చెప్పనవసరం లేదు. ఆడవాళ్లమీద జరిగే హింస - అది గృహహింస అయినా, బయట హింస అయినా - చివరి శ్రేణి హింసే ఇప్పటికీ.

సామూహిక అత్యాచారాల కేసులు నాలుగింటిలో ఒక కేసులో బాధితురాలికి మూడు నెలల తరువాత మెడికల్ పరీక్ష జరిగింది. పరీక్ష చేసిన డాక్టర్ 'ఆమె శరీరం మీద ఎలాంటి గాయాలు లేవు. ఆమె మూడు నెలల గర్భిణీ' అని చెప్పాడు. మెడికల్ పరీక్ష ఆలస్యం ఎందుకు అయ్యిందో డాక్టర్ని గాని, విచారణ అధికారిని కానీ క్రాస్ ఎక్జామ్ చేయలేదు. రెండో కేసులో బాధితురాలిని ఆమె ఫిర్యాదు చేసిన వారానికి పరీక్ష చేశారు. ఆ పరీక్ష రిపోర్ట్ డాక్టర్ ఏమి ఇచ్చాడో, ఆమె కేసులో నిందితులను ఎందుకు వదిలి వేశారో కూడా తీర్పులో చెప్పలేదు. మూడో కేసులో మెడికల్ రిపోర్ట్లో ఏముందో తీర్పు చెప్పక పోవటమే కాక, బాధితురాలు తాను చెప్పింది డాక్టర్ వినలేదని చెప్పిన కోర్టు డాక్యుమెంట్ను కూడా పట్టించుకోలేదు. చట్ట ప్రక్రియకు ఇది పూర్తిగా విరుద్ధమైన విషయం. నాలుగవ కేసులో బాధితురాలిని 40 రోజుల తరువాత పరీక్ష చేశారు. డాక్టర్ 'ఆమె ఐదుగురు పిల్లల తల్లి. ఆమెకు మెడికల్ ఎక్జామ్ చేయటం సరైన పని కాదు. అయినా రేప్ జరిగినట్లు ఎలాంటి గుర్తులు ఆమె శరీరంపై లేవు.' అని రిపోర్ట్ చేశాడు. ఈ నాలుగు కేసుల్లో ఏడుగురు సాక్షులు ఎదురు తిరిగారు. మూక నుండి తప్పించుకోవటానికి పారిపోయామని, మాకేమీ తెలియదని చెప్పారు. ఈ నాలుగు సామూహిక అత్యాచారాల కేసుల్లో సెక్షన్ 164 సియార్పీసీ కింద బాధితుల స్టేట్మెంట్ గట్టి సాక్ష్యం కాదని కోర్టు చెప్పింది. పై కేసులో ఒక బాధితురాలు అరెస్టు అయిన వాళ్లే నిందితులను చక్కగా గుర్తించింది. అయినా ఫలితం లేక పోయింది.

హింస మాఫీకి ఇంకా హింస

'ముజఫర్ నగర్ క్రౌర్యం అంతం కాలేదు. మా మీద ఇంకా దాడులు జరుగుతూనే ఉన్నాయి' 65 ఏళ్ల అక్తర్ అంటున్నాడు. 2013, ముజఫర్ నగర్ దాడుల్లో భేరి తాగాన్ గ్రామానికి చెందిన అతని ఇద్దరి కొడుకులు నవాబ్, షాహిద్ హత్యకు గురి అయ్యారు. ఆ రెండు హత్యలకు సాక్షి వారి అన్న అస్ఫబ్. ముగ్గురు బిడ్డల తండ్రి అయిన అస్ఫబ్ తమ్ముళ్ల హత్య మీద రాజీ పడలేదు. అతని కేసు మీద పట్టుబట్టటంలో అతన్ని చంపుతామని చాలా సార్లు బెదిరించారు. అస్ఫబ్ ఇంటికి వచ్చి 'మా న్యాయం మాకుంటుందని' చెప్పి వెళ్లారు. ఆ విషయం అస్ఫబ్ తన లాయరుతో కూడా చెప్పాడు. పోలీసుల రక్షణ కోసం కూడా అర్థించాడు. నిందితులు బయలు మీద ఉన్నారు. కేసు హియరింగ్ ఈ ఏడాది మార్చి 25న జరగాల్సి వుండగా మార్చి 11న ముగ్గురు వ్యక్తులు పాలు అమ్మటానికి వెళ్లిన అస్ఫబ్ను పిస్తోళ్లతో హత్య చేశారు. సాక్షులను మాట్లాడకుండా

చేయటానికి ఉపయోగించే అంతిమ హింసాయంతమైన పద్ధతి ఇది.

ఈ కిరాతక హింసా పర్వానికి కొనసాగింపు ఉత్తరప్రదేశ్ అసెంబ్లీలో జరిగింది. సాక్షాత్తు ఉత్తరప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి అస్ఫబ్ హత్యకూ, ముజఫర్ నగర్ ఘటనకూ సంబంధం లేదని ప్రకటించాడు. అసలు అంతకు ముందు చనిపోయిన అతని తమ్ముళ్లలో నవాబ్ అనైతికుడు (దురాచారి) అని ప్రకటించాడు. నవాబ్కి ఇతర స్త్రీలతో సంబంధం ఉందని చెప్పాడు. అస్ఫబ్ హత్యకూ, ఆయన తమ్ముళ్ల హత్యకూ సంబంధం లేదని ప్రకటించాడు. ఒక హత్య జరిగినపుడు హతుడి పక్షాన కాకుండా, హంతకుల చెప్పుల్లో కాలు పెట్టి మాట్లాడటం పెద్ద వింత అయితే; ఆ మాట్లాడింది సీయం అవటం వింతల్లో వింత. ఈ హత్య ద్వారా ముజఫర్ నగర్ హంతకులు, ఎవరినీ కోర్టు వరకూ పోవద్దని హెచ్చరిస్తున్నారు. ఈ హత్యను తక్కువ చేసి చూపిస్తూ హంతకులకు ఆదిత్యనాథ్ మద్దతు ఇస్తున్నాడు.

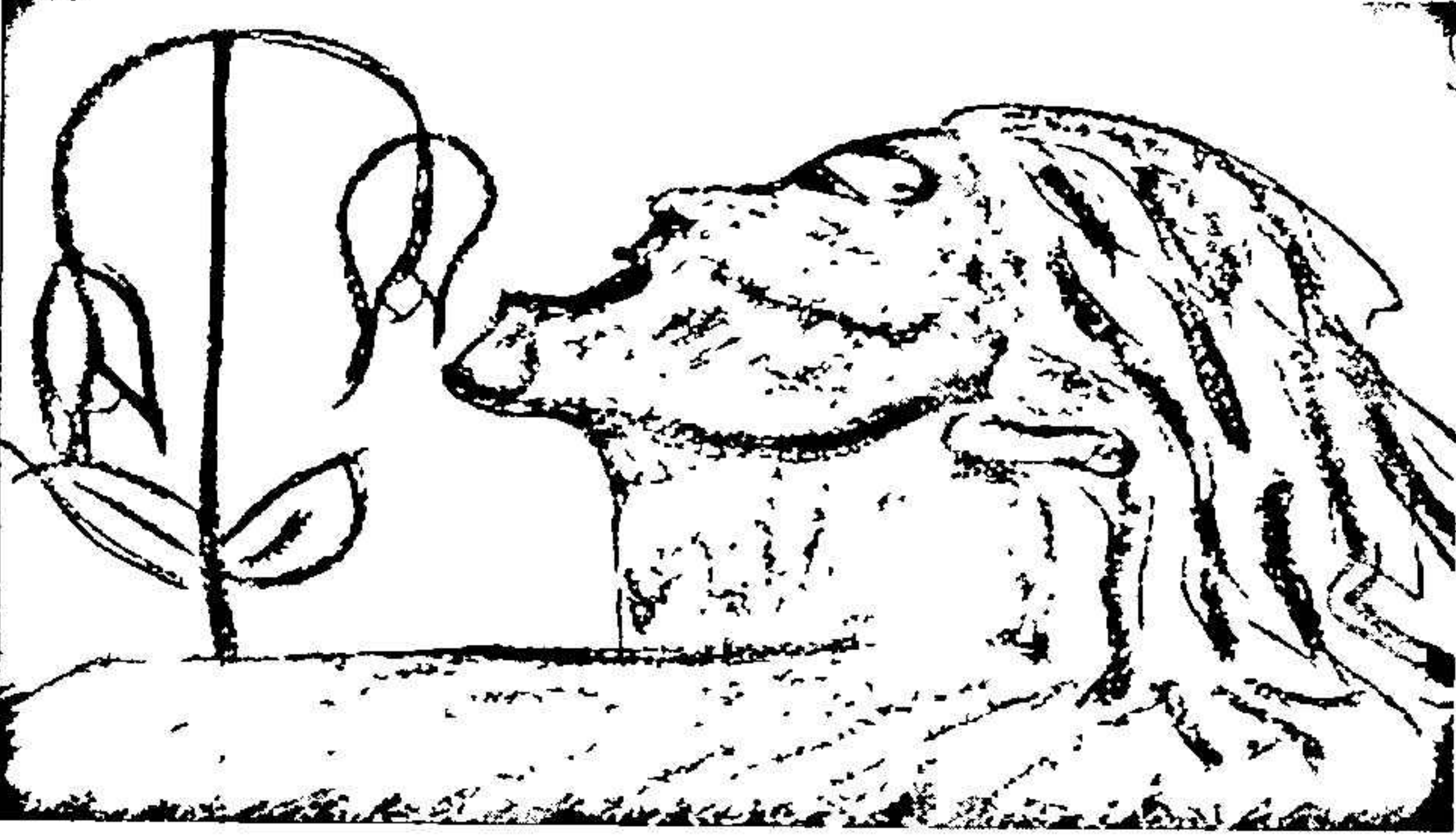
ఉత్తరప్రదేశ్లో కాళ్లు పెట్టటానికి బీజేపీ నడిపిన క్రూర రాజకీయ క్రీడలో మహిళలు కేంద్రం అయ్యారు. ముస్లిం పురుషుల నుండి హిందూ స్త్రీల శీలాలను పరిరక్షించే అపర శ్రీకృష్ణ అవతారం ఎత్తారు. ఆట బాగానే సాగింది. ముజఫర్ నగర్ నెత్తుటి మడుగు బీజేపీకి అధికారాన్ని కట్టబెట్టింది. ఈ నెత్తుటిలో నడుస్తూ సమాజ్వాద్ పార్టీ నుండి రాష్ట్ర పగ్గాలను అందుకొన్నారు. ఈ ఆటలో హిందూ మహిళలు కూడా పావులే. పరువు అనే కిరీటాన్ని వాళ్ల నెత్తి మీద పెట్టి, దాన్ని కాపాడే పేరుతో హిందూ పురుషులు నడుపుతున్న ఓట్ల రాజకీయాన్ని హిందూ మహిళలు కూడా బాగానే గ్రహిస్తున్నారు. 'మాకు ముస్లిం పురుషుల నుండి రక్షణ ఇస్తామని చెబుతున్నారు. ఇళ్లలోనే మాకు రక్షణ లేనపుడు బయట సంగతులు ఎందుకు' ముజఫర్ నగర్ హిందూ మహిళలు ప్రశ్నిస్తున్నారు.

కోర్టులో సాక్ష్యాలు తారుమారు అవుతున్నాయి. మెడికల్ రిపోర్టులు గల్లంతు అవుతున్నాయి. ప్రధాన సాక్షులు హత్యలకు గురి అవుతున్నారు. అయినా అత్యాచారానికి గురి అయిన ఆ ఏడుగురు మహిళలు వెనకడుగు వేయటం లేదు. కొత్తగా ఇక పోగొట్టుకొనేది వారికి ఇంకేమీ కనబడలేదు. ఏటికి ఎదురీడటం అంటే ఏమిటో చేసి చూపిస్తున్నారు. చుట్టూ ఉండే పౌర సమాజం, ముఖ్యంగా మహిళా సమాజం నుండి వారికి మద్దతు కూడగట్టాల్సిన బాధ్యత ఉంది. ❀

నీలోని మనిషి

నాగజ్యోతి

రెక్కలు తొడిగిన నీ అహం

నా రెప్పల మైదానం కింద కుప్పలుగా కూరిన వెతల వైనం
ఇంకా తడితడిగా కంటిపాపను పొడుస్తూనే ఉంది
తరతరాలుగా పొరలుగా పేరుకున్న నీ ఆధిపత్యపు మంచు దుప్పటి
నా ఆశల మొలకలపై మరింత మందంగా పరుచుకొనే ఉంది
నీ నిర్లక్ష్యపు చూపుల ఈటెలకు గుచ్చుకొని నా ఉనికి దేహం
వెచ్చగా కన్నీటి నెత్తురిని స్రవిస్తూనే వుంది!

నీ పొగరు ఆక్రమించుకునే నా అస్తిత్వ అవయవాలు
బానిస సంకెళ్ల కింద నరాలు తెగొట్టుకొని రోదిస్తూనే ఉన్నాయి
నీ పురుషాధిపత్య కరవాలాలు దిగబడి నా స్త్రీత్వ గుండె
గొంతుకలో అమృతనం శకలాల్తోతున్నది
మాంసం ఖండంగా నిను మోసి
మనిషితనంగా తీర్చిదిద్దాలని తపించిన ఆడజన్మకు పుట్టి నువ్వు
ఈ నాడు కర్మశత్రువు నీడన ఎలా పశుత్వాన్ని
సంతరించుకొన్నావు...?
నీలోని మనిషిని వెలికి తీయాలని ప్రసవం వ్యధా శిల ముంగిట
బతుకును బలిస్తున్న ఈ యుగాల త్యాగానికి విలువ లేదా?

ఒక్కసారి, ఒకే ఒక్కసారి
మంచితనాన్ని గర్భం ధరించి చూడు
తల్లి పడే పేగుపోట్ల స్పర్శ నీకు తెలుస్తుంది
ఒక్కసారి నీలోకి నువ్వు తొంగిచూడు
నువ్వు జనించిన జననద్వారం శిఖరమై తోస్తుంది
నీలోని మనిషిని బతికిస్తుంది! ❀

రెక్కలు విప్పి

మందరపు హైమవతి

కడుపు మంటల్ని చల్లార్చే
కరుకు రూపాయిల కోసం
చదువుకొన్న కూలీలైన వేళ
బానిసలయుగం అంతరించినా
అహంకారం ఐరావతం మీద స్వారీ చేసే
యజమానుల విదిలింపుల చీదరింపుల
పల్లేళ్ల ముళ్లుగుచ్చుకొన్ని
అలసిన కొన్నివేల పగటి క్షణాల తర్వాత

...

సాయంకాలం ఇంటికి రాగానే
బంధనాలు తొలగించి
అమ్మఒడి కమ్మదనాన్నిచ్చే
నిన్ను ఆశ్లేషించగానే
ఒక్కసారిగా తలుపులు తెరచిన లాకుల నుండి
ఉవ్వెత్తున ఎగసిపడుతున్న
నీళ్ల లేళ్ల దూకుళ్ల ధమరుక నాదాల
జలప్రవాహం హోరులో
తనువు మనసు తడిసి ముద్దైన పారవశ్యం
విరిసీ విరియని నవ్వుల పువ్వులు పూయించడం

...

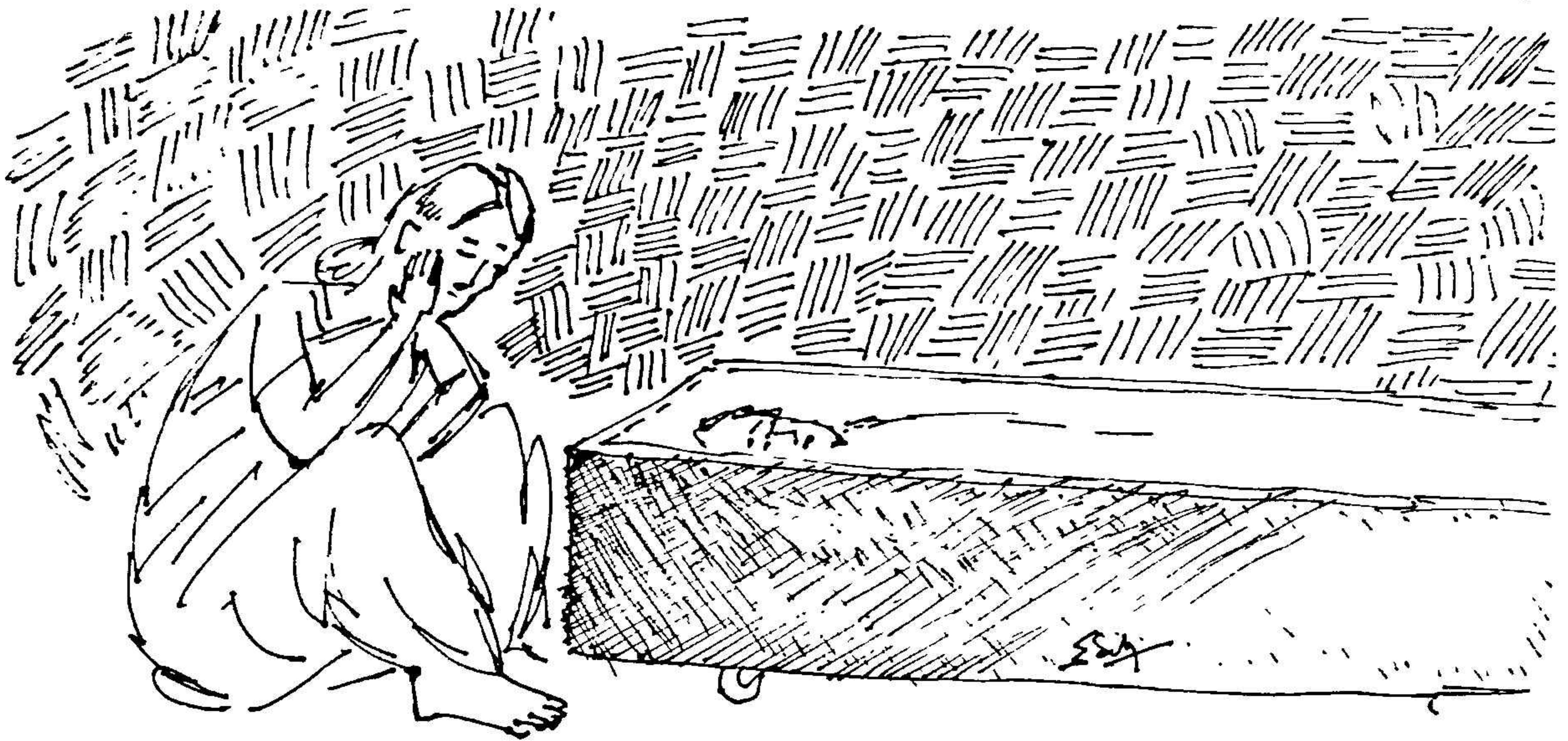
వినీ వినబడని సంభాషణం
చీరపెట్టెలో శరీరాన్ని మడతపెట్టడం
సంప్రదాయ పాఠాలు స్త్రీలకు మాత్రమే పరిమితమైనపుడు
నిబంధనల గుడ్డును
ముక్కుతో బద్దలు కొట్టి
అప్పుడే మొలుస్తున్న రెక్కలు విప్పి
ఆకాశంలో ఎగిరే
ఆనందం జెందాలం. ❀

ఆమె మొదటి నిర్ణయం

శాంతి ప్రబోధ

అనుబంధం ఆత్మీయత అంతా వట్టి బూటకం...

ఆత్మతృప్తికై మనుషులు ఆడుకునే నాటకం... వింత నాటకం... అంటూ ఎక్కడినుండో గాలి మోసుకొస్తున్న పాట అలలు అలలుగా అక్కడున్న వారి చెవుల్లో దూరే ప్రయత్నం చేస్తూ...

‘ఎంత అదృష్టం కాకపోతే ఇలాటి చావు వస్తుంది చెప్పండి. ఏ మాత్రం బాధ, నొప్పి లేకుండా ఈ భవబంధాలకి అతీతంగా పయనమై వెళ్లిపోయాడు రామారావు’ అంటూ వచ్చి బాక్స్‌లో నిద్రపోతున్నట్టుగా ఉన్న ఆయన నిర్జీవ దేహానికి అంజలి ఘటించుకున్నట్టుగా ఓ క్షణం నించున్నాడు రామారావు చిన్ననాటి స్నేహితుడు.

సరస్వతమ్మ నుద్దేశించి ‘చెల్లెమ్మా... మా వాడు అదృష్టవంతుడు. వాడి కన్నా నువ్వు ముందు పోతే వాడేమయిపోతాడో అని బెంగపడే వాడిని. తిరుగుతూ తిరుగుతూ చక్కగా వెళ్లిపోయాడు. ఎంత అదృష్టం చేసుకుంటే వస్తుంది ఇట్లాటి చావు’ అన్నాడాయన దుఃఖాన్ని దిగమింగుకుంటూ కూర్చున్న సరస్వతమ్మ, వనజలనుద్దేశించి.

రాత్రి రామారావు మరణ వార్త వినగానే కొందరు బంధుమిత్రులు హుటాహుటిన అక్కడకు చేరితే మిగతా రావలసిన వాళ్లంతా ఉదయం నుండీ వస్తూనే ఉన్నారు. రాత్రి నుండీ ఉన్నవాళ్లలో కొందరు శవాన్ని ఎప్పుడు లేపుతారా అని ఎదురుచూస్తున్నారు. ఆడవాళ్లు చేయాల్సిన పనులు ఇంటిదగ్గర ఉన్నవాళ్లకి మొబైల్‌లో పురమాయిస్తున్నారు. జాగ్రత్తలు చెబుతున్నారు. చావులు, పుట్టుకలు, సంప్రదాయాలు, కొత్త

ఆచారాలు ఏవేవో విషయాలు వాళ్ల మాటల్లో దొర్లిపోతున్నాయి. అప్పుడే వచ్చిన వాళ్లు రామారావును గుర్తుతెచ్చుకుని కళ్లనీళ్లు పెట్టుకుంటుంటే మిగతా వాళ్ల కళ్లలోనూ నీళ్లసుడులు తిరిగి పోతున్నాయి. హృదయాలు బరువెక్కుతున్నాయి.

మగవాళ్లు అలా బయటికి వెళ్లి వంద గజాల దూరంలో ఉన్న టీ కొట్లో టీ తాగో, సిగరెట్ దమ్ము కొట్టో వస్తున్నారు. కొందరు చేతిలో సెల్‌ఫోన్ పట్టుకుని అటూఇటూ తిరుగుతూ మాట్లాడుతున్నారు. ఏడున్నర సమయంలో ఎదురింటి వాళ్లు అక్కడున్న వాళ్లందరికీ టీ పంపారు. మగవాళ్లు తీసుకున్నారు కానీ ఆడవాళ్లెవరూ తీసుకోలేదు. మనసులో తాగాలని పీకుతున్నప్పటికీ తీసుకోలేదు. ఒకరెవరైనా తీసుకుంటే మిగతావాళ్లు తీసుకునే వారేమో...

...

నీకెందుకు తాతా నేనున్నాగా... ఎంతదూరాన ఉంటే మాత్రం ఏం? నేను లేకుండా నీ అంతిమప్రయాణం జరుగుతుందా...? నేనేగా నీ చితికి నిప్పెట్టేది అని పోయినదాది ఇండియా వెళ్లినప్పుడు తాతతో చెప్పినమాటలు గుర్తొచ్చాయి అట్లాంటాలో ఉండే మనవడు వంశీకి.

ఆఫీసుకు బయలుదేరుతుండగా తాత మరణవార్త అందింది. వెంటనే మరో ఆలోచన లేకుండా ఇండియా టికెట్స్ కోసం ప్రయత్నం మొదలుపెట్టాడు. నేరుగా ఎయిర్‌పోర్టుకు వెళ్లాడు. వెళ్తూ వెళ్తూ అమ్మని, నాన్నని టికెట్ దొరికితే వెళ్దాం సిద్ధంగా ఉండమని చెప్పాడు. దారంతా టికెట్స్ కోసం వాకబు చేస్తూనే ఉన్నాడు.

చివరికి రెండు టికెట్స్ అందుబాటులో ఉన్నట్లు తెలిసింది. అప్పుడు ఆలోచించడం మొదలుపెట్టాడు. రెండు టికెట్లంటే అమ్మా నేను వెళ్లాచ్చు. నాన్న రేపో ఎల్లుండో బయలుదేరాచ్చు. కానీ నేనొచ్చేవరకూ ఇంట్లో ఎలా... రెండేళ్ల పిల్లాడితో వీణ చేసుకోగలదా... ఆఫీసు ఇల్లు... అసలే తాను నాలుగు నెలల గర్భవతి... టికెట్ కూడా చాలా ఎక్కువగా ఉంది. వన్ వేకి లక్షన్నర అవుతుంది ఒక్కొక్కటి... ముగ్గురికి అంటే నాలుగున్నర లక్షలు... మళ్ళీ రిటర్న్ టికెట్తో కలిపి ఆరేడు లక్షలు వదులుతాయి... పది పదిహేనురోజుల జీతం వదులుకోవాలి ఇంత అవసరమా... నెలనెలా కట్టాల్సిన ఇంటిలోను, క్రెడిట్ కార్డు పేమెంట్స్ కళ్లముందు కదిలాయి... భార్య డెలివరీ... రాబోయే ఖర్చులు నిలదీశాయి... చనిపోయిన వ్యక్తి కోసం ఇంత రిస్క్ తీసుకోవాలనుకుంటున్నావ్... కాస్త ప్రాక్టికల్ గా ఆలోచించరా... అంటూ అంతరాత్మ నిలదీయడంతో పరిపరివిధాల ఆలోచించిన వంశీ ఆ విషయం తల్లికి చెప్పలేక భార్యకి చెప్పాడు. టికెట్ దొరకలేదని అమ్మతో చెప్పు అని చెప్పాడు.

ఆ తర్వాత పిన్ని బాబాయ్ లకు ఫోన్ చేసి వెంటనే రావడానికి టికెట్ దొరకలేదని జరగాల్సిన కార్యక్రమం కానిచ్చేయండని చెప్పాడు. అమ్మమ్మతో మాట్లాడలేను. ఆమెను ఓదార్చలేను. ఏం చెప్పాలో, ఏం మాట్లాడాలో కూడా నాకు తెలియడంలేదు. మనసులో రావాలని ఎంత ఉన్నా రాలేకపోతున్నాను పిన్నీ... ఇక్కడ నా పరిస్థితి అర్థం చేసుకుంటారనుకుంటాను బాబాయ్... అమ్మవాళ్లను వీలయినంత త్వరలో పంపిస్తాననీ, కర్మకాండలు కానిచ్చేయ్యమని మరో సారి చెప్పి ఏదో బరువు దిగిపోయినట్లు ఫీలయ్యాడు వంశీ. ఎప్పట్లాగే ఆఫీసుకి వెళ్లిపోయాడు.

...

ఛ...ఛా ఏం మాటలు నాన్నా... అట్లా మాట్లాడతావా... నీకేమవుతుంది? ఏం కాదు. అయినా... నేనేవన్నా శాశ్వతంగా నీ మనవడి దగ్గరే ఉంటానా ఏంటి... కోడలు డెలివరీ కోసం వెళ్తున్నా గానీ... తెలుసుగా తనకి వేవిళ్లు. పిల్లాడితో చేసుకోలేకపోతోంది... ఇలాంటప్పుడేగా పిల్లలకి ఏమన్నా సాయం అందించగలిగేదని చెప్పి ఆరునెలల్లో వచ్చేస్తానని అభయమిచ్చి వచ్చాను కానీ... నువ్వేం జేసావ్ నాన్నా... పది రోజులు కాకుండానే చెప్పా పెట్టకుండా అట్లా వెళ్లిపోయావేంటి...? గిరిజ హృదయం భోరుభోరున రోదిస్తోంది.

నేను నీ పెద్దకూతుర్నే కాదు నాన్నా... కొడుకుని కూడా... ఎప్పుడయినా... నేనే నీ చితికి నిప్పెట్టేది అన్నప్పుడు తండ్రి కళ్లలో తళుక్కున మెరిసి మాయమయ్యే మెరుపు కళ్లముందు మెదిలి దుఃఖం పైపైకి పొంగుకొచ్చింది గిరిజకి. సమయానికి లేకుండా అయిందే అని.

ఇప్పట్లో కనిపించవుగా అంటూ మా ప్రయాణానికి పదిహేనురోజుల ముందే అమ్మని తీసుకొచ్చావు. నీకిష్టమని చికెన్, మినప గారెలు ముందుపెడితే... ఈ రోజు స్పెషల్ ఏంటో... అంటూ తృప్తిగా తిన్నావు. మురిసిపోతూ నువ్వు చూసిన చూపు ఇక నాకందదా...?!

అదే చివరిసారి అవుతుందని అనుకోలేదు. అయిలాపూర్ నుండి అమెరికా చేరి పట్టుమని పదిరోజులు కూడా కాలేదు అప్పుడే పిడుగులాంటి వార్త. తండ్రి గురించిన తలపులతోనే కూలబడి పోయిన గిరిజను సముదాయించారు భర్త, కోడలు. తర్వాత, ఇంటినుండే పనిచేసే కోడలు మీటింగ్ ఉందంటూ తన రూంలో కంప్యూటర్ ముందు కూర్చుంది.

టికెట్స్ కోసం ట్రై చేస్తున్నా సిద్ధంగా ఉండమని చెప్పి వెళ్లాడు కదా... వంశీ వచ్చేస్తాడు అనుకుంటూ దుఃఖాన్ని కనురెప్పల కిందే దాచేసి ప్రయాణానికి సిద్ధమైపోయింది గిరిజ.

తనో, తన కొడుకో కర్మకాండ చెయ్యాలి. చెల్లి వనజ అక్కడే ఉన్నా ఆమె మతం వేరు... ఆక్సిడెంటులో కూతుర్ని పోగొట్టుకున్న దుఃఖంలో ఉన్న ఆమెకి మరో మతబోధలు చెవికెక్కాయి. ఆమె దుఃఖాన్నుండి ఊరటనిచ్చాయి. మతం మారితే విడాకులే అని భర్త బెదిరించినా వినకుండా మతం మారిపోయింది. ఆమెకిప్పుడు తాను చిన్నప్పటి నుండి ఆచరించిన మతపాద గిట్టదు. తన పోలికలతో ఉన్న చిన్న కూతురంటే ఎంత ఇష్టం ఉన్నా ఆమె మతమంటే గిట్టదు నాన్నకి. వనజ తన మతంలోంచి బయటికొచ్చి కార్యక్రమాలు ఆ ఇంట జరగనిస్తుందా... ఎన్నో ప్రశ్నలు మొలకెత్తుతున్నాయి.

ఎప్పుడో తప్ప వనజ దగ్గరకి వెళ్లని నాన్న ఆమె దగ్గరకి బయలుదేరి ఇంటికి చేరకుండానే... ఇలా... అమ్మ...

అయ్యో... అమ్మ ఎట్లా ఉందో... దిగులు మేఘం కమ్మేసింది. దుఃఖం పొంగుకొచ్చింది. సమయానికి తాను అక్కడ లేకపోయానే అని బాధపడిపోయింది. అమ్మతో మాట్లాడాలని మనసు తహతహలాడింది. అమ్మతో మాట్లాడాలంటే సమయానికి కొడుకు లేడు. కోడలు మీటింగ్ లో ఉంది. వాళ్లు ఫోన్ కలిపి ఇస్తే మాట్లాడ్డమే కానీ ఎప్పుడూ తమంతట తాము చేయలేదు. ఈలోగా వంశీ వస్తే సరే... లేకపోతే కోడలు బయటికి రాగానే ఫోన్ చేయమనాలి.

అమ్మ ఎలా ఉందో... నాన్నతో అరవై నాలుగేళ్ల అనుబంధం ఆమెది. అమ్మా నాన్నల గురించిన తలపులతో ప్రయాణానికి సిద్ధమవుతూ కొడుకు కోసం చూస్తోంది గిరిజ

...

ఇలాంటి రోజు ఒకటి ఉంటుందని ఎప్పుడయినా ఊహించిందా... లేదు.

అక్క బావ ఇక్కడ లేరు. ఇప్పుడెలా... వాళ్లు అమెరికా నుండి వస్తారో లేదో... వస్తే పర్వాలేదు. ఒకటికాదు రెండురోజులయినా ఉంచొచ్చు. కానీ రాలేకపోతే... తండ్రి మరణవార్త వినగానే రామారావు చిన్న కూతురు వనజ మదిలో రేగిన ప్రశ్నలు.

ఎవరో ఒకరు చేయాలిగా... నేను వేరే మతంలోకి మారాననేకదా నాన్న నాతో చాలా కాలం మాట్లాడలేదు. ఇప్పుడు ఆయనకి నా మతంలో అంతిమయాత్ర నిర్వహిస్తానంటే... ఒప్పుకుంటారా...? ఊహా... బంధువుల దాకా ఎందుకు తన భర్తే

ఒప్పుకోడు. తానే కర్మకాండలు చేస్తానంటాడు... నా ఇష్టాయిష్టాలని ఖాతరు చేయనుకూడా చేయడేమో...?!

అలా అని మనసు ఒప్పుకోవడం లేదు ఆయన మతంలోనే తన ఇంటినుండి జరిపించడానికి. సంకట పరిస్థితిలో కొట్టుకుపోతున్నది వనజ

...

ఎవరి జీవితంలోనైనా ఇలాంటి సంక్లిష్టమైన క్షణాలు ఉంటాయా... ఏమో... తన జీవితంలోకి మాత్రం వచ్చేశాయి. వచ్చి ఏం చేస్తావంటూ నిలదీస్తున్నాయి. కళ్లు మూసుకుంటూ తెరుస్తూ ఆయన ఇక లేరన్న నిజాన్ని తనలో ఇంకించుకునే ప్రయత్నం రాత్రి నుండి చేస్తూనే ఉంది. ఇప్పుడమె ఆలోచనలన్నీ ఆయన అంతిమ సంస్కారాల గురించే. ఈపాటికి ఏర్పాట్లు జరిగిపోతూ ఉండాలి గిరిజ వాళ్లకోసం ఎదురుచూపులు లేకపోతే...

మనవడు, పెద్దకూతురు, అల్లుడు రావడం లేదని తేలిపోయింది. ఇప్పుడెలా... జరగవలసిన తంతు ఎవరు చేయాలి తర్జన భర్జన పడుతున్నారు అల్లుడూ, మేనల్లుళ్లు, అక్క పిల్లలు. బావపిల్లలు. మరిదిపిల్లలు... దుఃఖాన్ని దిగమింగుకుంటూ వచ్చినవాళ్లడిగే జవాబులు చెప్తూ కళ్లు వత్తుకుంటోంది సరస్వతమ్మ.

పథాలుగేళ్ల వయసులో అతని చేయి పట్టుకుని అత్తింటికి చేరినప్పటి జ్ఞాపకాలు ఆమె మదిలో రేగి ఆగి ఆగి రాలుతున్నాయి. ఆనాటి నుండి యీ నాటివరకూ ఏనాడూ తాను ఆలోచించాల్సిన అవసరం రాలేదు. ఆయన చెప్పినట్లు నడుచుకోవటం తప్ప. ఏ చిన్న లోటు వచ్చినా పెద్ద పెద్ద రంకెలేసేవాడు. మొదట్లో భయంతో ఒణికిపోయేది. తర్వాత ఆయన అరుపులకు, ఆధిపత్యానికి తలవొగ్గి బతకడం నేర్చుకుంది. కొడుకు ఉండి ఉంటే ఇప్పుడీ ఆలోచన చేయాల్సి వచ్చేదే కాదు. చేతికొచ్చిన కొడుకు అర్థాయుస్సుడై వెళ్లిపోయాడు. ఇప్పుడీయనా వెళ్లిపోయాడు ఏమీ చేయాలో చెప్పకుండానే... రెప్పల మాటున దాచుకుందామనుకున్న తడి ఉబికి ఉబికి వస్తూనే ఉంది.

ఎవరికివాళ్లు సానుభూతి పలుకులే కానీ కొడుకువరుసయ్యే వారెవరూ కర్మ చేయడానికి ముందుకు రాకపోవడం ఆశ్చర్యంతో పాటు ఆవేదనై తడిపేస్తోంది. ఆత్మీయతల వెనుక దాగిన నటన అర్థమై నిస్సత్తువ ఆవరిస్తోంది. తడి ఆరిపోయిన మనసుల కారణాలు ఎవరివి వాళ్లవి.

ఈ స్థితిలో భర్త అంతిమయాత్రకి తానేం చేయాలి పెద్ద ప్రశ్న ఆమెలో ఉదయించింది. బహుశా అదే ఆమెలో మొలకెత్తిన మొదటి ప్రశ్న కావచ్చు.

చిన్నకూతురు ఇంట్లో ఉందిప్పుడు. ఆమె అభీష్టం ప్రకారం జరిగితే...? ఆ ఆలోచన రాగానే ఉలిక్కి పడింది. భర్త అత్త శాంతించడేమో మదనపడింది.

నేను పుట్టినప్పుడు నాదే మతమో నాదే కులమో నాకు తెలియదు. అమ్మ నాన్న ఏది చెప్తే అదే ఆచరించింది. కానీ వనజ తన

ఇష్టప్రకారం తన మతం మార్చుకుంది. మతాలు మారినంత మాత్రాన మనుషులు మారిపోతున్నారా ... చావు పుట్టుకలు ఆగిపోతున్నాయా ...

హేతుబద్ధమైన ఆలోచనలు పొడచూపుతూ ... మళ్లీ అంతలోనే పాపభీతి వెన్నాడుతూ ...

భర్త మృతదేహం వైపు చూసింది. అంతిమ ఘడియలు కొంతకాలం ఆలస్యం అయితే ఎంత బాగుండేది.

రాజ్యమేలుతున్న బలహీన క్షణాలు తోసుకొస్తుంటే ... అవి ఎందుకు ఆలస్యమవుతాయిలే... కళ్లొత్తుకుంది.

తన భయాన్ని భ్రమలను సంక్లిష్టమైన ఆచారాల వెనుక దాచుకుంటూ... ఆమె నిర్ణయాన్ని అభిశంసిస్తూ... గిరికీలు కొట్టిస్తూ... ఆమె నరాలు చిట్టి పోతున్నాయి. అప్పటివరకూ ఉన్న ధైర్యాన్ని దెబ్బతీస్తూ... శూలాల వంటి మాటల ఈటెలు వచ్చి ఆమె హృదయాన్ని తాకుతున్నట్లు ఫీలయింది.

నిన్నులలోని తనని తరచి చూసుకుంటూ ఉంది. ఊహ తెలిసిన నాటి నుండి ఆచరిస్తూ వచ్చిన ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు దాటి ఆలోచిస్తున్నది. తమ సంస్కృతిని, పవిత్ర కార్యాలను దాటి ఆలోచిస్తున్నది. గమ్యాన్ని వెతుకుతూ...

ఒక్కసారిగా భయంతో కూడిన వణుకు... కుదుపు... ఏదో తప్పు చేస్తున్న ఫీలింగ్. జారిపడిపోతున్నట్లుగా... ఆ వెన్నంటే సునామీలా విరుచుకుపడుతున్న ఆలోచనలకు భంగం కలిగిస్తూ అక్కడ మూగిన జనంలో నుండి అప్పుడప్పుడూ చెవిన పడుతున్న మాటలు

‘మనం పెట్టుకున్న ఆచారాల్లో, మతాల్లో మనం బందీలు అయిపోతున్నామంటే మనల్ని మనమే వెనక్కి లాగేసుకుంటున్నట్లు ‘ అంటోంది ఒకావిడ. ఆ మాటలు అర్థం కాలేదు. కానీ కొత్తగా అనిపించాయి. భుజం చుట్టూ తిప్పి కప్పుకున్న చిన్నంచు గద్వాల్ చీరకొంగుతో కళ్ళొత్తుకుంటూ ఆ మాటాలన్నదెవరో చూడ ప్రయత్నించింది సరస్వతమ్మ. పక్కనున్న చెల్లి, తోడికోడళ్లు, వనజ వాళ్లే కనిపించారు కానీ ఆమాట అన్నవాళ్లెవరో తెలియలేదు.

కదిలిపోయే కాలంలో, కాలంతో పాటే కరిగిపోయే జీవితంలో ఎవరి నమ్మకాల ప్రకారం, ఆచారాల ప్రకారం వాళ్లు నడుచు కుంటారు. ఏ మతంలో నైనా అందరూ చేరేది ఆ మట్టిలోకే కదా... అందుకు ఈ రాద్ధాంతాలెందుకు? దారం పోగు లాగిన కొద్దీ సాగినట్లుగా సాగుతున్నాయి ఆమె ఆలోచనలు.

చిన్నల్లుడు కర్మకాండలు చేయడానికి సిద్ధంగానే ఉన్నాడు. కానీ... ఆ భార్యభర్తల మధ్య ఎంత దుమారం రేగుతుందో ఎంత దూరం పెరిగిపోతుందో ఊహించగలదు. ఆ పెరిగిన దూరాన్ని తగ్గించే శక్తి తనకుందా... మతానికి ఉందా...? మతాల్నే ప్రేమించే వీళ్లు మనుషుల్ని ప్రేమించలేరా... చీకట్లోంచి చీల్చుకొస్తున్నాయి ప్రశ్నలు.

వనజ మతాచారం ప్రకారం చేయడానికి సరస్వతమ్మ మనసు ఒప్పుకోవడంలేదు. అట్లాగని తమ మతప్రకారం చిన్నల్లుడు చేస్తే

అతని కుటుంబంలో కమ్ముకునే యుద్ధ మేఘాల్ని ఏ మతం నివారించ గలదు? మతముఖం లేని మనుషులుండరా...? మతంతోనే మనిషికి ఎక్కువ ప్రమాదమా? దొంతరలు దొంతరలుగా సాగే నల్లని మేఘాల్లా కదిలిపోతున్న ఆలోచనలు.

ఇంటి కుక్క జాకీని జనం బయటికి తోలుతోంటే తప్పించుకుని వనజ దగ్గర చేరి ఓదారుస్తోంది. కాస్త తిండి పెడితే ఎంత విశ్వాసంగా ఉంది. ఎంత ఆత్మీయత పంచుతోంది. మనుషులెందుకు అట్లా ఉండడం లేదో లోలోన మథనపడింది సరస్వతమ్మ.

ఒకవేళ గిరిజ ఈ సమయంలో ఇక్కడ ఉండి ఉంటే... తను కర్మకాండ చేయగలిగేదా... ఆచారాలు ఒప్పు కుంటాయా... ఆడవాళ్లు కర్మకాండ చేయడం ఇంటావంటా లేదంటారు. వంశీ చేస్తానన్నా ఒప్పుకోరు. వంశీ భార్య గర్భవతి. కాబట్టి కర్మకాండ చేస్తే కీడని వాళ్లత్తగారు ముందే హెచ్చరించారని విని ఉంది. కాకపోతే పెద్దల్లుడయినా చేసేవాడేమో...!?

ఏమిటో ఇవన్నీ... కూతురు పెళ్లి పెట్టుకున్నామనీ, భార్య గర్భవతి అనీ, ఇంటికి మొన్నే ముగ్గు పోశామనీ... ఆరోగ్యం సహకరించట్లేదనీ ఎవరూ కర్మ చేయడానికి ముందుకు రావడంలేదు. ఆయన ఉన్నప్పుడు అందరూ చాలా దగ్గరివాళ్లే... ఇప్పుడింత దూరం అయ్యారేమిటి... వాళ్లు దూరం అయ్యారా... మతాచారాలు దూరం చేశాయా. కొత్త కొత్త ఆలోచనలు చెలిమెల్లో నీటి ఊటలా ఊరి వస్తూనే ఉన్నాయి.

కర్మకాండలు ఎవరూ చేయకపోతే ఏమవుతుంది. నరకానికి పోతారా... నిజమేనా... ఏమో... అసలు నరకం అంటే...? తన ఆలోచనలకు తానే ఉలిక్కి పడింది. సన్నని ఒణుకుతో ఒళ్లంతా చిరు చెమటలు వస్తున్నట్లుగా ఉంది. నెమ్మదిగా ఒక్కసారి కళ్లు తెరిచి చుట్టూ చూసింది. తనకేమయింది ఇవాళ... తన ఆలోచనలు తనకే అసహజంగా అనిపించి కొద్దిగా అసహనంగా అటూ ఇటూ కదిలింది.

‘ఏంటి పెద్దమ్మా టాయిలెట్ కి వెళ్తావా’ దూరం నుండి చూసిన చెల్లికూతురు దగ్గరకొచ్చి చెవిలో గుసగుసగా అడిగింది. అవునన్నట్లు సన్నగా తలూపింది. ఆమె వచ్చి చెయ్యి పట్టుకు తీసుకెళ్లి మళ్లీ తీసుకొచ్చి కూర్చోబెట్టింది. ‘చిన్నబావ చేస్తారంటున్నారు పెద్దమ్మా...’ నిజమేనా అన్నట్లు చూసి, మళ్లీ తానే ‘మీ బావ కొడుకులు ఉండగా బావ చేయడం ఏంటి? వాళ్లు చెయ్యాల్సింది. లేదంటే పెద్దనాన్న వాళ్ల తమ్ముడయినా చేస్తే బాగుంటుంది. గోత్రికులు చెయ్యాలంట కదా...?... బావ చేయడం ఏంటి... వనజక్కకి అసలే మన మతాచారాలంటే గిట్టదాయె. పాపం బావ...ఎన్ని ఇబ్బందులు ఎదుర్కోవాలో...’ నొచ్చుకుంటూ లోగొంతుతో.

కళ్లలో సుడులు తిరుగుతున్న నీటిని వత్తుకుని కొంగు నోటిదగ్గర కుక్కుకుని మౌనంగా వచ్చి కూర్చుని భర్త మొహంలోకి చూసింది. ఆయన మృత్యువు లోంచి కళ్లు తిప్పుతూ నా అంతిమ యాత్రకి ఏర్పాట్లు ఎలా చేస్తున్నావని ప్రశ్నిస్తున్నట్లుగా సతమతమైంది సరస్వతమ్మ మనసు. ఎదురుగా ఉన్న భర్త మొహంలోకి దీర్ఘంగా

చూస్తూ ఉండిపోయింది.

సరసం తెలియని వయసులో అతని మోటు సరసం... దౌర్జన్యం... అన్నీ మౌనంగా ఆమోదించింది. తన కష్ట నష్టాలన్నీ ఆయనతోనేనని అమ్మ చెప్పింది. భర్తకి ఎదురు చెప్పొద్దని ఎప్పుడయినా ఏదయినా బాధనిపిస్తే నిశ్శబ్దంగా ఉండాలని, నోరు పెంచి గొడవల్లోకి దిగొద్దని అలా చేస్తే సంసారాలు కూలిపోతాయని పెళ్లయిన కొత్తలో నాన్నమ్మ చెప్పింది. భర్తని భక్తి శ్రద్ధలతో అనుసరించమనీ, అట్లా చేస్తే సంసారం సుఖంగా సాగుతుందనీ లేకపోతే వ్యధలతో తొలిచే చీకటి పురుగువుతుందని అమ్మమ్మ చెప్పింది.

తను పెద్దలు చెప్పిన మార్గంలోనే నడిచింది. కోపిష్టి మొగుడితో వేగిపోతున్న తనకి ఉత్తమ ఇల్లాలు అనే బిరుదు ఇచ్చేసారు బంధుమిత్రులు. ఇక ఆ చట్రంలోంచి బయటకురావాలనే ప్రయత్నం ఏనాడూ చేయనేలేదు.

ఎప్పుడో పిల్లల చిన్నప్పుడెప్పుడో ఎప్పుడన్నా వేరే ఆలోచనలు, భావనలు ప్రవాహంలా వస్తే వెంటనే వాటిని తరిమి తరిమి కొట్టేది. ఇప్పుడలా చేయలేకపోతోంది. ఎక్కడో ఎప్పుడో కూరుకుపోయిన ఊబిలోంచి తనను తాను బయటకు లాక్కుంటోంది. తనకు తాను పరాయి కాకుండా గతకాలపు పిరికితనాన్ని తోలేస్తోంది...

ఇప్పుడు తను ఒంటరిది. ఇన్నాళ్లా తనను నడిపించిన భర్త ఇకలేడు. తనను తాను నడుపుకోవాలి. తనలో తాను ముడుచుకుపోకూడదు. అతను లేని శూన్యాన్ని పూడ్చుకోవాలి. నిశ్శబ్ద మనో వీధిలోంచి బయటికొచ్చి చూడాలి...

డెబ్బయెనిమిదేళ్ల వయసులో పడమటి సంద్యలో ఇవ్వాళో రేపో వాలిపోయే తనకీ ఆలోచనలు ఏంటి... అప్పుడే ఉదయించిన సూరీదులా నిగూఢమైన కలలు కంటున్నదా...?!

పెళ్లయిపోగానే కూతురు పరాయి... పరాయికరణ విత్తనాలు మెదళ్లలో ఎంత బలంగా నాటారో... ఈగల్లా ముసిరిన జనం మాటలు వింటూ అనుకుంది. తనేంటి ఈ మందలోంచి బయటికొచ్చి ఆలోచిస్తోంది. తన ఆలోచనలకు తానే పగలబడి నవ్వాలనిపిస్తోంది. రెక్కలు వచ్చిన ఆలోచనలు ఎగిరి లోకసంచారం చేస్తున్నాయి వద్దన్నా వినకుండా...

‘అమ్మాయ్... పూర్ణా దీపంలో నూనె పొయ్యమ్మా’ కేకేసింది రామారావు చెల్లెలు పెద్దన్న కోడలుకేసి చూస్తూ.

తల దగ్గర పెట్టిన దీపం ఒత్తి సవరించి కొబ్బరినూనె పోసింది ఆమె. గాలికి దీపం రెపరెపలాడుతోందని ఆ దీపం పై వెదురు బుట్ట బోర్లించారు. వెదురు బుట్ట తీసెయ్యడని కేకలేశారు ఎవరో... తీసేసి ఆవలగా కూర్చుంది పూర్ణ.

దీపం వత్తి కాలుతూ వచ్చే పొగవాసన గుండెని బిగపట్టేస్తోంది. దానికి తోడు సాంబ్రాణి వాసన గాలివాటుతో ఇటు తిరిగింది. చిన్నగా దగ్గింది సరస్వతి. ‘నీకసలే పొగవాసనలుపడవు కాస్త అటు జరిగి కూర్చోమ్మా...’ చెవిలో సలహా ఇచ్చింది వనజ. తోడబుట్టిన

చెల్లి కొద్దిగా పక్కకు జరిగింది చోటిస్తూ. ముక్కుకు కొంగు అడ్డంగా పెట్టుకుని రాలే జ్ఞాపకాలను ఏరడం మళ్ళీ మొదలుపెట్టింది.

తన జీవనయానంలో వెనక్కి తిరిగి చూసుకుంటే తన ఉనికి ఉందా... అంతా ఆయనే అయినప్పుడు తను? అరలు అరలుగా ఉన్న తన జీవితంలో తనకంటూ ఒక్క అర కూడా లేకుండా పోయిందే... ఆశ్చర్యపోయింది ఆమె. తన అరలన్నీ అతనే ఆక్రమించేసి. ఆ తర్వాత పిల్లలూ... వాళ్లకోసమే తాను. తన కోసం కాదు. తనలో తను పరాయిగానే బతికిందా ఇన్నాళ్లూ ...తనను తను బందీచేసుకుందా ఇన్నేళ్లూ... చిక్కగా అల్లిన సాలెగూడులో చిక్కుకుపోయిందా... తానే చిక్కుకుపోయిందా... చిక్కుకుపోయేలా చేశారా... పొర్లి వస్తున్న ఆలోచనల ఉధృతికి ఉలిక్కిపడింది. ఏమిటీ విపరీతపు ఆలోచనలని ఆశ్చర్యపోయింది. అతను శాశ్వతంగా వెళ్లిపోతున్న ఈ సమయంలో ఏనాడూ లేని విచిత్రమైన ఆలోచనలు...

ఆమెకు ఆమెనే చాలా కొత్తగా అనిపిస్తున్నది సరస్వతమ్మ.

ఊహ... అతనే బందీ చేశాడు. ఇన్నాళ్లూ తను అతని కోసమే...ఇప్పుడతను తన దోవ తాను చూసుకున్నాడు. అరవై నాలుగేళ్ల పైగా విశ్వాసపాత్రంగా ఉన్న నన్నిలా నడి సముద్రంలో వదిలేసిపోయాడు. తప్పుడు. ఎవరైనా వెళ్లిపోక తప్పదు. వెళ్లిపోవాల్సిందే... ఎవరూ శాశ్వతం కాదు...

నిజమే, కానీ... తనిప్పుడు ఏమిటి? చిన్నాభిన్నమైన తనలో తనని ఏర్పరచుకోవాలా... ఆ అవసరం ఉందా... ఏమిటిలా... ఎదురుగా నిన్నటివరకూ అన్నీ తానైన అతనిప్పుడు నిర్ణీతమై...ఎదుట ఉంటే... ఏమిటిలా ఆలోచిస్తోంది. ఏవేవో ఆలోచనలు వెల్లువలా చొచ్చుకొస్తున్నాయి. ఇన్నేళ్ల తన ప్రపంచాన్ని మెడమీద వేలాడే కత్తి ఊడిపడి... తునా తునకలు చేస్తూ... కొత్త ప్రపంచంలోకి నడిపిస్తున్నట్లు తోస్తున్నది.

మదిలో చెలరేగే ఆలోచనల్ని ధ్వంసం చేస్తూ...పసిపిల్లలెవరో గట్టిగా ఏడుస్తున్నారు... ప్సే ఆకలయిందేమో... తల్లి బిడ్డను ఊరడిస్తూ అక్కడినుండి లేచి వెళ్లింది.

‘ఏంటో... కొత్త కొత్త ఆచారాలు పుట్టుకొస్తున్నాయి’ ఓ పక్కగా కూర్చున్న నల్లచీరవిడ

‘ఉన్నవాళ్లు డబ్బులేం చేసుకోవాలో తెలీక ఏదోకటి వెలిపిస్తారు. డబ్బులేని మా బోటి వాళ్లం. వాటిని జెయ్యలేక, కాదనలేక నానా యాతన పడుతుంటాం...’ గొణిగిందో మధ్యవయస్కురాలు పొట్టిదవుతున్న కదంబవృక్షపు నీడలోకి కుర్చీ జరుపుతూ

మావాళ్లయితే పాత అలవాట్లని, ఆచారాలనీ తీసేస్తున్నారు. ఈ మధ్య మా బాబాయి పోతే గిట్టలు ఇవ్వలేదు. అట్లనీ డబ్బులేక కాదు. ఇట్టాటివి మానేద్దామని. పారిజాతం చెట్టు నీడలో బల్లమీద కూర్చున్నావిడ.

‘సిటీలో మూడోరోజునే అన్నీ కానిచ్చేతన్నారటగా... మరీ విద్వారం కాకపోతేనూ... ఆ కట్టెను కాల్చిన నిప్పులారకముందే

ఎటాళ్లటే పోవడమంటే ఏంటీ... హూ... ఆ జీవుడు ఉన్నంత సేపే అంతా... అది కాస్తా ఎగిరిపోయిందంటే ఇంతేనమ్మా... కలికాలం... ఏం జేత్తాము...’ కాళ్లు పట్టేశాయేమో చాపుకుంటూ కొద్దిగా గట్టిగానే అంది పక్కింటి సరోజిని. అవునన్నట్టు తలూపారు కొందరు.

‘మొన్నామధ్య మా ఒదిన వాళ్ల నాన్న చనిపోతే శవాన్ని మెడికల్ కాలేజీకి ఇచ్చేశారట’ గుసగుసగా చెప్పింది నల్లచీర.

‘అవునా... దహన సంస్కారాలేమీ ఉండవా’ ఆశ్చర్యంతో నోరెళ్లబెట్టింది సరోజిని.

‘అయ్యో... ఎంత పాపం చేసుకున్నాడో ఆయన’ సానుభూతి ప్రకటించింది సరోజిని పక్కన కూర్చున్నామె

‘అపచారం ఎందుకట్లా చేశారు...కొడుకుల్లేరా కర్మకాండ చేయడానికి’ కళ్లు పెద్దవి చేసి నోటిపై వేలేసి విద్వారంగా చూసింది మరొకావిడ.

‘నలుగురు కొడుకులూ వాళ్ల పిల్లలంతా ఉండి ఆ పని చేశా...’ చెప్తోన్న నల్లచీర మాటలడ్డుకుంటూ ‘చో చో...పాపం అయిన ఆత్మ ఎంత కొట్టుకుపోయిందో... క్షోభ పడిందో...’ దీర్ఘం తీసింది సరోజిని.

‘లేదంటే వాళ్లు తండ్రి అంత్యక్రియలు చేయలేకో, డబ్బులు ఖర్చు పెట్టలేకో కాదు... తరగని ఆస్తి ఉంది. కానీ మా ఒదిన వాళ్ల నాన్న కోరిక అది. చనిపోయినాక కూడా తన శరీరం నలుగురికీ ఉపయోగపడాలని. అయినా ఈ సాంప్రదాయాలు, మత ఆచారవ్యవహారాలన్నీ మనం ఏర్పాటు చేసుకున్నవేగా...’ వివరించబోయింది నల్లచీర

‘ఆ... ఏవోనమ్మా... డబ్బున్నాళ్లు ఏది చేసినా చెల్లుబాటువుద్ది. అదే మా బోటోల్లం జేత్తే ... నలుగురూ నాలుగిందాల ఆడిపోసుకోరూ...’ ఎండ ముఖంపై పడుతుందేమో కూర్చున్న దగ్గర నుండి చేతుల్నిప్పుతూ లేచి మరోవైపుకి జరిగింది కాస్త పెద్దావిడ.

ఇన్నాళ్లూ మౌనంగా వుంది. ఇక మౌనంగా ఉంటే కుదరదు. అది కురిపించే విధ్వంసం తనకు తెలియనిది కాదు. ఆ విధ్వంసం మూసుకున్న ఆమె కళ్లముందు పరుచుకుంది. జీవితం రెండు ముక్కలుగా విడిపోతోందా... భయమేసింది. తనలో కలిగే భయాలను, బాధను కప్పి పుచ్చుకునే ప్రయత్నంలో కొద్దిగా తలెత్తి చూసింది. అందరూ మొహాలకి రంగులు వేసుకున్నట్లుగానే... మాస్కాలు ధరించినట్లుగానే... కనిపిస్తున్నారు.

ఎవరినీ లెక్కచేయని స్థితిలో కాదు తానీ నిర్ణయం తీసుకుంది. అచేతనంగా తీసుకున్న నిర్ణయమూ కాదు. సరైనదేనని మనసు చెప్తోంది. తన నిర్ణయం చెబితే ఎందరు కత్తులు దూస్తారో... అవమానిస్తారో... అపహాస్యం చేస్తారో... ఎదుర్కొనే బలం పుంజుకోవడానికి యత్నిస్తూ ఉంది. ఆచారం మంట గలుపుతున్నావంటూ జరగబోయే దాడిని ఎదుర్కోవడానికి సన్నద్ధమవుతూ ఉంది.

తానెరిగిన తమ కుటుంబ పద్ధతులకు విరుద్ధంగా జరగడం అంటే... ఇంకిపోయిన అలవాట్లలోని మనసులకు పెద్ద కుదుపు ఇవ్వడం సహజమే...

అయినవాళ్లు, కాని వాళ్లు మొహం మీద ఉసినా, దుమ్మెత్తిపోసినా చలనం లేనట్లు ఉండాల్సిందే. జోలపాడి నిద్ర పుచ్చే పని తనకు రాదాయే... సంప్రదాయానికి ఆచారానికి పక్కకు జరిగిపోవాలని తను ఎప్పుడైనా అనుకుందా... లేదు ఎప్పుడూ అలాంటి ఆలోచనే చేయలేదు.

కొద్ది క్షణాల క్రితం వరకూ వనజ మతంలో చేస్తే ఏమవుతుంది అని ఆలోచించింది. ఎలాగైనా తన భర్త అంతిమ సంస్కారాలు జరగడమే ముఖ్యం అనుకుంది. అది ఏ మతాచారమైనా వాన చినుకల్లే ఆయన మట్టిని తాకాలి. అందులో ఇంకిపోవాలి. మట్టిలో మట్టె విత్తుకు జీవం పోయాలి. అట్లా చేయడానికి ఏ మతం అయితే ఏమిటట? అని ఆలోచిస్తున్న సమయంలో చెవిన పడిన మాటలు...

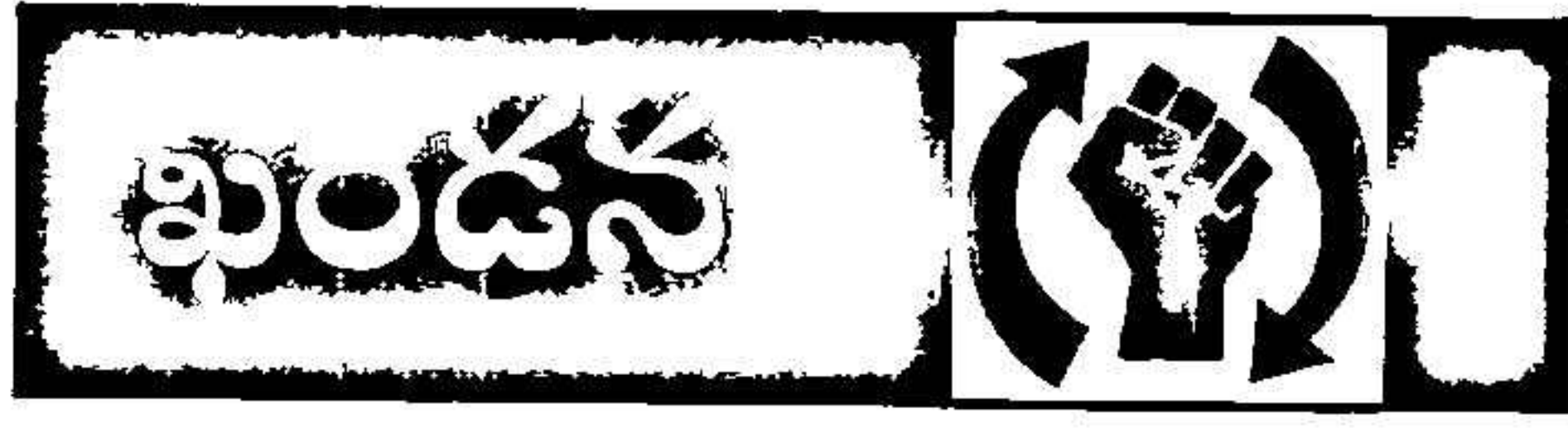
కలలు కనడం చేతగాని ఆమె ఆలోచనలకు కండబలం వస్తున్నట్లుగా... ఎగురుతున్నట్లుగా...

కొద్దిగా నీళ్లన్నా తాగు పెద్దమ్మా... రాత్రి నుంచి చూడు... పెదాలు ఎట్లా ఎండిపోయాయో... 'బతిమాలుతున్నది చెల్లి బిడ్డ.

రెండు గుక్కలు తాగి ఆమె చేతికిచ్చి తన చుట్టూ ఉన్న వాళ్లకేసి చూస్తూ... నీళ్లింకిన కళ్లను తుడుచుకుని గొంతు సవరించుకుంది. 'నేను చెప్పే మాటలు మీకు రుచిస్తాయో లేదో నాకు తెలియదు. నేను మీకు అర్థమయ్యే విధంగా చెప్పగలనో లేదో తెలియదు. లోకంలో నాకు తెలిసింది చాలా తక్కువే. నేను చూసిన ప్రపంచం చాలా చిన్నది. మొదటిసారి మనసు విప్పి మాట్లాడుతున్నాను.'

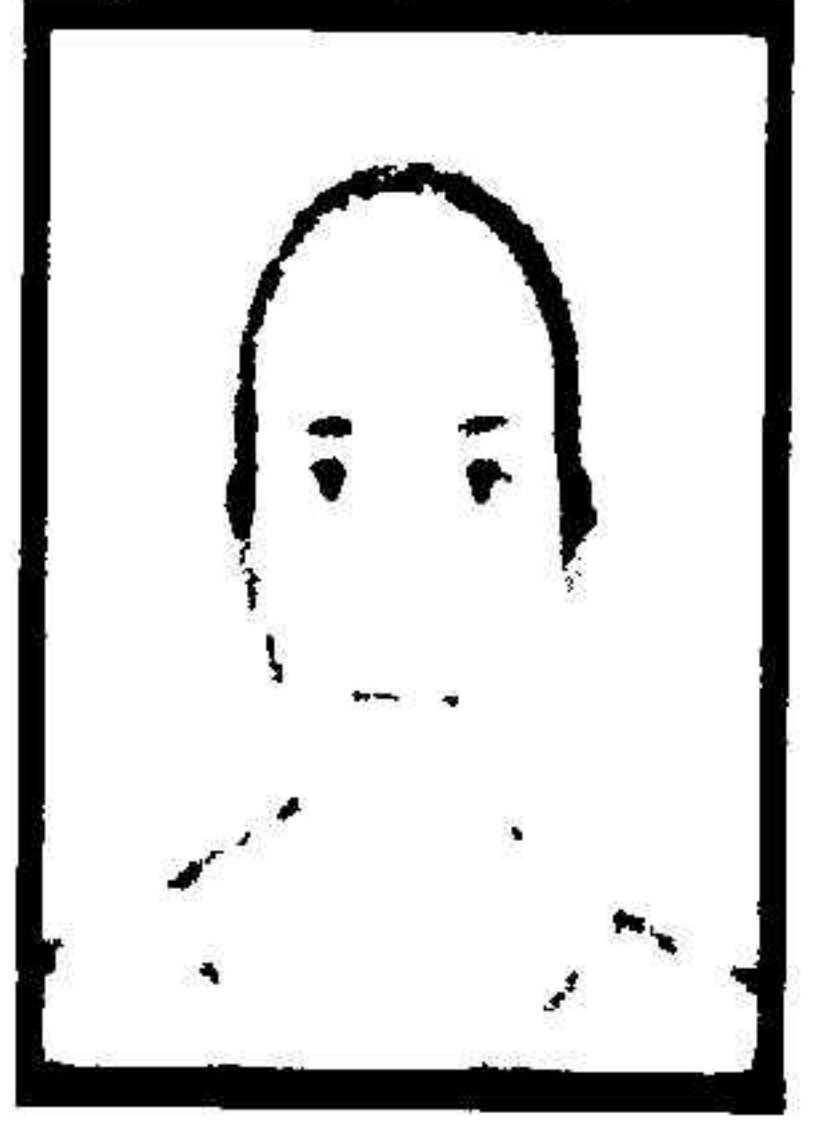
ఎక్కడి మాటలక్కడే ఆగిపోయి గప్చిప్ అయిపోయారు. ఆమె ఏమి చెబుతుందని ప్రశ్నార్థకంగా ఒకరికొకరు మొహాలు చూసుకున్నారు కొందరు. వాకిలి బయట బాతాఖానీ చేసేవాళ్లు నెమ్మదిగా లోపలికి చేరుతున్నారు.

'నా ఈ కోరిక మన్నించండి. నా భర్త మరణం ఎవరినీ ఇబ్బందులకు గురిచేయకూడదు. పోయిన మనిషితో పాటు ఉన్న వారిని దూరం చేసుకోలేను. అందరి క్షేమం కోరి నేనో నిర్ణయానికి వచ్చాను. కొద్ది క్షణాల క్రితం ఇక్కడే ఎవరో అనుకుంటుంటే విన్నాను. అది తప్పో ఒప్పో కూడా నాకు తెలియదు. మనం నమ్మే మన మత ఆచారాలు ఒప్పుకుంటాయో లేదో తెలియదు. బూడిదై మట్టిలో కలిసిపోయే ఈ శరీరం మళ్లీ మొలకెత్తుతుందో లేదో తెలియదు. కానీ నాకిప్పుడు అనిపిస్తోంది... అది నాకు చాలా మంచి పని అని. అందుకే నా భర్త జీవం లేని శరీరాన్ని దగ్గరలో ఉన్న మెడికల్ కాలేజీకి ఇచ్చేయాలని అనుకుంటున్నాను. ఈ శరీరం వారికి ఉపయోగపడడంతో పాటు కర్మకాండలు ఎవరు చేయాలని తర్జన భర్జన పడుతున్న అందరి సమస్యా తీరుతుంది. నేను పోయిన తర్వాత కూడా ఇలాగే చెయ్యాలని కోరుకుంటున్నాను.' మధ్య మధ్యలో భర్త మొహంలోకి బంధుమిత్రుల సమూహాన్ని చూస్తూ స్పష్టంగా చెప్పిందామె. ❀

కేశవ్ కుటుంబాన్ని ప్రభుత్వం ఆదుకోవాలి! పరువు హత్యలను వ్యతిరేకించండి!!

చిత్తూరు జిల్లా పలమనేరు మండలం ఊసరపెంట దళితవాడకు చెందిన గోవిందయ్య కుమారుడు కేశవ్, అదే గ్రామానికి చెందిన అగ్రకులమైన భాస్కర నాయుడు, వరలక్ష్మి కుమార్తె హైమావతి(23) ఇద్దరూ ప్రేమించుకున్నారు. మూడు సంవత్సరాల క్రితం పెండ్లి చేసుకున్నారు. కులాంతర వివాహం చేసుకున్నారనే కక్షతో హైమావతి తల్లిదండ్రులు (భాస్కర నాయుడు) తన కూతుర్ని, అల్లుడినీ ఆ గ్రామానికి రాకుండా కట్టడి చేశారు. ఈ పరిస్థితుల్లో ఆ దంపతులిద్దరూ పలమనేరు మండలంలోని చుట్టుప్రక్కల గ్రామాల్లో బంధువుల ఇండ్లలో తలదాచుకుంటున్నారు. భాస్కర నాయుడు హైమావతి, కేశవ్లపై అనేక సందర్భాల్లో దౌర్జన్యానికి పాల్పడ్డాడు, హత్యా ప్రయత్నానికి కూడా పూనుకున్నాడు. భాస్కరనాయుడు నుండి తమకు రక్షణ కావాలని హైమావతి, కేశవ్లు పోలీసులను ఆశ్రయించి ఫిర్యాదు కూడా చేశారు. అయినా అధికారులు ఏమాత్రం పట్టించుకోలేదు. దంపతులిద్దరూ పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేసిన వార్తలు కూడా పత్రికల్లో వచ్చాయి.

కేశవ్-హైమావతిలపైనే కాకుండా గ్రామంలో నివసిస్తున్న కేశవ్ కుటుంబంపైనా, బంధువుల యిండ్లపైనా భాస్కరనాయుడు కుటుంబ సభ్యులు దౌర్జన్యానికి, వేధింపులకూ గురిచేసినారు. ఈ విషయాల్ని పోలీసుల దృష్టికి తీసుకెళ్ళినా వారు పట్టించుకోలేదు. హైమావతి గర్భవతి అయింది. కాన్పుకోసం ఆస్పత్రిలో చేరి మగబిడ్డకు జన్మనిచ్చింది. బిడ్డను తీసుకొని ఆటోలో ఊసరపెంట గ్రామానికి బయలు దేరిన వారిని (హైమావతిని) భాస్కరనాయుడు కుటుంబసభ్యులు పథకం ప్రకారం ముందుగా దారికాచి కిరాతకంగా హత్యచేసి బావిలో పడవేశారు. తమ పరువు పోతుందనే దానితో ఈ హత్య చేశారు. ఇలాంటి పరువు హత్యలను ప్రభుత్వం అరికట్టాలి. కేశవ్ కుటుంబానికి న్యాయం చేయాలని డిమాండ్ చేయాలని పీవోడబ్ల్యూ తరపున డిమాండ్ చేస్తున్నాం. కేశవ్ కుటుంబానికి 25 లక్షల నష్టపరిహారం, ప్రభుత్వ వుద్యోగం యివ్వాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాం: ఆ కుటుంబానికి 5 ఎకరాల భూమిని కేటాయించాలనీ, పక్కా గృహం కట్టించాలనీ, పోలీసు అధికారులపై చర్యలు తీసుకోవాలనీ డిమాండ్ చేస్తున్నాం: నిందితులకు శిక్షపడేవిధంగా కఠినంగా చర్యలు తీసుకోవాలనీ, నిందితులకు సహకరించిన ఇద్దరు వ్యక్తులపైన కూడా చర్యలు తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాం. ❀

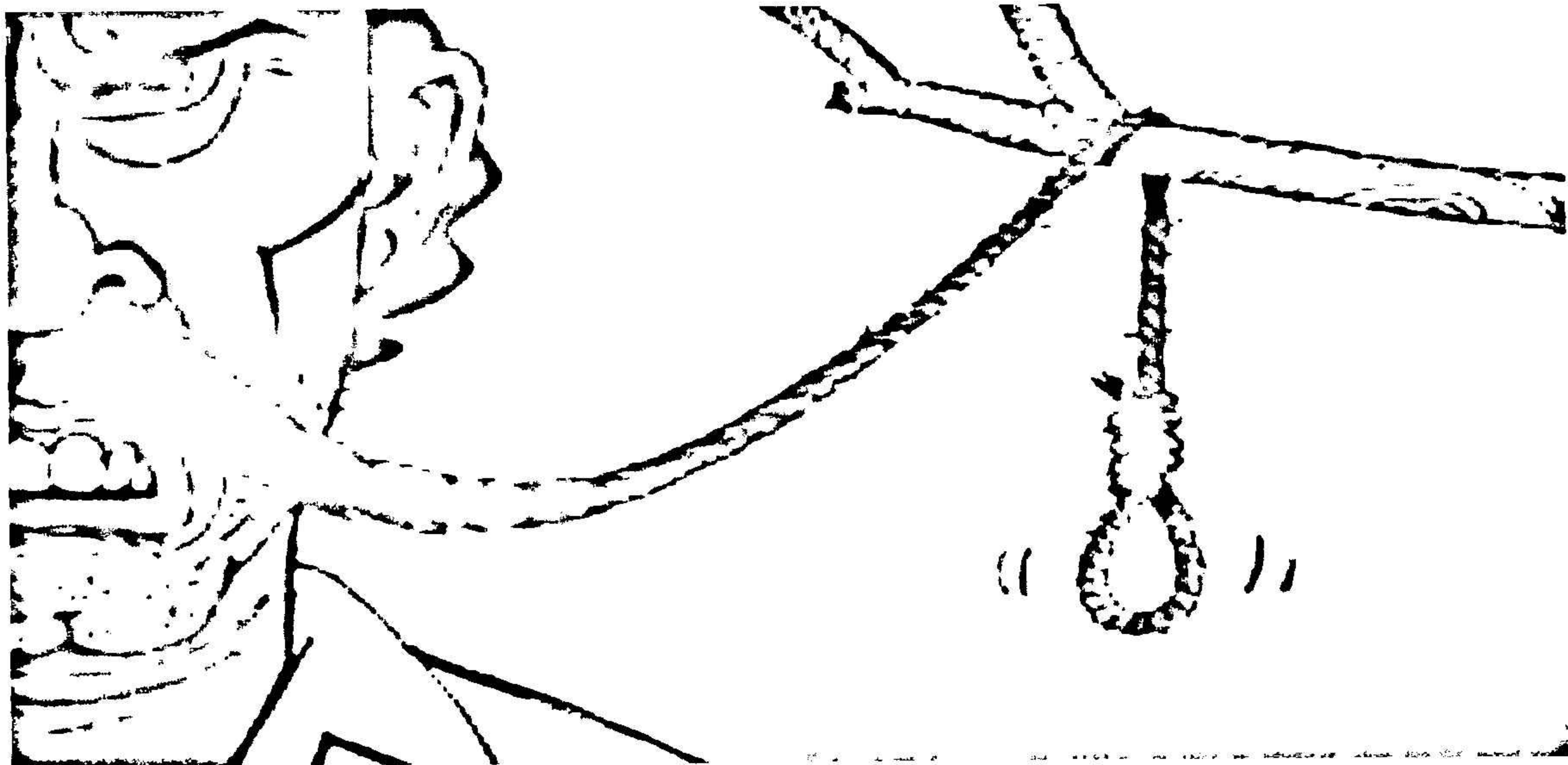
పీవోడబ్ల్యూ - ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రకమిటీ

తెలంగాణ పరువు తీస్తున్న కుల దురహంకార హత్యలు

వి. సంధ్య

దెబ్బయి రెండేండ్ల నామమాత్రపు స్వతంత్రం...!
కులం పేరుతో ప్రేమ జంటలపై కుల అహంకార దాడులకు తెగబడుతుంటే...!
బూటకపు తెలంగాణ పాలనలో నోరువిప్పని అగ్రకుల దురహంకార రాజ్యం...!
వేయి తలల మనువాదపు ముసలినాగు పడగవిప్పి బుసలు కొడుతుంటే...!
కన్న బిడ్డలను, వారు ప్రేమించిన వారిని, వారు కట్టుకున్నవారిని కాటేసి హతమార్చుతున్న కులం...!

ప్రపంచంలో జరుగుతున్న జాత్యహంకార హత్యల్లో ప్రతి ఐదింటిలో ఒకటి భారత్‌లోనే జరుగుతున్నది. మన దేశంలో రోజు రోజుకూ కుల దురహంకార హత్యలు పెరుగుతున్నాయి. ఒకప్పుడు ఉత్తరాది రాష్ట్రాల్లో కొన్ని ప్రాంతాల్లో మాత్రమే జరిగిన ఈ హత్యలు ఇప్పుడు దక్షిణాది రాష్ట్రాల్లో ముఖ్యంగా తెలుగు రాష్ట్రాల్లోని కుటుంబాల్లో విషాదం నింపుతున్నాయి. తెలంగాణ ఏర్పడినాక రాష్ట్రంలో ఇప్పటివరకు 41 సంఘటనలు హత్యలుగా నమోదైనా ప్రభుత్వాలు ఏమీ చేయలేకపోతున్నాయి. నేరస్తులను శిక్షించే వైపుగా చర్యలు లేకపోగా రక్షించే ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. కనీసం ప్రజల్లో మార్పు తెచ్చే ప్రయత్నాలు చేసే బాధ్యతను కూడా గుర్తించడం లేదు.

పరువు పోతుంది, ఆస్తి పోతుందనే భయంతో కుల దురహంకార హత్యలు

నిచ్చినమెట్ల కుల వ్యవస్థలో అనాదిగా అదే రక్త చరిత్ర. అబ్బాయి, అమ్మాయి కులాలకతీతంగా ప్రేమించుకోవడం, అటువైపో ఇటువైపో ఏదో ఒక ఆధిపత్య కుటుంబానికి నచ్చకపోవడం, విడదీసే ప్రయత్నాలు చేయడం, వినకపోతే

చంపేయడాలు జరుగుతోంది. పరువు - ప్రతిష్టలు అంటూ పాకులాడి, బిడ్డల ప్రాణాలు తీసి, తాము జైలుపాలు అయినా కుటుంబ గౌరవం కాపాడుకున్నామని చెప్పుకుంటున్నారంటే ఎంత వెనుకబాటుతనమో అర్థం చేసుకోవాలి. కేవలం అమ్మాయిలు ప్రేమించినప్పుడే పెళ్లి చేసుకున్నప్పుడే ఈ హింస కనిపిస్తోంది. అదే అబ్బాయిలు చేసుకుంటే అమ్మాయిలను వదిలించేయడాలూ లేదంటే ఉంచుకోమని చెప్పి కులంలో మరో పెళ్లి చేస్తారు. వదలనని అమ్మాయి అంటే చంపి పాడేస్తారు. 'మిమ్మల్ని కని పెంచిన, ప్రయోజకులుగా చేసిన మమ్మల్నే తిరస్కరిస్తారా' అనే తట్టుకోలేని అసహనంతో తల్లిదండ్రులు ప్రవర్తిస్తున్నారు. కానీ వయస్సొచ్చిన పిల్లల ఆలోచనల్లో మార్పులు వస్తాయని, వారికి నచ్చినవాళ్లని తమ జీవిత భాగస్వాములుగా ఎంచుకునే స్వేచ్ఛ వున్నదని మాత్రం గుర్తించరు. మా మాటే వినాలి, మేం చెప్పినట్లే నడుచుకోవాలనే ధోరణి, నియంత్రణ; పంతాలకు దారి తీసి, ప్రాణాలను హరిస్తోంది. తమకు ఇష్టం లేని వివాహాలు చేసుకున్నారని హత్యలు చేయడానికి తల్లిదండ్రులు వెనుకాడకపోవడంలో కులంతో పాటు పితృస్వామ్యమున్నదనేది కఠోర వాస్తవం. అబ్బాయిలు అత్యాచారం

చేసినా పోని పరువు, అమ్మాయిలు తమ కన్నా కింది కులం వాళ్లని పెళ్లి చేసుకుంటే పోతుందనడం అత్యంత దారుణం. మహిళలని అణచివేసే కరుడు కట్టిన బ్రాహ్మణీయ భావజాలం. అంతర్జాతీయంగా దేశం పరువు తీసే విషయం.

కులాంతర వివాహాల వల్లే కులం పోతుందని చెప్పిన అంబేద్కర్ సాక్షిగా ఆయన రూపొందించిన రాజ్యాంగం అమలుకు నోచుకోని దేశమిది. ప్రేమజంటలకు చట్టాలు, న్యాయాలు ఉన్నా వీళ్లను కాపాడలేకపోతున్నాయి. క్రమేణా కనుమరుగవ్వాలన్న కులం తెలంగాణ పల్లెల్లో మరింత శక్తిని పుంజుకుని విషనాగై కాటేస్తోంది. అనుబంధాలనీ, మానవత్వాన్నీ మరచి కుటుంబ పెద్దలు వ్యవహరిస్తున్నారు. ఆధునికతను సంతరించుకున్న కొద్దీ, అభివృద్ధి చెందిన కొద్దీ తొలగించుకోవాల్సిన బూజును బుర్రలా నిండా నింపుకుంటున్నారు. కులాన్ని అంతమొందించాలన్న రాజ్యాంగబద్ధ ప్రమాణాలు గాలిలో కలవడానికి ముమ్మాటికీ పాలకవర్గాలు అనుసరించే విధానాలే కారణం. ఆధిపత్యం కోసం, అధికారం కోసం కులాన్ని వారే పెంచి పోషిస్తున్నారు.

తెలంగాణలో పెచ్చరిల్లుతున్న కుల దురహంకార హత్యలు

ఇటీవల బీజేపీ అధికారంలోకి వచ్చాక దేశంలో, కేసీఆర్ పాలన ప్రారంభమయ్యాక తెలంగాణలో ఇవి మరింత పెరిగాయి. అనునిత్యం కత్తిపోట్లు, సజీవ దహనాలు, యాసిడ్ దాడులతో అట్టడుకుతున్నది తెలంగాణ. నిజామాబాద్ జిల్లా అమ్రాబాద్ లో ఓ రోజూ, కోరట్పల్లిలో ఓ ఇజ్రాయిల్; కరీంనగర్ జిల్లాలోని కమలాపూర్ ఇనుగాల రాజేష్; పెద్దపల్లి మంథనిలో మధుకర్; వరంగల్లో దివాకర్, అనిత; మహబూబాబాద్ లో తూళ్ల దయాకర్; యాదాద్రి భువనగిరిలో స్వాతి, నరేష్; మిర్యాలగూడలో ప్రణయ్; హైదరాబాద్ లో మాధవి, సందీప్; మంచిర్యాల జిల్లా జన్నారంలో అనురాధ; భద్రాద్రి జిల్లా వినోద్, తేజశ్వినీ ... ఇంకా ఎందరో ఇటీవల ఆదర్శ వివాహాలు చేసుకుని కుల దురహంకారానికి బలైపోయారు. ఈ అకృత్యాలకు బాధ్యత ప్రభుత్వానిదేనని ప్రజాసంఘాలు అనేకసార్లు ప్రభుత్వాన్ని నిలదీశాయి. అప్పుడు కూడా రాజ్యం మౌనం వహించటం తప్ప మాట మాత్రం పలకలేదు. ఈ దురహంకార హత్యల వెనుక అధికారులూ, మంత్రుల అండదండలున్నాయని అనేక ఆరోపణలు ఎదుర్కొన్నా కించిత్తు కూడా చలించలేదు. కనీసం శవాలను చూడటానికి కూడా నిరాకరించిన తీరు గర్హనీయం. తెలంగాణ ఉద్యమం తీసుకొచ్చిన ఐక్యతాభావం, సమిష్టితత్వం, మానవీయ విలువలు విచ్చిన్నమవుతున్నాయి. పెరిగిపోయిన కుల దురహంకార హత్యలతో విస్ఫోటనకు సిద్ధంగా ఉంది తెలంగాణ. జ్యోతీరావు పూలే, అంబేద్కర్ విగ్రహాలకు పూలమాలలు వేస్తూనే వారి ఆశయాలను, ఆకాంక్షలను పాతరేస్తున్నారు. కులం పేరుతో జరుగుతున్న హత్యలే ఇందుకు ప్రబల సాక్ష్యం. స్వార్థ రాజకీయాల కోసం ఈ సనాతన బ్రాహ్మణీయ, హిందుత్వ భావజాలాన్ని పెంచి పోషిస్తున్నారు.

పరువు పేరుతో విషం చిమ్ముతున్న కుల దురహంకారం

ఎన్నో కలలు... భవిష్యత్తుపై ఎన్నో ఆశలు... ప్రేమించి పెళ్లాడిన

వ్యక్తితో రాబోయే కాలంలో ఎంతో సంతోషంగా ఉండాలని ఆశించారు. తమ ప్రేమకు గుర్తుగా భూమీదకి రాబోతున్న చిన్నారి గురించి ఎన్నో ముచ్చట్లు చెప్పుకున్నారు అమృత, ప్రణయ్ లు. కాని, ఇంతలోనే ఒక కుల దురహంకారి, ఉన్నాది, తండ్రి రూపంలోనే పొంచి ఉన్న హంతకుడు వీరి జీవితాలను తారుమారు చేశాడు. ఒకే ఒక్క వేటుతో వీరి కలల భవిష్యత్తును కుప్పకూల్చాడు. జీవితాంతం కలిసి ఉందామనుకున్న జంటలో ఒకరిని లోకం నుంచి పంపేశాడు. పట్టపగలు నడిరోడ్డుమీద నరికి చంపారు. అమృతకు తీరని శోకం మిగిల్చారు. ఒక ఘటన మరవకముందే మరొక ఘటన వరుసగా జరిగిపోతున్నాయి. అడ్డా, అదుపూ లేకుండా తెలంగాణలో సాగిపోతున్నాయి. అందమైన అపురూపమైన ప్రేమజంట అమాయకపు ఊహలను తుంచేసిన ఈ హత్యలు ఈ ప్రపంచానికి అనేక సవాళ్లు విసిరాయి. 'పరువు హత్యలు అని ఎంత మర్యాదగా రాస్తున్నాయి పత్రికలు. ఎవరికి పరువు? నీ పరువు కోసం మనుషుల్ని చంపే హక్కు ఎక్కడిది?' అంటూ ఇటీవల ఒక సమావేశంలో చంటి బిడ్డను పట్టుకుని అమృత అనేక జీవన సత్యాలను చెప్పింది. కులమే మా ప్రేమకు అడ్డుపడింది. ఆ కులమే నా ప్రణయ్ ని చంపేసింది. కుల నిర్మూలన కోసం పోరాడుతూ ప్రణయ్ ఆశయాన్ని నెరవేర్చుతా అన్న మాటలు, ఆమె పరిణితిని చాటడమే కాదు, మనలను తట్టి లేపుతున్నాయి. బాధ్యతను గుర్తు చేస్తున్నాయి.

వరంగల్ జిల్లా బొల్లికుంటకు చెందిన సుశ్రుత, జనగామ జిల్లా పాలకుర్తి మండలం గూడూరుకు చెందిన రమేష్ అనే యువకుడు ప్రేమించుకున్నారు. ఇద్దరి కులాలు వేరు కావడంతో, పెళ్లికి ఇరు కుటుంబాల పెద్దలు అంగీకరించలేదు. దీంతో విద్యాధికులైన ఇద్దరూ ఆర్యసమాజ్ లో వివాహం చేసుకున్నారు. వారికి ఓ బాబు కూడా పుట్టాడు. రమేష్, సుశ్రుతలు పెళ్లి చేసుకోవడం ఇష్టం లేని పెద్దలు అనేక విభేదాలు, మనస్పర్ధలు సృష్టించారు. దీంతో సుశ్రుత కొంతకాలంగా తన తల్లిదండ్రుల వద్దే ఉన్నది. అక్కడికే రాకపోకలు సాగించిన రమేష్ కుటుంబం నుండి తీవ్రమైన ఒత్తిడిని ఎదుర్కొన్నాడు. ఈ క్రమంలో ఆమెను ఉప్పల్ కు పిలిచిన రమేష్ కొండాపూర్ లోని అటవీ ప్రాంతంలోకి ఆమెను తీసుకెళ్లాడు. అక్కడ సుశ్రుతతో పాటు, తన కుమారుడిని హత్య చేసి, ఘట్ కేసర్ లోని నిర్మానుష్య ప్రాంతంలో తగలపెట్టారు. దీనిపై రమేష్ ను పోలీసులు అదుపులోకి తీసుకుని విచారణ చేపట్టగా అసలు నిజం వెలుగు చూసింది. తానే ఈ హత్యలు చేసినట్టు రమేష్ పోలీసుల విచారణలో వెల్లడించాడు. ఈ విషయం తెలుసుకున్న బాధితురాలి కుటుంబ సభ్యులు ఘట్ కేసర్ పోలీస్ స్టేషన్ వద్ద ఆందోళన చేపట్టారు. నిందితుడిని కఠినంగా శిక్షించాలని కోరారు. కుల నిర్మూలన సంఘాల, ప్రజా సంఘాల మద్దతుతో నరహంతకుడైన రమేష్ ఇంటిముందు సుశ్రుత, దేవర్స్ అస్త్రకల్పి సమాధి చేసి, దానికి దళిత ఆత్మగౌరవ ప్రతిఘటనా 'రణక్షేత్రం' గా పేరుపెట్టారు. ఒక ప్రతిఘటనని ప్రారంభించి న్యాయ పోరాటం సాగిస్తున్నారు.

మంచిర్యాల జిల్లా జన్నారం మండలంలోని కలమడుగుకు చెందిన అనురాధ, స్థానిక ఓ కుర్రాణ్ణి ప్రేమించింది. ఇద్దరూ కలిసి

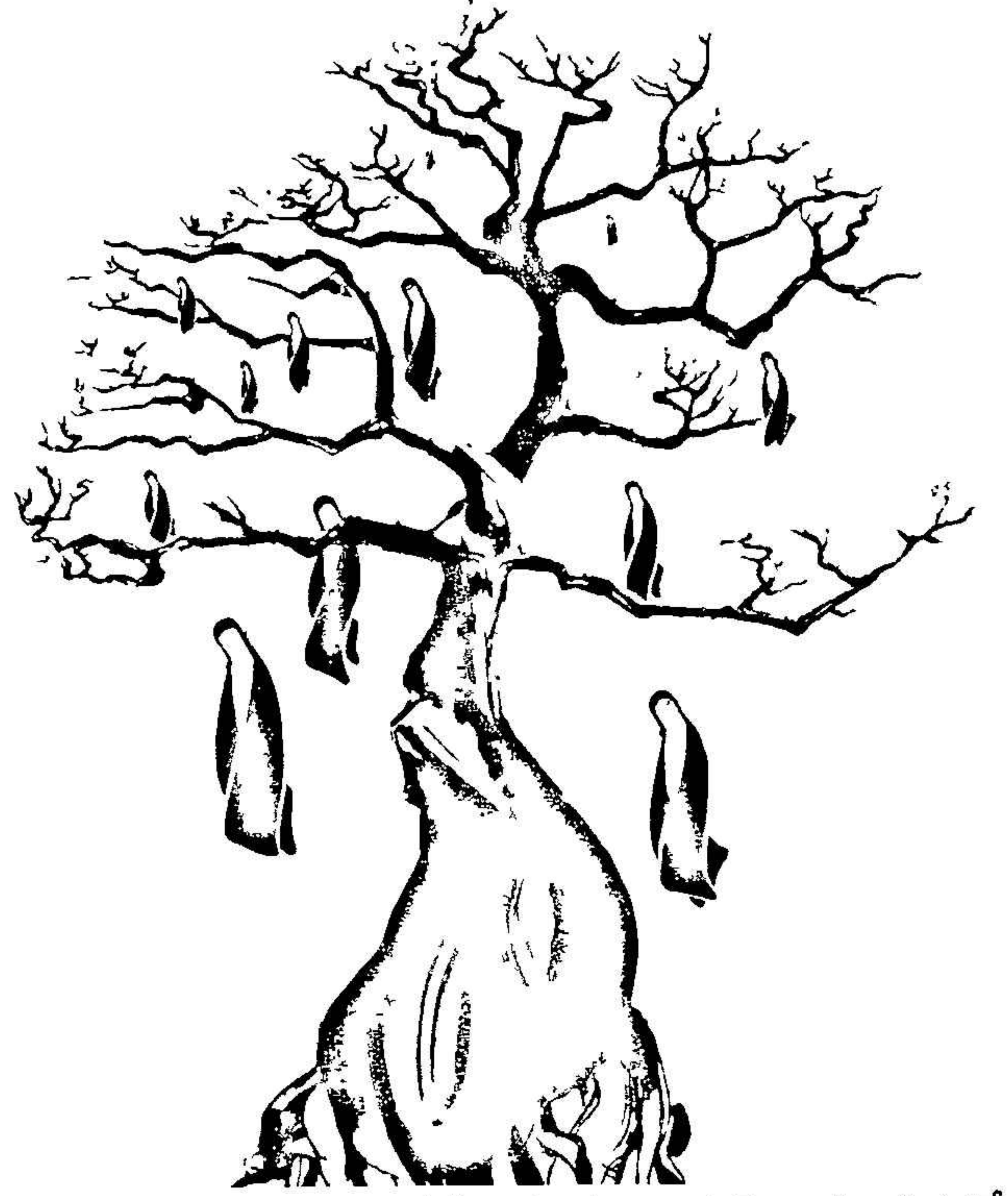

నెల 3న హైదరాబాద్‌లోని ఆర్య సమాజ్‌లో శాస్త్రోక్తంగా పెళ్లి చేసుకున్నారు. ఇది నచ్చని ఆమె కుటుంబ సభ్యులు, అనురాధను సొంతూరికి తీసుకొచ్చి చింతకబాడారు. నొప్పులు తాళలేక కన్నవాళ్ల చెంతనే ఆమె ప్రాణాలు విడిచింది. ఏమాత్రం జాలి, దయ, కరుణ లేని ఆ కుటుంబం; రాత్రికి రాత్రే కూతురిని పొలంలో దహనం చేసి, ఆనవాళ్లు లేకుండా మాయం చేసింది..

పరువు, ప్రతిష్ఠ అన్న మాయలో పడి కన్నబిడ్డల్నే చిదిమేస్తున్న తండ్రులున్నారు. అల్లుళ్లను హతమారుస్తున్న మామలున్నారు. పేగు తెంచుకు పుట్టిన బిడ్డ అన్న ఆలోచన లేకుండా తల్లులే బిడ్డల గొంతు నులిమి చంపేస్తున్నారు. నల్గొండ జిల్లాలోనే స్వాతి-నరేష్ కథ ఇప్పటికీ, ఎప్పటికీ ఎవరూ మర్చిపోలేని విషాదం. ప్రేమించి పెళ్లి చేసుకున్న స్వాతి, నరేష్ ఎక్కడో దూరంగా వెళ్లి గుట్టుగా కాపురం చేసుకుంటున్నారు. తను మారిపోయానని, మీ పెళ్లిని అంగీకరిస్తానని పిలిపించి మరీ నరేష్‌ను స్వాతి తండ్రి చంపిన తీరు ఉలిక్కిపడేలా చేసింది. నరేష్ దారుణహత్యకు గురైతే, స్వాతి అనుమానాస్పద స్థితిలో ఆత్మహత్య చేసుకుంది. వాళ్లదీ కులాంతర వివాహమే. పెద్దల కులపిచ్చికి ఆ జంట చివరికలా బలైపోయింది.

దేహాల్లో ఇప్పుడు రక్తానికి బదులు కులం ప్రవాహిస్తున్నది.

72 ఏండ్ల రాజకీయ స్వాతంత్ర్యం కుల వివక్షను తుడిచి వేయలేదంటే ఆ స్వాతంత్ర్యానికి అర్థం లేదని తేటతెల్లమవుతోంది. మానవీయ విలువలు, శాస్త్రీయ విద్య నేర్పని విద్యావిధానం, వేధింపులకు గురిచేసే కుల వ్యవస్థ సమాజాన్ని వెనక్కి నడిపిస్తున్నాయి. పిల్లలు కులాంతర ప్రేమికులైతే, పెద్దలు హంతకులవుతున్నారు. నేటికీ దళిత వాడలను అంటరాని వాడలుగానే చూస్తూ, గ్రామీణ కుటుంబ సంస్కృతిలో సమగ్రత, కులనిర్మూలన, సమైక్య జీవనం కనీసం నినాదాలుగా కూడా చేయలేక పోయారు పాలకులు. సుదీర్ఘ ఆత్మగౌరవ, సామాజిక పోరాటాలతో, తమ బలిదానాలతో కొన్ని హక్కులు సాధించుకున్నా, మరికొన్ని చట్టాలు తెచ్చుకున్నా అవి అమలుకు మాత్రం నోచుకోవు. కుల, వర్గ, మత, లింగ ఆధిపత్యం అన్ని రాజ్యాంగ వ్యవస్థల్లో కొనసాగుతూనే ఉంది. తెలంగాణలో అది మరింతగా కొనసాగుతున్నది. ఎక్కువ మంది ఎమ్మెల్యేలు ఆధిపత్య సామాజిక వర్గాల నుంచే ఉన్నారు. ఇది ప్రజాస్వామ్య స్ఫూర్తికి విరుద్ధం. క్రింది కులాలను కేవలం ఓటర్లుగా భావిస్తూ ఆధిపత్య వర్గాలు తమ పెత్తనాన్ని పకడ్బందీగా కొనసాగిస్తున్నాయి. ఈ కొనసాగింపే ఈ కుల దురహంకార హత్యలు చేయిస్తున్నది. అడుగుడుగున మనువాద బ్రాహ్మణీయ భావజాలాన్ని రుద్దుతుంటే ఊరికో మారుతీరావు పుట్టుకొస్తున్నారు. కుల వ్యవస్థకు కొత్త కోరలు మొలుస్తున్నాయి. ఆనుబంధాల గురించి గొప్పగా చెప్పుకునే చోట అల్లారు ముద్దుగా పెంచుకున్న కంటి దీపాలను కుల దురహంకారం పేరిట ఆర్పుకుంటున్న కన్నవారి కరిస కర్కశ హృదయం 'కన్నప్రేమ' అనే పదాన్నే వెక్కిరిస్తున్నది. బిడ్డ ఏ చిన్న ఆపదలో ఉన్నా తల్లిడిల్లే ఆ ప్రేమపాశం ఇప్పుడు పాషాణమవుతున్నది. ఏ జంతువూ తన బిడ్డలను చంపుకోదు. నాగరికత నేర్చిన మనిషికే ఆ జాడ్యం. అది కూడా భారత సమాజంలో కుల దురహంకారం రూపంలో

అంటుకున్నది. ఇన్ని అమానుషాలకు ఈ నిచ్చెన మెట్ల కులవ్యవస్థనే ప్రధాన కారణం.

కులం, వర్గం, పితృస్వామ్య ఆధిపత్యమే ప్రధానం

అణగారిన కులాల వారు ఆధిపత్య కులం అమ్మాయిని ప్రేమించడమేమిటనే ఏకైక కారణంతో అతికిరాతకంగా పథకం ప్రకారం హత్యలు చేసి ఆత్మహత్యలుగా చిత్రీకరిస్తున్నారు. నిందితులు అగ్రకులంవారే కనుక పోలీసులు, అధికారం కొమ్ము కాస్తున్నారు. బాధిత కుటుంబాల మొర అరణ్యరోదనే అవుతోంది. కులోన్మాదాన్ని నరనరాన నింపుకున్న నరహంతకులు తయారవుతున్నారు. న్యాయస్థానం ముందు ఓ సామాన్య దళితుడు నిర్భయంగా మాట్లాడగలిగే ధైర్యం ఈ వ్యవస్థ ఇప్పడివరకు కల్పించలేదు. ఈ ఘటనలు జరిగిన కుటుంబాల్లో తల్లి తండ్రి బంధువులు బతికున్న శవాలు. బతుకు పోరాటంలో పోలీసు వ్యవస్థను, న్యాయవ్యవస్థను, రాజకీయ వ్యవస్థను అన్నింటికంటే నిటారుగా నిలబడిన మనుధర్మ భావజాలాన్ని అధిగమించి న్యాయ పోరాటం కొనసాగించాలంటే, విముక్తి సాధించగలగాలంటే- ఎంత మంది బలవ్వాలో, ఎంత రక్తం పారాలో, ఎంతటి సహనం కావాలో, ఎన్ని కష్టాలు భరించాలో, ఎన్ని ఉద్యమాలు నిర్మించాలో చెప్పనలవి కాదు.

కేంద్రంలో బీజేపీ, రాష్ట్రంలో టీఆర్ఎస్ పార్టీలు పాలనా పగ్గాలు చేపట్టిన నాటి నుండి కుల రాక్షసికి తోడుగా తెలంగాణపై వాలడానికి మతతత్వ రాకాసి డేగ కన్నువేసి కాచుకుని ఉన్నది. సామాజికార్థిక కారణాలతో విభజించబడుతున్న సమాజాలు

మతతత్వానికి కులోన్యాదానికి లోను కావడం సులువు. ఒకరి ప్రయోజనాలను ఒకరికి ప్రతికూలమైనవని చెప్పి మనుష్యుల మధ్య ద్వేషాలను రెచ్చగొడుతున్నారు. కుల దురహంకార హత్యలను ఖండించడానికి కూడా వీరికి చేతులు రావడం లేదు. ఈ హత్యలను నివారించడానికి పాలకవర్గాలు ఏ ప్రయత్నం చేస్తున్నాయో కూడా నోరు మెదపడం లేదు. దొంగకు తేలు కుట్టినట్టుగా మౌనం రాజ్యమేలుతున్నది. పాలకుల మౌనం కులోన్యాదులకు అంగీకారమౌతున్న వేళ... చరిత్ర గర్భం నుండి తెలంగాణలో ఒక నూతన సామాజిక శక్తుల ఆవిర్భావం తథ్యం. దళిత, పీడిత కులాల నుండి చిందిన ప్రతి రక్తపు బొట్టుకూ లెక్క గట్టడం అనివార్యం.

తెలంగాణలో పెరుగుతున్న కుల వైరుధ్యాలు

ఇటీవలి కాలంలో దళితుల్లో చదువు పెరగడం, ఉద్యోగాలలో స్థిరపడుతూ ఉండడంతో చదువులో, ఉద్యోగాలలో సహచరులైన యువతీ యువకులు ప్రేమలు, పెండ్లిండ్లకు సిద్ధపడుతున్నారు. కాగా, ముఖ్యంగా తెలంగాణ బీసీ కులాలలో కులపట్టింపు బాగా పెరిగింది. రాజకీయంగా తెలంగాణ గ్రామాలపై అగ్రకులాల పట్టు సడలి బీసీల ఆధిపత్యం పెరగడంతో తమ చేతికి కొత్తగా అందిన ఆధిపత్యాన్ని ప్రదర్శించేందుకు ఉత్సాహపడుతున్నారు. మరోవైపు దళితులు కూడా తమ స్వకుల ఉద్యమాలు, విద్యా - ఉద్యోగాల ద్వారా కలిగిన ఆత్మ విశ్వాసంతో సామాజిక అడ్డుగోడలను కూల్చేందుకు సాహసిస్తున్నారు. దీంతో ఘర్షణ మొదలవుతున్నది.

గతంలో ఇతర కులాల అమ్మాయిలను ప్రేమించేందుకు, వివాహమాడేందుకు దళితులు సాహసించేవారు కాదు. ఒక వేళ అరుదుగా అలాంటి సంఘటనలు జరిగినా హత్యలదాకా వెళ్లేందుకు ఇతర కులస్తులు సిద్ధమయ్యేవారు కాదు. చాటుమాటుగానే ఇలాంటి వ్యవహారాలను సెటిల్ చేసుకునేవారు. కానీ ఇప్పుడు పరిస్థితి మారింది. ఇరుకులాలకూ మధ్య ఘర్షణగా తలెత్తుతున్నది. నిజానికి కలిసి బతికేందుకు మనసులే తప్ప కులాలు కలవాల్సిన పని లేదు. అయితే, యువత కులాంతర వివాహాల బాట పడితే అసలు కులమే బతికి బట్టకట్టే పరిస్థితి లేదు. అందుకే, కులం ద్వారా ప్రయోజనం పొందే శక్తులు ఎలాగయినా కులాంతర వివాహాలను అడ్డుకుని కులాన్ని బతికించుకునేందుకు కంకణం కట్టుకున్నాయి. అందుకు అనుకూలమైన సామాజిక వాతావరణాన్ని సృష్టించి, కాపాడు కునేందుకు పకడ్బందీ వ్యూహం పన్నుతున్నాయి. ఆధిపత్య కులాలకు చెందిన వారి రక్త సంబంధీకులను రెచ్చగొట్టడం, హత్యలకు పురిగొల్పడం, అందుకు సహకరించడం నుంచి తమకున్న రాజకీయ పరపతిని ప్రయోగించి నేరస్తులను రక్షించడం వరకూ చేస్తున్నాయి. మంథని మధుకర్ హత్య నుంచి మిర్యాలగూడ ప్రణయ్ హత్య వరకూ ఇది మనకు కనిపిస్తూ ఉంది. ఈ సంఘటనలు ఇలా కొనసాగితే తెలంగాణలో కులవైరుధ్యాలు పెరిగి సమాజం అతలాకుతలం అయ్యే ప్రమాదం ఉంది. తమ అమ్మాయిలను ప్రేమించిన దళిత యువకులను చంపినంత మాత్రాన ఈ ప్రేమలు ఆగవని, చదువు ఇచ్చిన చైతన్యం, కాలం తెచ్చిన మార్పులతో ఈ కులాంతర ప్రేమలు, పెండ్లిండ్లు కొనసాగుతూనే ఉంటాయని గ్రహించాలి. ఇలా తమ అమ్మాయి ప్రేమించిన ఇతర కులస్తులను

చంపడం ద్వారా తామూ జైళ్లపాలై, కుటుంబాలు రోడ్డున పడడం తప్ప ప్రయోజనం ఉండదన్న సత్యాన్ని గ్రహించాలి.

కుల దురహంకార హత్యలు గణనీయంగా పెరుగుదల

వివిధ రంగాల్లో సాధిస్తున్న దేశ ప్రగతి ఎన్నడూ రెండంకెలను దాటలేదు. కానీ, ఒక్క ఏడాదిలోనే దేశంలో కుల దురహంకారం పేరిట జరిగిన హత్యల పెరుగుదల ఏకంగా 792 శాతానికి చేరటం విస్తుగొలుపుతున్నది. గత డిసెంబర్ పార్లమెంట్ సమావేశాల్లో కేంద్ర హోంశాఖ సహాయ మంత్రి హన్స్ రాజ్ అహిర్ మాట్లాడుతూ; 2014 సంవత్సరంలో దేశ వ్యాప్తంగా 28 కుల దురహంకార హత్యలు జరగా, 2015 సంవత్సరానికి ఆ సంఖ్య 251 గా నమోదైందని వివరించారు. మోడీ అధికారంలోకి వచ్చాక కుల దురహంకారం పేరిట జరుగుతున్న హత్యలు ఏకంగా 792 శాతం పెరగడం ఆందోళనను కలిగించే విషయమని స్వయానా మోడీ కేబినెట్లోని మంత్రే అనటం గమనించదగ్గ అంశం. జాతీయ నేర గణాంక సంస్థ లెక్కల ప్రకారం, 2015 సంవత్సరానికి ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం సుమారు 131 కుల దురహంకార హత్యలతో మొదటి స్థానంలో ఉండగా, దేశవ్యాప్తంగా జరుగుతున్న కుల దురహంకార హత్యల్లో సుమారు 60 శాతం వాటా ఈ రాష్ట్రానిదే! ఒక్క ఉత్తర ప్రదేశ్ లో మాత్రమే కాదు; హర్యానా, పంజాబ్, రాజస్థాన్, ఈశాన్య రాష్ట్రాలతో పాటు దక్షిణాది రాష్ట్రాల్లో, ఇప్పుడు తెలంగాణలో కూడా ఈ నేరాలు క్రమంగా పెరుగుతుండటం సభ్య సమాజానికి ఆందోళన కలిగిస్తున్నది. ఈ నేరాల కన్నా బాధాకరమైన విషయమేంటంటే, కుల దురహంకారం పేరిట జరుగుతున్న హత్యలు పోలీసు రికార్డుల్లో రిజిస్టర్ అవ్వడం లేదు. కొన్ని హత్యలు పోలీసు రికార్డుల్లో రిజిస్టర్ అయినప్పటికీ కుల దురహంకార హత్యలుగా గాక మిగతా పేర్లతో కేసులను నమోదు చేస్తున్నారు. అందుకు కారణం ప్రత్యేక చట్టం లేకపోవడమేనని, కుల దురహంకార హత్యల అసలు గణాంక స్వరూపం వెలుగులోకి రావట్లేదని సాక్షాత్తు జాతీయ మహిళా కమిషన్ వ్యాఖ్యానించడం గమనార్హం.

భారతదేశంలో ప్రేమించడమే నేరమవుతోంది. ఆడపిల్లలకు చదువు లేకపోవడం, పురుషాధిక్య సమాజంలో మహిళలను తక్కువగా చూడటం, చట్టాలు పటిష్టంగా, సరిగ్గా లేకపోవడం వల్లే కుల దురహంకారం పేరిట హత్యలు రోజురోజుకీ మితిమీరు తున్నాయని సీపీఐ(ఎం) రాజ్యసభ సభ్యురాలు జర్నా దాస్ బైద్య పార్లమెంట్ సాక్షిగా అన్న మాటలు అక్షర సత్యాలు. జీవిత భాగస్వామిని ఎంపిక చేసుకునే స్వేచ్ఛ రాజ్యాంగం పౌరులకిచ్చిన హక్కు. ఈ హక్కును వాడుకున్నందుకు యువతీ యువకులు కుల దురహంకారం హత్యలకు గురవుతూ రాజ్యాంగపరమైన జీవన హక్కును పూర్తిగా కోల్పోతున్నారన్నది వాస్తవం.

కుల దురహంకార హత్యల్ని నిరోధించే చట్టాలు అవసరం

దేశంలో కుల దురహంకార హత్యలు నానాటికీ పెరిగి పోతున్నాయి. ఈ సంఖ్య ప్రతి యేడాది వెయ్యికి పైగా జరుగుతున్నట్టు చండీఘడ్కు చెందిన ఇద్దరు న్యాయనిపుణులు

అభిప్రాయపడ్డారు. ఇలాంటి హీనమైన నేరాన్ని గట్టిగా అడ్డుకొనేందుకు భారత్ కఠినతరమైన చట్టాన్ని చేయాల్సిన అవసరమున్నట్లు వారు అభిప్రాయపడ్డారు. ఇలాంటి ఎన్నో ఘటనలు జరుగుతునే ఉన్నాయి. కొన్నైతే ప్రపంచానికి తెలియట్లేదు కూడా. బలవంతపు వివాహాలను తిరస్కరించినా, అమ్మాయి తన కుటుంబానికి ఇష్టం లేని వ్యక్తిని వివాహమాడినా ఆ యువతిని చంపేస్తున్నారని వారు పేర్కొన్నారు. ఇలాంటి కుల దురహంకార హత్యలు భారత్ లో ఎక్కువగా జరుగుతున్నట్లు వారు చెప్పారు. 'పరువు హత్యల నిరోధానికి ప్రత్యేక చట్టాలు అంటూ లేవు. ఇదొక సామాజిక జాడ్యం. దీనికి సంబంధించి పబ్లిక్ గా మాట్లాడేందుకు రాజకీయ నేతలు, కొన్ని ప్రజా సంఘాల నేతలు కూడా ఇష్టపడరు. కులాల సమీకరణంతో ఓటు బ్యాంకు రాజకీయాలు ముడిపడి ఉంటాయి. రాజకీయ నాయకుల అండదండలతో ఆంక్షలను, వెలివేతలను కొన్ని చోట్ల సంబంధిత కుల, మత సంఘాల పెద్దలు విధిస్తుండడాన్ని చూస్తున్నాం. 2006లో ఒక 'పరువు హత్య' కేసు ఘటనలో సుప్రీం కోర్టు తీర్పు ఇస్తూ- 'ఈ తరహా హత్యల నిరోధానికి కఠిన చట్టాలు అవసరం' అని పార్లమెంటుకు గుర్తు చేసింది. అయినా ఎలాంటి నిరోధక చట్టాలు రూపొందించలేదు. కనీసం ముసాయిదా కూడా తయారు చేయలేకపోయారు.

బిడ్డలుగా, ప్రియురాళ్లుగా, భార్యలుగా మహిళలు తమ అధీనంలోనే ఉండాలి. లేకపోతే చంపినా పర్వాలేదు అంటున్నది మను ధర్మం. ఎప్పటికీ మంట గలుస్తుంది ఈ ధర్మం...? ఎవరికీ చంపే హక్కు లేదు. మీ బిడ్డలైనా, భార్యలైనా, ప్రియురాళ్లయినా చంపే హక్కు ఎవరిచ్చారు? ఎన్నాళ్లు ఈ హింసోన్మాదం...? ఆధిపత్య కులాల అబ్బాయిలు మతాంతర వివాహాలు చేసుకున్నప్పుడు లేని హత్యలు, హింస అమ్మాయిలు చేసుకున్నప్పుడే ఎందుకు జరుగుతుంది...? వాళ్లు ఏమి చేసినా ఆమోదం, అత్యాచారాలు చేసినా పర్వాలేదు. కానీ, చంపేద్దామన్న కోపం మాత్రం రాదు. వాళ్లు గీత దాటినా, కంచె దాటినా మగోళ్లే అన్న ఆలోచన ఇంకా ఎన్నాళ్లు? అయినవాళ్లను చంపుకొని కుటుంబాలు సాధించేదేమిటి? కులం, మతం, పరువు, ప్రతిష్టలు ఎవర్ని ఉద్ధరించడానికి? జైలుకెళ్లిన వాళ్ల పరువు నిలబడుతుందా? చక్కటి జంటలను విడగొట్టి, విషాదాలకు కారణమవుతున్న వాళ్లలో మార్పు వచ్చేదెప్పుడు? ఇవన్నీ ఈ కుల, మత, పితృస్వామ్యపు సమాజంపై సంధించవల్సిన ప్రశ్నలే. ఈ దాడులు, హత్యలు ఆపడానికి నిరంతరం చైతన్యం చేయవలసిన అంశాలే.

ఇప్పుడు తెలంగాణాలో 'కులాంతర వివాహాల పరిరక్షణ చట్టం' చేయాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. కులాంతర ప్రేమ వివాహాలకు రక్షణ కల్పించి, భరోసా ఇవ్వడం, వివాహితులకు ఆసరా కల్పించడంకోసం ప్రత్యేక చట్టం తక్షణ ఆవశ్యకతగా ముందుకు వచ్చింది. కులాంతర ప్రేమ వివాహాలు చేసుకోవడంలో బాధితులకి ఎస్సీ, ఎస్టీ చట్టాలు కొంత వరకు రక్షణ కల్పిస్తున్నాయి. కానీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ ఆయా ఉపకులాల మధ్య లేదా ఒకే సాంఘిక హోదా కలిగిన ఒకే క్యాటగిరీలోని కులాల మధ్య పెళ్లిళ్లు జరిగినప్పుడు వారు ఎదుర్కొనే ఇబ్బందులకు ఈ చట్టం రక్షణ కల్పించలేకపోతున్నది.

కనుక, ఎవరైనా సరే తమ కులానికి అవతల మరే ఇతర కులస్థులతో వివాహం చేసుకున్న వారందరికీ వర్తించేలా 'కులాంతర వివాహాల ప్రత్యేక పరిరక్షణ చట్టం' చేయాలనే డిమాండ్ తో ఉద్యమించాల్సిన అవసరం ఎంతగానో ఉన్నది. అలాగే స్త్రీల రక్షణకోసం ఏర్పాటు చేసిన షీ టీమ్స్, షెల్టర్ హోమ్స్, సఖి సెంటర్లు, భరోసా సెంటర్లు, ఇతర హెల్ప్ లైన్లు అన్నింటా కులాంతర ప్రేమ వివాహాల జంటలకు రక్షణ కల్పించాలి. వారికి భరోసా ఇవ్వడం కోసం, వివాహితులకు ఆసరా కల్పించడం కోసం ప్రత్యేక సెంటర్లను ఏర్పాటు చేయాలి.

పరువు తీస్తున్న కుల దురహంకార హత్యలను అడ్డుకోవాలి

ప్రస్తుతం దేశవ్యాప్తంగా జరుగుతున్న పెండ్లిండ్లలో సుమారు 10 శాతం కులాంతర వివాహాలనే పెద్దలు అంగీకరిస్తున్నారని ఓ సర్వేలో తేలింది. కుల దురహంకారం పేరుతో జరుగుతున్న హత్యలకు సంబంధించిన కేసులు ఎన్నెన్నో జరుగుతున్నా కేవలం 10 శాతానికి మించి రిజిస్టర్ కావటం లేదు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా వివిధ దేశాల్లో జరుగుతున్న కుల దురహంకార హత్యల్లో భారతదేశం వాటా పాతిక శాతం. కులాంతర ప్రేమ వివాహితులకి రక్షణ లేదని, ప్రభుత్వం, పోలీసులనుండి భరోసా లేదని భావిస్తున్న ఎందరో కులాంతర ప్రేమికులు వివాహాలు చేసుకోవడానికి వెనుకాడుతున్నారంటే సమాజ పురోగమనం దెబ్బతిన్నట్లే అర్థం చేసుకోవాలి. వెంటాడు తున్న కుల వివక్షను, అసహనాన్ని ఎదుర్కోలేక కొందరు సహజీవనాన్ని ఎంచుకుంటున్నారు. దీనితో తమకు సాంఘిక భద్రత లేదని భావించిన అమ్మాయిలు పెళ్లికి పట్టు బడుతుంటే అబ్బాయిలు పబ్బం గడుపుకుని పలాయనం చిత్తగిస్తున్నారు. ఈ స్థితి అనేక అనర్థాలకు, మోసాలకు, ఆత్మహత్యలకు దారి తీస్తోంది. పెళ్లి చేసుకుని జీవించలేమని మరికొందరు ప్రేమికులు కలిసి మరణించే నిర్ణయాలు తీసుకుని చనిపోదామని జమిలి ఆత్మహత్యలకు పాల్పడి తమ జీవితాలను ముగిస్తున్నారు.

కుల దురహంకార హత్యల పేరుతో తమ నెత్తురు పంచుకు పుట్టిన బిడ్డలకు స్వయానా తామే బలిపీఠాల్ని పేర్చే ఘాతుకాన్ని ఇకనైనా ముక్త కంఠంతో అందరూ వ్యతిరేకించాలి. కుల దురహంకారంతో పరాయి బిడ్డలను పొట్టన పెట్టుకునే క్రూరత్వాన్ని అడ్డుకోవాలి. పౌర సమాజం బాధితులకు తోడుంటుందని చాటాలి. ప్రజా వుద్యమాల వత్తిడితో ఈ రాష్ట్రంలో మళ్లీ మళ్లీ ఇలాంటి మధ్యయుగపు సంస్కృతి తలెత్తకుండా చేయగలగాలి. కోర్టులు విధించే శిక్షలతో చట్టాల ఉల్లంఘన జరగకుండా చూడాలి. ఇందుకు ప్రభుత్వాలు, ప్రజలు క్షేత్రస్థాయిలో ముందుకు కదలి రావాల్సిన అవసరమున్నది. అయితే, కేవలం చట్టాలతోనే ఈ దారుణాల్ని అరికట్టలేమన్న వాస్తవాన్ని గుర్తించాలి. డా.బి.ఆర్. అంబేద్కర్ చెప్పినట్లు రాజకీయ ప్రజాస్వామ్యాన్ని సామాజిక ప్రజాస్వామ్యంగా పౌర సమాజంలోకి విస్తరింపజేయాలి. కుల రహిత, వర్గ రహిత సమాజంలోనే నిజమైన భద్రత, సమానత్వం వుంటుందనే స్పృహను కల్పించాలి. ❀

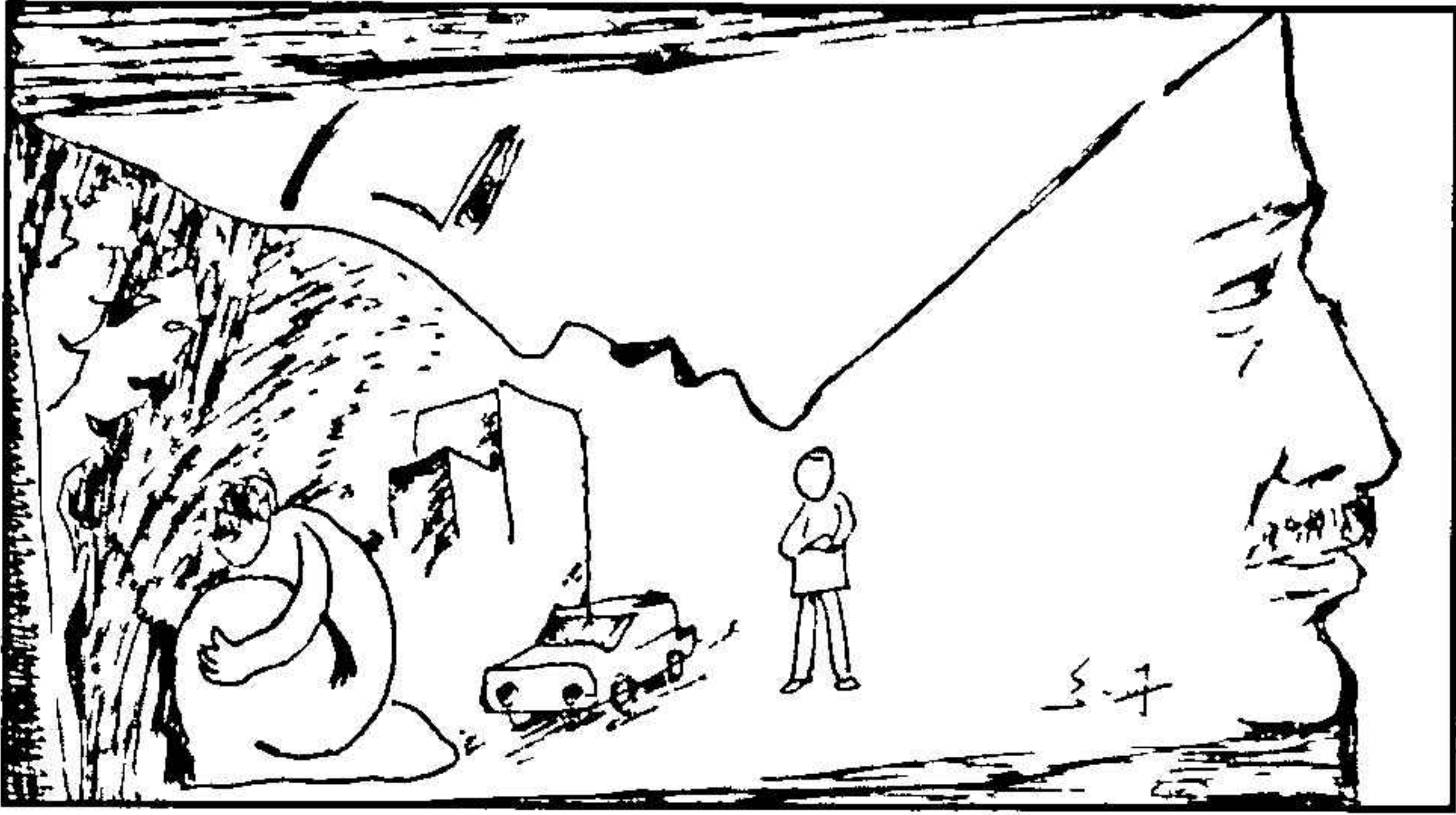

నాన్నకు రాసిన వుత్తరం

వి. వెంకట్రావు

నాన్నా!

ఎలా వున్నారు? అమ్మ ఎలా వుంది? రోజుకి రెండు సార్లు ఫోన్లు చేస్తున్నా, వుత్తరం రాస్తే, ఆ తృప్తి వేరు. కాదంటారా? కాదనరు. నాకు తెలుసు. ఎందుకంటే, ఉత్తరాలకి వుండే విలువ మీరే చాలాసార్లు చెప్పారు. అయినా నేను వినలేదు. అయినా, ఇన్నాళ్లూ మీకు ఉత్తరాలు రాసే అవసరమే రాలేదు. మీకు రాయకపోతేనేం. స్నేహితులు ఎంత మంది లేరు. ఎవరికైనా రాయవచ్చు కదా! ఆ ప్రయత్నమే చేయలేదు.

అంటే, నాకే ఉత్తరాల విలువ తెలియదు. వారం క్రితం మీ నుండి మొదటి వుత్తరం అందిన నాటి నుండి, ఇన్నాళ్లూ ఉత్తరాల పై యెంత ఆశ్రద్ధ చేసానో అర్థం అయ్యింది. ఈ వారం పది రోజుల్లో రోజుకి ఒకటి, రెండు సార్లయినా ఆ వుత్తరం చదివాను. అందులోని విషయం అదే కదా! ఎందుకు అన్ని సార్లు చదవడం? అని నాకు ఎన్ని సార్లు అనిపించిందో. అయినా సరే! ఆ అక్షరాల్ని తడిమితే, ఆ స్పర్శ యెంత బాగుంటుంది. ఫోన్లో మాట్లాడితే, ఆ మాటలు గాల్లో కలసిపోతాయి. అదే అక్షరాలైతే కలకాలం కాగితం మీదా, గుండెల్లోనూ భద్రంగా దాచుకోవచ్చు. మీ వుత్తరం అందిన పదిరోజుల తర్వాత జవాబు రాయడానికి కూర్చున్నాను నా బద్ధకాన్ని నేను తిట్టుకుంటూ.

రాసేటప్పుడు అక్షరాలు తడబడుతున్నాయి. తప్పులోస్తాయని నాకే భయంగా వుంది. అంతే మరి పెన్ను పట్టుకోకపోతే ఏమవుద్ది మరి. తెలుగు మీడియంలో చదివినా ఎందుకింత జంకు. పెన్ను ఏనాడూ పట్టుకోక పోయినా వేళ్లకి మాత్రం పని వుంది. ఎందుకంటే, పొద్దున్నలేస్తే, అన్నీ గ్రాడ్జేట్స్ కదా! మా బ్రతుకే గ్రాడ్జేట్స్ కదా! అందులో నుండి బయటపడలేకపోతున్నాం. పెన్ను గనక పట్టుకోకపోతే, కొన్నాళ్లకి నేను సంతకం చెయ్యడం కూడా మరచిపోతానేమో. అమ్మమ్మకు అదేగా జరిగింది. ఏ సందర్భంలోనో గుర్తులేదు గానీ, అమ్మమ్మ చేత అమ్మ సంతకం చేయించాల్సి వచ్చింది. పేపరు మీద పెన్ను కదిలితేనా? పెన్నును, కాగితం మీద నొక్కిపెట్టి ఉంచింది. అలా అలా అక్కడే ఉండిపోయింది. ఎందుకలా? తను ఏడవతరగతి వరకూ చదువుకొంది. యెంత వానాకాలం చదువైనా, యెంత దుంపల బడైనా ఎంతో కొంత అక్షర జ్ఞానం వుంటుంది కదా! పెద్దపెద్ద ఉత్తరాలు రాయలేకపోయినా, కనీసం తన

పేరు రాసుకోలేదా? కానీ, అది నిజం. రాయలేకపోయింది. దానికి కారణం, తన జీవితకాలంలో ఏనాడూ పెన్ను పట్టుకొన్నాడు. ఆఖరికి విసుగెత్తి, అమ్మ వేలిముద్ర వేయించేసింది. కొన్నాళ్లకి మా పరిస్థితి అంతేనా... తెలుగు అక్షరాల్ని మరచిపోతామా? చచ్చి, చెడీ ఎలాగో సంతకం చేస్తామేమో, ఎందుకంటే అప్పుడప్పుడైనా బేంకులకు వెళ్లి సంతకాలు చెయ్యాల్సి వస్తుంది కదా!

ఇలాంటి అనుభవం నాకు ఎప్పుడూ రాలేదు. కారణం మీకు తెలిసిందే. అసలు మిమ్మల్ని, అమ్మనీ విడిచి ఏనాడైనా వుంటే కదా! ఇంత వయసు వచ్చాక, పెళ్లయిన తర్వాత మీ అందర్నీ విడిచి ఉండాల్సిన ఖర్మ నాకు పట్టింది. నిజమే! ఇది ఖర్మంటే ఎవరూ ఒప్పుకోరు. “మంచి భర్తా, మంచి వుద్యోగం. బతకడానికి కావలసినవి అన్నీ వున్నాయి. నీకేం “ అంటారు. అన్నీ ఉన్నాయి గానీ మీరు లేరే! మన కుటుంబం లేదే! మన వూరు లేదే! అందర్నీ విడిచి వందల మైళ్ల దూరంలో వుండడం ఖర్మ కదా? మనసుకి బాధ అనిపించి, ఇలా అంటున్నాను గానీ, అందరం ఒక దగ్గర వుండడం ఎలా కుదురుతుంది? బ్రతుకు తెరువు వెతుక్కుంటూ నగరాలు వలసపోవలసిందే కదా! ఈ మాత్రం ఉద్యోగాలు అక్కడే వుంటే, ఇక్కడకు రావాల్సిన అవసరం ఏమిటి? మన వూర్లోనే చిన్న వుద్యోగం నాకు దొరికితే, యెంత బాగుండును. ఒకవేళ అలా జరిగినా సరే! మరి అతని సంగతి ఏమిటి? నేను మిమ్మల్ని విడిచి వచ్చినట్టే, తనూ, తన కుటుంబాన్ని విడిచి పెట్టి ఇక్కడకు వచ్చాడు. కుటుంబాన్ని విడిచి రావడం ఎవరికైనా బాధే. కానీ, ఇక్కడ సంసారాల్లో దాదాపు అందరూ కుటుంబాలకి దూరంగా వుండే వాళ్లే. ఇది ఎవ్వరూ పరిష్కరించలేని సమస్య.

మీకు తెలుసు. మీకు తెలియని జీవితం నాకు లేదు. నా చదువులో, ఉద్యోగంలో, నా చిత్రలేఖనంలో అన్నిటిలో మీరు వున్నారు. ఒక్క ఈ వివాహానంతర జీవితం తప్ప. ఇక్కడ ఏం వుంది? మనుషుల మధ్య ఏదో అగాధం వుంది. అందరూ నగర జీవితం గురించి ఎందుకు అసంతృప్తి పడతారో అర్థం అయ్యేది కాదు. కానీ, ఆ అసంతృప్తిలోనే ఏదో సంతృప్తి వెతుక్కుంటున్నారు. ఈ మనుషులు నూతన సాంకేతికతకు బానిసలు. బానిసలు అని ఎందుకంటున్నానంటే, సాంకేతికతను అవసరం మేరకు వాడుకొని వదిలేస్తే, మంచిదే. కానీ, అలా జరగడం లేదే. నేను నా గురించి చెప్పడంలేదు. చాలా మంది గురించి. అందరూ కలిస్తేనే సమాజం. అందరూ బాగుంటేనే మనం బాగున్నట్టు. ఎక్కడో చదివాను. “చుట్టూ అందరూ సవాలక్ష సమస్యలతో బాధపడుతుంటే, అందులో మనం ఒక్కళ్లమూ ఆనందంగా వుంటే, అదేం ఆనందం. అది అసలు ఆనందమే కాదు” అని. నువ్వు అనవచ్చు “అందరి జీవితాల్లోకీ నువ్వు తొంగి చూసావా?” అంటే, నేను సమాధానం చెప్పలేను.

కానీ, ఈ మనుషుల్లో ఏదో అసంతృప్తి వుంది. అరమరికలు లేని జీవితాలు అనుభవించడం వేరు. మనుషులకీ, మనుషులకీ మధ్య యేవో సన్నని తెరలు పరుచుకొని వున్నాయి. ఆ తెరల మధ్య జీవిస్తూ ఒకరికి ముఖాలు ఒకరికి స్పష్టంగా కనిపించడం లేదు. అందర్నీ ఎవరో వెంట తరుముతున్నట్లు ఉరుకుల పరుగుల జీవితం. రైలు బండి అలాగే వెళ్లిపోతున్నది. ఆ గమనం ఎక్కడికో తెలియదు. ఒక గమ్యం లేదు. అందరూ కలిసే ఉంటున్నాం అనుకుంటున్నారు. చాలా గమ్యతయిన విషయం ఏమిటంటే, పిల్లలు పుట్టుకొస్తున్నారు. కొత్త తరం యాంత్రికంగా పుట్టుకొస్తున్నది. భార్యా భర్తల మధ్య తెరలు లాంటి గోడలు అడ్డం వుంటే, మరి పిల్లలెలా పుట్టుకొస్తున్నారు. అయినా కొన్ని శరీరధర్మాలుంటాయి. మెదడుకూడా శరీరంలోని భాగమే అయినా ఒక్కోసారి మెదడు మాట శరీరం వినదు. వినకుండా తన పని తను చేసేస్తుంది. ఫలితంగా పిల్లలు.

ఆ మధ్య మాధురి కనిపించింది ఇనర్బిట్ మాల్లో. ఎవరో ఫ్రెండ్తో, అమ్మాయేలే. ఏం జరిగిందో తెలుసా? ఎవరో అపరిచిత వ్యక్తిలాగా నన్ను చూసి “బాగున్నావా?” అని పలకరించి వెళ్లిపోయింది. సరిగ్గా ఒక్క నిమిషం సేపు కూడా వుంటుందో, లేదో. నా ప్రక్కన శ్రీకాంత్ వున్నాడు. ఎంత ఆశ్చర్యం వేసిందో తెలుసా? “అలా ఎలా వెళ్లిపోవాలనిపిస్తుంది?” అన్నాను. “సరేలే! తనకు లేనప్పుడు మనకు మాత్రం ఎందుకుండాలి?” అన్నాడు. అంతే అనుకుని బయటపడిపోయాం. ఈ మాధురి మీకు తెలుసు కదా! మన ఇంటికి మన స్నేహితులు చాలామంది వచ్చేవాళ్లు. రోజూ సాయంత్రం స్కూల్ నుండి వచ్చేటప్పుడు. కనీసం ఇద్దరైనా నా వెంట వుండే వాళ్లు. మీరు గానీ, అమ్మ గానీ ఏనాడైనా విసుక్కుంటేనా? అందులో ఈ మాధురి కూడా వుండేది. స్కూల్ నుండి వచ్చిన వెంటనే గదిలోకి దూరిపోయి ఎన్నేసి కబుర్లో. “రోజూ అన్నేసి కబుర్లు ఏం వుంటాయే?” అనేది అమ్మ. అనేసి వూరుకుండేదా? ఇద్దరికీ తినడానికి జంతుకలో, చేగోడిలో తెచ్చిపెట్టేది. మంచానికి చెరొక వైపు కూర్చొని, ప్లేటు మధ్యలో పెట్టుకొని, కరకరమని లాగించేసేవాళ్లం.

ఒకసారి ఏమైందో తెలుసా? మన బంధువుల పెళ్లికని మనం బయలుదేరుతున్నాం. అప్పుడు గీత తన ఒంటి మీద గొలుసు నా మెడలో వేసింది. వద్దు వద్దని యెంత చెప్పినా వినదే. నా మెడలో వేసేసి వెళ్లిపోయింది. అసలు బంగారమంటేనే మీకు ఇష్టం వుండదు. అరువు వస్తువు చూసారంటే కోప్పడతారని నేనూ అమ్మా చెప్పలేదు. ఆ విషయం అలా ఉంచితే, ఈ మాధురి యెంత అలిగిందో తెలుసా? “నాకన్నా అదెక్కువా?” అని ఎన్నిమాటలు అందో. అలాంటి మాధురి. అలా నన్ను చూసి వెళ్లిపోయింది. ఏదో వుంది. కళ్లలో కాంతి లేదు. కళ్లకింద నల్లటి చారికలు. ఎవరికీ చెప్పుకోలేని దిగులు వుండి వుండాలి. ‘ఫోన్ నంబర్ వుంది. చాలా కాలం క్రితంది. ఆ ఫోన్ పనిచేస్తుందో లేదో. కనీసం నంబర్ అయినా తీసుకున్నాను కాదు’ అనుకొని వచ్చేసాను. అయినా పాత నంబర్కే చేశాను. పలికింది. మొదట ఏవేవో ఫార్మాలిటీ మాటలు తరువాత అడిగాను

“యేవే అలా వున్నావు?” అన్నాను.

“నాకేం బాగానే వున్నాను,” అని దబాయించింది. చాలా సేపు

రెట్టించి అడిగితే, అప్పుడు చెప్పింది అసలు విషయం. “ఆ అబ్బాయితో వుండడం ఇష్టం లేదట. ఇంట్లో వాళ్లు బలవంతంగా ఒప్పించారట. ఊ కొట్టటమే నేను చేసిన పొరపాటు” అంది.

“అదంత చిన్న విషయం అనుకున్నావా? నీ మనసులో ఏం వుందో పెద్దవాళ్లకి చెప్పకపోతే వాళ్లకి మాత్రం ఎలా తెలుస్తుంది? అన్నీ తెలిసి నిన్ను బలవంతంగా వేరొకరికి ఇచ్చి పెళ్లి చేస్తే, అప్పుడనుకోవచ్చు. అయినా ఎవరూ ఎవర్నీ బలవంతం చెయ్యరు. చెయ్యలేరు. ఎంతో కొంత మనం కూడా ఆశపడితేనే జరుగుతుంది. పైటింగుల మధ్య పెళ్లిళ్లు జరగడానికి ఇదేమి సినిమా కాదు. చాలా మంది నీలాగే బలవంతం చేసారు అంటుంటారే. అది పూర్తిగా నిజం కాదు. ఆడపిల్లలు కూడా అవతలి వ్యక్తి డబ్బునీ, కార్లనీ, మంచి జీతాన్ని చూసి బలహీనపడుతుంటారు. లేకపోతే కులాన్ని చూసో భయపడుతుంటారు. అప్పట్లో రాజేష్ని ఇష్టపడింది. ఇప్పటికీ ఆ అబ్బాయితో ఫోన్ పలకరింపులు వున్నాయి. అంతగా వదులుకోలేకపోతే ఈ వ్యక్తికి ద్రోహం చేసినట్టే కదా! రోజూ ఏవేవో గొడవలట.

“తెగించి ఏదో ఒక నిర్ణయం చేసుకో. లేకపోతే ఇద్దరికీ ద్రోహం చేసినట్టే” అన్నాను. రాజేష్కి ఇంకా పెళ్లి కాలేదట. ఈ మధ్య ఇంట్లో రాజేష్ విషయం చెప్పేసిందట. విడాకులు తీసుకుంటానని అందట “దానికి వాళ్లేమన్నారో తెలుసా?” “పెళ్లికి ఇరవై లక్షలు ఖర్చు పెట్టాం. దాని సంగతి ఏమిటి? ఆ డబ్బులు ఇచ్చేస్తే... విడాకుల కోసం అప్లయి చేద్దాం” అన్నారట. దానికి ఆ అబ్బాయి “పెళ్లిలోనే ఆ డబ్బంతా ఖర్చయిపోయింది. ఇప్పుడు అంత డబ్బు తెమ్మంటే నేనేక్కడనుండి తేను. విడాకులు కావాలంటే ఇచ్చేస్తాను” అన్నాడట. నిజంగా ‘ప్రేమ’ మీద నిలబడకుండా, జంకితే ఇదిగో నీలాగా బాధ పడడమే” అన్నాను. మెజారిటీ ప్రేమికుల విషయంలో ప్రేమని డబ్బు జయిస్తుంది. కానీ, డబ్బునే ప్రేమ జయించగలిగితే... ఎంత బాగుంటుంది. అంటే... అంతా డబ్బులోనే వుందా? చాలామంది ఆ మాటే అంటుంటారు. డబ్బుతోనే ప్రపంచం అని. కానీ డబ్బు మనం తయారు చేసుకున్నదే కదా! మనం తయారుచేసుకొన్న వస్తువు మనల్ని ఆడిస్తున్నది. యెంత విచిత్రం. మనుషులనే ఆటాడిస్తున్న డబ్బుని తీసివేస్తే... అర్థంలేని ప్రశ్న. వాళ్లని చూసిన తరువాత మీతో పోల్చుకొని యెంత సంతోషించానో.

మరొక వింత చెప్పాలి. ఒక పక్క ఈ చర్చలు జరుగుతుండగానే, దీని మనసు మారి భర్తతోనే వుండాలని, అంతా సక్రమంగా వుంటే, అమ్మవారికి ఘటం ఇస్తానని దీని తరపున మొక్కుకున్నారట. ఈ సారి పండక్కి నిత్య కూడా వస్తానంది. ఈ మాధురి కూడా వస్తుంది. ఇంకా పాత స్నేహితులు కూడా ఎవరైనా వస్తారేమో. వీళ్లనే కాదు. కొంతమంది పాత పరిచయస్థులు కూడా కనిపిస్తారు. పండగ గురించి నాకు పెద్దగా ఆసక్తి లేదు. గానీ, అందర్నీ చూడొచ్చని ఆశ. నాకు సెలవులు లేవు. ఫైరింగ్స్ ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయి. ఈ పరిస్థితిలో రావడానికి కుదరదు. ఎలాగైనా వీలు చూసుకొని రావాలి. వర్క్ ఫ్రం హౌమ్ అడుగుతాను. పగలల్లా వర్క్ చేసినా రాత్రుళ్లయినా మాట్లాడుకోవచ్చుకదా! ఇక్కడకు ఆపెయ్యనా?

వుంటాను.

-స్వాతి

స్వామీ!

నీ సుదీర్ఘమైన వుత్తరం నిన్ననే పలకరించింది. ఇప్పటికైనా వుత్తరం రాసినందుకు చాలా సంతోషం. గత మూడేళ్లుగా పండక్కి నువ్వు రావడం లేదు. నువ్వన్నట్టు పండగ మాట ఎలా వున్నా అందరమూ కలుస్తాం. అందరమూ ఎప్పుడు కలిస్తే, అప్పుడే పండగ. నీ చేతి రాతలో మార్పు వచ్చేసింది. కలాన్ని వదిలేస్తే అంతే మరి. నా స్నేహితుడు ఒకతను రోజు డైరీ రాస్తుంటాడు. ఎందుకు? అని అడిగితే, రోజుకి ఒక్క పేజీ అయినా రాయకపోతే... రాత అలవాటు తప్పిపోతుందని అన్నాడు. నిజమే. సరే! మాధురీ సంగతి... నీ పెళ్లి తరువాతే, ఆమె పెళ్లి జరిగింది. నీది ప్రేమ పెళ్లి అని తెలుసు. కనీసం నిన్ను చూసినా, తన ప్రేమ గురించి ఇంట్లో చెప్పలేకపోయిందా? ధైర్యం చెయ్యలేకపోయిందని నేను అనుకోను. అతని డబ్బు చూసి ముచ్చట పడింది. అలాంటి మనిషి నోరు మూసుకొని, ఆ డబ్బులోనే ఆనందాన్ని వెతుక్కుంటూ ఊరుకోవాలి. అంతే గానీ... ఇప్పుడు ఎడ్జస్ట్ అవ్వలేనంటే ఎలా? సరే! ఇప్పుడు ఏం చేస్తుంది? అతన్ని వదిలేసి, రాజేష్ దగ్గరకు వచ్చేస్తుందా? అలాగే జరిగితే, ఈ రాజేష్ కి కూడా బుద్ధి లేదనుకోవాలి. డబ్బు కోసం ప్రలోభపడి తనని కాదని ఎవరో పెళ్లి చేసుకోవడానికి సిద్ధపడిన మనిషి మీద ఇంకా ప్రేమ ఏమిటి? నువ్వన్నావు తెగించి ఏదో ఒక నిర్ణయం చేసుకోవాలి. లేకపోతే ఇద్దరికీ ద్రోహం చేసినట్టేనని." తెగించి నిర్ణయం అంటే, ముందు భర్త నుంచి బయటపడడమే. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే, మీ ఫ్రెండు భర్తని ఫూల్ చేసింది. ఇప్పటికే ఇద్దరికీ ద్రోహం చేసేసింది. ఇక కొత్తగా చేసేదేమీ లేదు. ఈ మొత్తం వ్యవహారంలో ఒక్కరూ సరిగ్గా లేరు.

మీ మాధురీ ఇంట్లో వాళ్లకు అంత కన్నా బుద్ధిలేదు. డబ్బు పోతే పోయింది. కూతురు చేసిన బుద్ధితక్కువ పనికి పెళ్లికి అయిన ఇరవై లక్షలూ పనిపైమ్ట్ అనుకొని వదిలెయ్యాలి. తరువాత జీవితం అయినా బాగుపడాలని వెంటనే విడాకుల ప్రయత్నం చేయకుండా, ఈ మొక్కులేమిటి? అయినా ఎవరి సమస్యలు వాళ్లు పరిష్కరించుకోకుండా, ఒకరి తరుపున ఒకరు మొక్కుడం ఏమిటి? చాలా మంది అంతే. ఒంట్లో బాగోలేదనీ, పరీక్ష పాస్ కావాలని పిల్లల తరుపున మొక్కేస్తుంటారు. ఇవన్నీ మన నమ్మకాల్ని అభం శుభం తెలియని పిల్లల మీద రుద్దడమే. అంత చిన్నప్పుడే ఇలాంటివన్నీ నేర్చుతుంటే, పెద్దయిన తరువాత వాళ్లు ఇంకెలా తయారవుతారు? పెద్దయిన తరువాత వాళ్లు కూడా వాళ్ల పిల్లలకు ఇవే నేర్పుతారు. సామాజిక సమస్యలకు పరిష్కారం తెలుసుకోకుండా, మొక్కుల దారి వెతుక్కుంటారు. తరాలకు తరాలు ఇలాగే గడచిపోతున్నాయి.

మీ ఫ్రెండ్ విషయం మరి దారుణం. అంతగా అమ్మవారి మీద నమ్మకం వుంటే, ఆ మొక్కేదో ఆమె మొక్కుకుంటుంది. ముప్పయి ఏళ్ల వయసు వున్న అమ్మాయి "నా తరుపున మీరు మొక్కడమేమిటి?" అని అనలేదా? అనగలదు. కానీ... ఆ ధ్యాస లేదు. ఏదో నిర్లిప్తత. దాన్ని పెద్దగా పట్టించుకోరు. అంతే కాదు. భయం కూడా. మొక్కు తీర్చకపోతే ఏం ప్రమాదం ముంచుకొస్తుందోననే భయం. పోనీ మొక్కు తీర్చేసుకుంటే పోతుంది కదా! అనే ధోరణి. సామాజిక సమస్యల పరిష్కారానికి అమ్మవారు ఏం చేస్తుంది? ఇది మొక్కుల ప్రశ్న కాదు. హక్కుల ప్రశ్న?

నీ ఉత్తరంలో "డబ్బును తీసివెయ్యడం అర్థం లేని ప్రశ్న" అన్నావు. కానీ అది అర్థం వున్న ప్రశ్నే. డబ్బుని తీసివెయ్యడం మానవ సమాజానికి సాధ్యమే. ఏదో యాదృచ్ఛికంగా "డబ్బు మనం తయారు చేసుకొన్న వస్తువే కదా!" అన్నావు. తెలియక అన్నా, సరిగ్గానే అన్నావు. డబ్బు కూడా ఒక వస్తువే. ఆ విషయం చాలా మంది ఒప్పుకోరు. ఉత్తరాలు రాస్తూ వుండు. వుంటాను. - మీ నాన్న.

46వ పేజీ తరువాయి

గతితార్కిక సూత్రాలు ప్రకృతిని, సమాజాన్ని, మానవుడి ఆలోచనను అధ్యయనం చేయడానికి ఉపయోగపడతాయని అన్నారు. అన్ని శాస్త్రాలకు చెందిన ప్రత్యేక సూత్రాలను అధ్యయనం చేయడం ద్వారా కొన్ని సామాన్య సూత్రాలను మార్బ్, ఏంగెల్స్ రూపొందించారని అన్నారు. భౌతికవాదం ఈ ప్రపంచానికి మూలం పదార్థమని చెబితే భావవాదం దీనికి భిన్నంగా ఆత్మ ప్రధానమని చెబుతుందని దీన్ని శాస్త్రీయంగా ఓడించి భౌతికవాదులు సత్యాన్ని నిలబెట్టారని దానికోసం చరిత్రలో అనేకం మంది అనేక త్యాగాలు చేసారని చెప్పారు. గతితార్కిక భౌతికవాదంలోని వైరుధ్యం, వైరుధ్యం యొక్క విశ్వవ్యాపకత్వం, వైరుధ్యం యొక్క ప్రత్యేకత్వం, శత్రువైరుధ్యం, మిత్రవైరుధ్యం, అభావం అభావం చెందడం, పరిమాణాత్మక మార్పులు గుణాత్మక మార్పులుగా పరిణామం చెందడం తదితర సూత్రాలను ఉదాహరణలతో వివరించారు. ఈ క్లాసుకి పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర సహాయ కార్యదర్శి శీలం ఏసమ్మ అధ్యక్షత వహించారు.

జులై 3 మధ్యాహ్నం నుండి పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి బి.పద్మ "నిర్మాణం-పనివిధానం" అనే అంశాన్ని బోధించారు. ఏ సంస్థ అయినా నిర్మాణాన్ని పటిష్టపర్చుకోకుండా ఉద్యమాలను అభివృద్ధి చేసుకోలేమని, ఉద్యమాల్లోకి వచ్చిన మహిళల్ని నిర్మాణంలో యిముద్దుకోవాలని చెప్పారు. సభ్యత్వం పెంచుకోవాల్సిన అవసరం, కమిటీల నిర్మాణంచేసుకోవడం, వాటిని సమావేశం చేసుకోవడం వాటిలో చర్చలు జరుపుకోవడం, కేంద్రీకృత ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలను అమలు పర్చడం చాలా అవసరం అని చెప్పారు. సమావేశాలు రెగ్యులర్ గా జరుపుకోవడంతో పాటు రిపోర్టులు వినడం సమీక్షించడం, భవిష్యత్ కర్తవ్యాలను రూపొందించుకోవడం సజీవంగా వుండే సంస్థ చేయాల్సిన పని అన్నారు. సంస్థలో విమర్శ-ఆత్మవిమర్శ అనే పద్ధతి అమలు చేయడం ద్వారా సంస్థ మరింత సంఘటితంగా, ఐక్యంగా పనిచేయడానికి దోహదపడు తుందని అన్నారు. మన పనివిధానంలో వ్యక్తమౌతున్న లోపాలను సవరించుకొని సంస్థను బలోపేతం చేయాల్సిన అవసరాన్ని వివరించారు. మొదటిరోజు రోజు రాత్రి క్లాసులకు హాజరైన వివిధ జిల్లాల మహిళలు విప్లవగేయాలతో, వివిధ నృత్యాలతో ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నారు. రెండు రోజులు జరిగిన ఈ క్లాసులకు ఏడు జిల్లాల నుండి 85 మంది మహిళలు హాజరయ్యారు. ❀

సహజ

ఆధారపడినవారైతే? ఆ పిల్ల తన పదకొండో ఏట నుండే ఎమ్మెల్యే కులీప్ సింగ్ సెన్గార్ వికార లైంగిక చేష్టలకు గురి అయ్యింది. ఆమెను బడికి పోనీయకుండా తన గదిలో గంటల కొద్దీ బంధించి ఉండేవాడు. ఆమె బయటకు వస్తే అతని మనుషులు అల్లరి పెట్టేవాళ్లు. ఆ బాధ భరించలేక రివ తరగతికే చదువు మానుకొని ఇంట్లో కూర్చోంది.

ఆ పిల్ల భారతదేశంలో పుట్టింది. అత్యంత పేదరికంలో పుట్టింది. అందులోనూ పూడలిజం, మతోన్మాదం జడలు విప్పుకొని నాట్యం చేస్తున్న ఉత్తరప్రదేశ్ లో పుట్టింది. అదీ కులీప్ సెన్గార్ అనే ధనవంతుడు, జన్మతః రాజకీయనాయకుడు, సర్వత్రా ఆధిపత్యం చూపించగలిగిన వాడి సొంత ఊరు అయిన ఉన్నావ్ జిల్లా మాఖీలో పుట్టింది.

అతడు ఎమ్మెల్యేగా 16 సంవత్సరాల నుండి ఏలుతున్నవాడు. రెండు పార్టీలు మారి (బీఎస్పీ, ఎస్పీ) 2017 ఉత్తరప్రదేశ్ ఎన్నికల ముందు బీజేపీ తీర్థం పుచ్చుకొన్నవాడు. అతని తల్లి ఆ గ్రామ పంచాయితీ సర్పంచ్ గా 50 సంవత్సరాలు పరిపాలించింది. అతని భార్య ఉన్నావ్ జిల్లా అధ్యక్షురాలు. అతని వదిన మాఖీ గ్రామ ప్రధాన్.

అంతటి వ్యక్తితో ఆ పిల్ల తలబడింది. ఆ యుద్ధంలో ఆమె తండ్రిని కోల్పోయింది. చిన్నాయన జైలు పాలు అయ్యాడు. పిన్ని చనిపోయింది. ఇప్పుడు ఆ పిల్ల ఆసుపత్రిలో చావు బతుకుల్లో ఉంది. ఆమె బతకటం బతకపోవటం భారత ప్రజాస్వామ్యం అంత అనిశ్చితం. బతికితే మళ్లీ చనిపోతుంది. ఇప్పుడే చనిపోతే నివాళులు అందుకొంటుంది. అంతకంటే ఏమీ జరగదు. ఎందుకంటే నిర్భయ ఘటనను, తమ సొంత అనుభవంగా భయపడి, దానికి వ్యతిరేకంగా ఒక చట్టం వచ్చేవరకూ పోరాడిన చైతన్య సమూహాలు ఆమెకు మద్దతుగా లేవు. ఆమెకు చేరువగా ఉన్న సమూహాలు అత్యంత బలహీనమైనవి. ఆమె ఈ దేశంలో అత్యంత దుర్మార్గ కాలంలో పుట్టింది. బేబీ హతావో నినాద సమయంలో యవ్వనంలోకి వచ్చింది.

బాడ్ టచ్, గుడ్ టచ్ అంటూ పిల్లలకు బోధిస్తాం. బాడ్ టచ్ అయితే మాత్రం ఒక నిరుపేద పిల్ల చేయగలిగింది ఏముంది? తల్లిదండ్రులకు చెబితే మాత్రం ఏమి చేయగలరు, వాళ్లు దేవుడిగా పూజిస్తూ, 15 ఏళ్లగా వాడి దగ్గరే పని చేస్తూ, అతని మీద

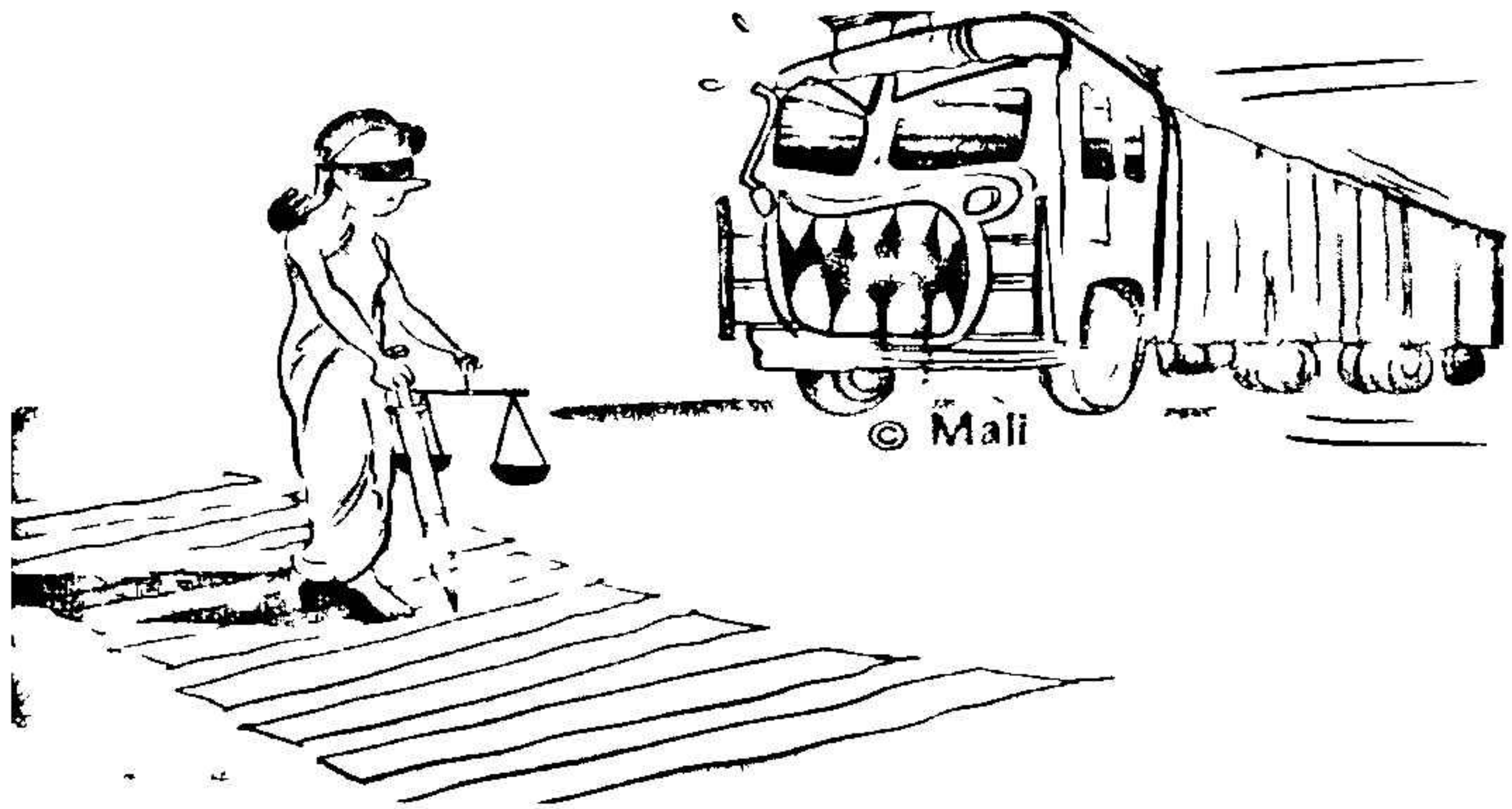
2017, జూన్ 4న, ఆమెకు 16 సంవత్సరాల వయసప్పుడు, ఎమ్మెల్యే ఆమెకు ఉద్యోగం ఇప్పిస్తానని చెప్పి ఇంటికి పిలిపించుకొన్నాడు. ఒక అనుచరుడు బయట కాపలా కాస్తుండగా, తన గదిలో ఆమెపై అత్యాచారం జరిపాడు. ఆమె అరిచిన అరుపులు కారిడార్ లో ఉన్న వాళ్లకు కూడా వినబడతాయి. ఎవరూ ఆమె సహాయానికి రాలేదు. ఎవరికి చెప్పవద్దని, చెబితే ఆమె తండ్రినీ నాలుగేళ్ల తమ్ముడీ చంపేస్తానని బెదిరించాడు. ఆమె కళ్లనీళ్లు తుడిచి మంచి వుద్యోగం ఇప్పిస్తానని నమ్మబలికాడు. ఆ పిల్ల ఇంటికి వచ్చి ఎవరికీ ఆ విషయం చెప్పలేదు. ఇదంతా ఆదిత్యనాథ్ బీజేపీ ముఖ్యమంత్రిగా ఉత్తర ప్రదేశ్ లో అధికారంలోకి వచ్చిన రెండు నెలల తరువాత జరిగింది.

ఆ ఘటన అంతటితో ఆగి ఉంటే ఏమయ్యేదో. ఏడు రోజుల తరువాత ఆమెను ఎమ్మెల్యే బంధువులు ముగ్గురు బలవంతంగా పట్టుకొని పోయారు. 9రోజులు ఆమెను మత్తులో ఉంచి గాంగ్ రేప్ చేశారు. రకరకాల ప్రదేశాలకు మార్చారు. ఆమెను 60000లకు అమ్మటానికి కూడా ప్రయత్నించారు. అయితే అప్పటికే ఆ పిల్ల తల్లి ఆమె గురించి వెతకటం మొదలు పెట్టింది. పోలీస్ స్టేషన్ కు వెళ్లి రిపోర్ట్ ఇచ్చింది. ఆమె ఎంత మొత్తుకొన్నా దాన్ని కిడ్నాపింగ్ కేసు కింద నమోదు చేయలేదు. పోలీసులు మామూలుగా వాడే పరిభాషలో 'ఎవడితోనే లేచి పోయి ఉంటుంది' అనే అన్నారు. ఆ పిల్ల తల్లి తొమ్మిది రోజులు, రోజూ పోలీస్ స్టేషన్ కి వెళ్లి కూర్చోనేది. మొత్తానికి ఆమె ప్రయత్నాల సంగతి తెలిసి ఆ పిల్లను వదిలి వేశారు. పోలీసులు ఆ కేసును పోస్కో (POCSO- Protection of Children from Sexual Offences) చట్టం కిందా, గాంగ్ రేప్ కిందా, కిడ్నాపింగ్ కిందా జూన్ 20నే బుక్ చేశామని చెప్పారు. అయితే పిల్ల బయటకు వచ్చిన ఐదు రోజుల దాకా మెడికల్ పరీక్ష ఎందుకు చేయించలేదో మాత్రం చెప్పలేదు.

తరువాత ఆ పిల్ల పినతండ్రి దగ్గర ఉండటానికి ఉన్నావ్ నుండి ఢిల్లీ వెళ్లింది. అక్కడ తన పిన్నికి జరిగిన విషయం చెప్పింది. ఆమె

పిన్ని ద్వారా కుల్టీప్ నిర్వాకం ఆమె కుటుంబానికి తెలిసింది. ఆగ్రహంతో ఆమె తండ్రి ఎమ్మెల్యే యింటికి వెళ్లాడు. ఆ సమయానికి ఎమ్మెల్యే ఆ ప్రాంతంలో లేడు. ఆ పిల్లను ఢిల్లీ నుండి వెనక్కి పిలిపించి ఆగస్ట్ లో ఆమె చేత ఉన్నావ్ పోలీస్ స్టేషన్ లో కేసు పెట్టించే ప్రయత్నం చేశాడు తండ్రి. పోలీసులు యథావిధిగానే కేసు రిజిస్టర్ చేయలేదు. తన కేసును పట్టించు కోవటం లేదంటూ సీయం ఆఫీసుకు ఉత్తరం రాసిందా పిల్ల. సీయం ఆఫీసు సిబ్బంది, ఆ ఉత్తరాన్ని ఉన్నావ్ జిల్లా అధికారులకు పంపించి చేతులు దులుపుకొన్నారు. తరువాత ఆమె ఈ విషయంగా కోర్టుకు వెళ్లింది. అయినా ఎనిమిది నెలలు కూడా ఆ కేసు రిజిస్టర్ కాలేదు. ఈ క్రమంలో ఆ కుటుంబం ఎన్నో బెదిరింపులు ఎదుర్కొన్నది. పిల్ల తండ్రి పప్పుసింగ్ (అలియాస్ సురేంద్ర సింగ్)ను మాఫీ గ్రామంలోనే నిర్దాక్షిణ్యంగా కొట్టారు. ఈ కొట్టిన వారిలో కుల్టీప్ సింగ్ తమ్ముడు అతుల్ సింగ్ ఉన్నాడు. అతని మీద పాత ఆయుధాల కేసు పెట్టారు. ఇరువర్గాల వాళ్లు, ప్రత్యర్థులుగా కేసులు పెట్టుకొన్నప్పుడు పోలీసులు బలవంతుల వైపే తలవొగ్గాలి అనే రాజ్య సూత్రం ప్రకారం ఆ పిల్ల తండ్రి పప్పు సింగ్ ను ఆయుధాల కేసు కింద పోలీసులు అరెస్టు చేసి జుడీషియల్ కస్టడీకి పంపారు. ఈ వేదన భరించలేక ఆ పిల్ల కుటుంబం సీయం ఆదిత్యనాథ్ ఇంటి ముందు ఏప్రిల్ 8న తగలపెట్టుకోవటానికి ప్రయత్నించింది.

ఈ సంఘటనలు మొత్తం ఉత్తరప్రదేశ్ లో రాజకీయ, పోలీస్, శాంతి భద్రతల వ్యవస్థ పని తీరు ఎలా ఉందో తెలియచేస్తాయి. రెండు రోజుల తరువాత, ఏప్రిల్ 10న; ఆ పిల్ల తండ్రి పోలీసులు, అతుల్ సింగ్ తదితరులు కొట్టిన దెబ్బలకు కస్టడీలో చనిపోయాడు. ఆ రెండు రోజులు, కేసు విరమింప చేసుకోమని అతడిని పోలీసు సహాయంతో కుల్టీప్ అన్నదమ్ములు హింసించారు. పరిస్థితి విషమించాక ఆసుపత్రికి తీసుకొని వెళ్లారు. ఆసుపత్రిలో అతను తనను హింసించిన వారి పేర్లను విలేఖరులకు వెల్లడి చేశాడు. వారిలో కుల్టీప్ సింగ్ తమ్ముడు అతుల్ సింగ్ కూడా ఉన్నాడు. అతుల్ సింగ్ కొడుతుంటే అక్కడే ఉండే పోలీసులు చూస్తూ ఊరుకొన్నారు కానీ, తనకు సహాయంగా రాలేదని అతను చెప్పాడు. అతను మరణించిన తరువాత పోస్ట్ మార్టం రిపోర్ట్ లో అతని శరీరం మీద 14 గాయాలను డాక్టర్లు గుర్తించారు. అతని ఆహార నాళాలు పగిలిపోయి ఉన్నాయని కూడా ఆ రిపోర్ట్ లో వెల్లడించారు.

జాతీయ మానవ హక్కుల కమిషన్ ఈ విషయంగా సమాచారం అడుగుతూ ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి, ఉత్తరప్రదేశ్ పోలీస్ డిపార్ట్ మెంట్ కు ఉత్తరాలు రాసింది. జుడీషియల్ మరణం జరిగాక 24 గంటల లోపు మానవ హక్కుల కమిషన్ కు ఎందుకు రిపోర్ట్

చేయలేదని ప్రశ్నించింది. ఆ పిల్ల కుటుంబానికి పూర్తి రక్షణ ఇవ్వాలని కూడా ఆదేశించింది. కానీ పోలీసులు ఆ కుటుంబాన్ని జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ ఆదేశాల మేరకంటూ ఒక హోటల్ రూమ్ కు పరిమితం చేశారు. రక్షణ పేరు మీద వారిని బయటకు పోనీయ కుండా నిర్బంధించారు. వారికి ఆహార పానీయాలు ఇవ్వటానికి నిరాకరించారు. 'దెబ్బలు తగిలిన నా తండ్రిని ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్లకుండా కస్టడీలోకి తీసుకొని అతని చావుకు పోలీసులు కూడా కారణం అయ్యారు. ఈ యుద్ధంలో నేను ఓడిపోయాను. నేను ఈ వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడకుండా ఉండాల్సింది. కనీసం నా తండ్రి అయినా బతికి ఉండేవాడు' అన్నది అప్పుడా పిల్ల. కేసును సిబిఐకి అప్పగించాలని ఆ పిల్ల అప్పుడే కోరింది.

ఇంత జరిగినా ఆ ఎమ్మెల్యే మీద రేప్ కేసు పెట్టలేదు. పప్పు సింగ్ ను కొట్టిన అతని తమ్ముడు అతుల్ సింగ్ ని తప్పించి మిగతా వారి మీద మర్డర్ కేస్ పెట్టారు. 'సంఘటనకీ, కంప్లయింట్ కీ మధ్య మూడు నెలల కన్నా ఎక్కువ గ్యాప్ వున్నప్పుడు; కేసు పెట్టే ముందు విచారణ జరగాలి' అని నీతులు చెబుతూ విచారణకు సిట్ (Standing Investigation Team) ను వేసింది పోలీసు శాఖ. 'ఆ పిల్ల చెప్పిన విషయాలలో ఎన్నో తేడాలు కనిపిస్తున్నాయి. గౌరవనీయులైన ఎమ్మెల్యే మీద అంత తీవ్ర ఆరోపణలు చేస్తున్నప్పుడు అన్ని విషయాలు జాగ్రత్తగా పట్టించుకోవాలి' అని కూడా ఉత్తరప్రదేశ్ పోలీస్ అడిషనల్ డైరెక్టర్ జనరల్ ఆనంద్ కుమార్ ప్రవచించారు.

ఈ సమయంలోనే సీనియర్ లాయర్ గోపాల్ స్వరూప్ చతుర్వేది ఈ విషయాన్ని అలహాబాద్ హైకోర్టు దృష్టికి తీసుకొని వెళ్లి ఈ కేసును సుమోట్ గా స్వీకరించి న్యాయమైన విచారణకు ఆదేశాలు ఇవ్వమని కోరాడు. జస్టిస్ డీబీ భోసలే, జస్టిస్ సునీత్ కుమార్ తో కూడిన కోర్టు బెంచ్ ఈ గాంగ్ రేప్ సంఘటనను గుర్తించి పప్పు సింగ్ శరీరాన్ని ఖననం చేయవద్దని ఆదేశించింది. ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విధానం ఏమిటో తెలియచేయమని కూడా కోరింది. అయితే అప్పటికే పప్పుసింగ్ అంత్యక్రియలు జరిగిపోయాయి. కోర్టు కలగచేసుకొన్నాక, అప్పుడు ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కదిలి ఎమ్మెల్యే మీద ఎఫ్ఐయార్ పెట్టమని ఆదేశాలు జారీ చేసింది. ఆ పిల్ల గాంగ్ రేప్ కేసు, తండ్రి కస్టోడియన్ డెత్ కేసులను సిబిఐకి అప్పగించింది. జైలు డాక్టర్లు ముగ్గురినీ, పోలీసు కానిస్టేబుళ్లు నలుగురినీ సస్పెండ్ చేసింది. ఇదంతా ఆ పిల్ల కేసు పెట్టిన తొమ్మిది నెలల తరువాత జరిగింది.

ఎఫ్ఐయార్ పెట్టిన తరువాత కూడా ఎమ్మెల్యేను అరెస్టు చేయలేదు. ఏప్రిల్ 12న మళ్లీ అలహాబాద్ హైకోర్టు కలగచేసుకొని ఎందుకు అతడిని అరెస్టు చేయలేదని ప్రశ్నించింది. భోజన విరామం లోపల ప్రభుత్వం ఈ విషయంపై వివరణ ఇవ్వాలని కోరింది. అప్పటికి కేసు ఇంకా సిట్, సిబిఐ ఇద్దరి చేతుల్లో వుండింది. కుల్టీప్ సింగ్ కి వ్యతిరేకంగా ఎలాంటి ఆధారాలు లేవనీ, అతను రేప్ చేసినట్లు సాక్ష్యాలు లేవని ప్రభుత్వం తరపున అడ్వకేట్ జనరల్ రాఘవేంద్ర సింగ్ కోర్టుకు తెలిపాడు. కోర్టు ఈ విషయంపై వ్యాఖ్యానిస్తూ 'సిట్ రిపోర్ట్ ప్రకారం డాక్టర్లు, పోలీసు ఆఫీసర్లు, అందరూ చేతులు కలిపి నేరస్తులను రక్షించవూనుకొన్నారు. ఆ

ఆఫీసర్లకు వ్యతిరేకంగా ఎలాంటి చర్య తీసుకోకుండా ఇంకా విచారణ జరగాలని మీరు అంటున్నారు' అన్నది. 'పోలీసుల ప్రవర్తన ఇలాగే ఉంటే బాధితులు ఎవరిని ఆశ్రయిస్తారు? మీరు ఇలాంటి విధానాలనే అవలంబిస్తే, రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలు పడిపోయాయని మేము చెప్పాల్సి వస్తుంది' అని కూడా వ్యాఖ్యానించింది. అలహాబాద్ హైకోర్టు ఇంత బాధ్యతగా స్పందిస్తే అదే సమయంలో సుప్రీం కోర్టు స్పందన దానికి విరుద్ధంగా ఉండింది. ఎమ్మెల్యేలు, ఎంపీలు, మంత్రులులాంటి అధికారంలో ఉన్న వ్యక్తుల మీద ఎఫ్ఐయార్లు వేయటానికి పోలీసులు వెనకాడుతున్నారనీ, ఉన్నావ్ రేప్ కేసు విషయంలో ఇదే జరిగిందనీ, ఈ కేసులో సిబిఐ విచారణకు ఆదేశించాలని కోరుతూ అడ్వకేట్ ఎంఎల్ శర్మ ఒక ప్రజా ప్రయోజన వ్యాజ్యాన్ని సుప్రీం కోర్టులో వేశాడు. జస్టిస్ ఎస్ఎ బొబ్బే, ఎల్ నాగేశ్వరరావుతో కూడిన బెంచ్ క్రిమినల్ కేసుల్లో ప్రజా ప్రయోజన వ్యాజ్యాలు పనికి రావనీ, 'మీ ఇంట్లో ఎవరైనా రేప్కు గురయ్యారా?' అని అవమానకరంగా ప్రశ్నిస్తూ ఆ వ్యాజ్యాన్ని కొట్టి వేసింది.

హైకోర్టు, జాతీయ మానవహక్కుల వేదిక, పౌర ప్రపంచాల వత్తిడి పెరగటం; ఇంకో పక్క రాజీవ్ గాంధీ, అరవింద్ కేజ్రీవాల్, చివరకు శివసేన అధ్యక్షుడు రాజ్ థాకరేతో సహా విమర్శల వర్షం గుప్పించటంతో ఎట్టకేలకు 2018 ఏప్రిల్ 13న కుల్టీప్ సింగ్ సెన్గర్ను అదుపులోకి తీసుకొన్నారు. అప్పటి వరకూ కుల్టీప్ సింగ్ సెన్గం సీయం ఇంటికి యధేచ్ఛగా తిరుగుతున్నాడు.

అప్పుడే కరువలో 8 సంవత్సరాల బాలిక ఆసిఫా అత్యాచారం, హత్యల మీద పెద్ద ఎత్తున నిరసన వ్యక్తం అవుతోంది. అదే సమయంలో జరిగిన ఈ సంఘటన తీవ్ర ప్రజాగ్రహానికి గురి అయింది. బాలివుడ్ యాక్టర్లు రాజ్ కుమార్ రావ్, పత్రలేఖ, సమీరా రెడ్డి, ట్వింకిల్ ఖన్నా, హెలెన్లాంటి వారు కూడా వీధుల్లోకి వచ్చారు. ఆనంద్ మహేంద్ర లాంటి వ్యాపారవేత్తలు మౌనం వీడి మాట్లాడారు. ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి వేరే గత్యంతరం లేకపోయింది. ప్రభుత్వ ఆదేశంతో సిబిఐ రంగంలోకి దిగి కుల్టీప్ మీద చార్జిషీట్ పెట్టింది.

ఈ పరిణామాలకు ఆ పిల్ల పినతండ్రి హర్షం వ్యక్తం చేశాడు. అధికార యంత్రాంగం కొద్దిగా ముందుగా స్పందించి వుంటే తన అన్న బతికేవాడని అన్నాడు. తనకు న్యాయ వ్యవస్థ మీద, ప్రభుత్వ వ్యవస్థ మీద నమ్మకం పెరుగుతుందని కూడా అన్నాడు. అదే సమయంలో తన కుటుంబానికి ప్రాణ రక్షణ ప్రమాదం కూడా ఉందని భయాన్ని వ్యక్తం చేశాడు. కుల్టీప్ సింగ్ సెన్గర్ను ఉన్నావ్ జైలు నుండి తరలించాలని కోరుతూ బాధిత కుటుంబం పెట్టుకొన్న పిటిషన్ను స్వీకరించి అతన్ని సీతాపూర్ జైలుకు తరలించారు. ఇంకో పక్క ఆ పిల్ల తల్లి తన భర్త మీద ఆయుధాల కేసు పెట్టిన పింకూ సింగ్ ఎవరో తెలపాలని కోర్టులో పిటిషన్ వేసింది.

మే 21కి సిబిఐ అలహాబాద్ కోర్టుకు తన ప్రోగ్రెస్ రిపోర్ట్ సమర్పించింది. మే 25న అతని పై చార్జ్ షీట్ దాఖలు చేసింది. అంతా సజావుగా సాగుతుంది అని బయట సమాజం అనుకొంటున్న సమయంలో బాధిత కుటుంబం నిజానికి అరచేతిలో ప్రాణాలు

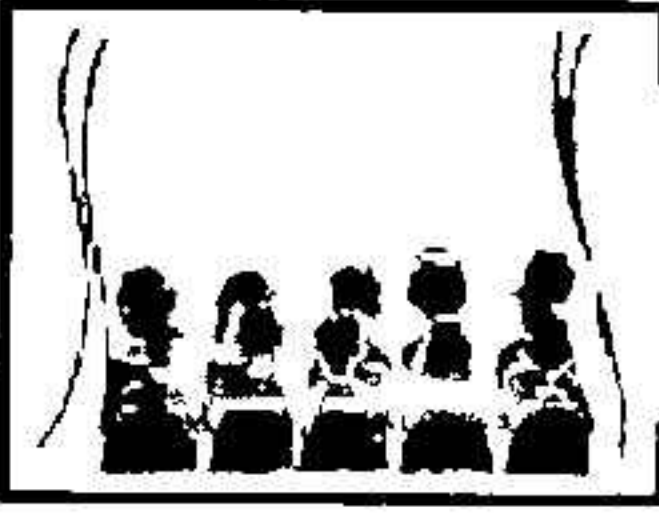
పెట్టుకొని బతుకుతోంది. జైలు నుండి కుల్టీప్ సింగ్ పిల్ల తండ్రికి బెదిరింపు ఫోన్లు చేస్తున్నాడు. పిల్ల తల్లి బయటకి వెళ్లాలంటే భయపడుతోంది. ఆమెకు ఆ పిల్ల కాకుండా ఇంకా ముగ్గురు ఆడపిల్లలు, ఒక మగపిల్లాడు ఉన్నారు. 'అంతటా వాళ్ల మనుషులే మమ్మల్ని వెంటాడుతున్నారు' అని ఆమె చెప్పింది. గ్రామంనుండి వారికీ ఎలాంటి తోడ్పాటు, మద్దతూ లేవు. పప్పుసింగ్ అంత్యక్రియలకు కూడా ఊరు నుండి ఎవరూ రాలేదు. జులై నెల 12న భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తికి రాసిన ఉత్తరంలో 'ఎమ్మెల్యే తమ్ముళ్లు మమ్మల్ని బెదిరిస్తున్నారు. కాపాడమని' ఆ కుటుంబ సభ్యులు వేడుకొన్నారు. ఆ ఉత్తరం తనకు అందలేదని ఒక మహిళ విషయంలో స్వయానా లైంగిక ఆరోపణలకు గురి అయిన ప్రధాన న్యాయమూర్తి రంజన్ గంగ్గోయి అంటున్నాడు. అదే ఉత్తరాన్ని ఉన్నావ్ పోలీస్ సిఐకు కూడా ఇచ్చారు. ఎవరూ పట్టించుకోలేదు. 'రాజీ చేసుకొని, కథకు ముగింపు పలకండి' అనే ఉత్తరప్రదేశ్ పోలీసులు ఎప్పుడూ పాడే పాత పాటే మళ్లీ పాడారు.

ఇదంతా జరుగుతుండగానే ఆ కుటుంబానికి ఇప్పుడు ఏకైక అండగా ఉన్న పిల్ల పినతండ్రిని గత నవంబర్లో తప్పుడు కేసులో అరెస్టు చేశారు. 18 సంవత్సరాల క్రితం ఆయన సొంత గ్రామం అయిన మాఖీలో, పంచాయితీ ఎన్నికల సందర్భంగా జరిగిన కాల్పుల్లో ఆయనకు ఆయుధాలు ఉన్నాయనే నెపంతో ఇప్పుడు ఈ అరెస్టు చేశారు. ఢిల్లీలో ఉంటున్న అతడిని ఉన్నావ్ పోలీసులు, ఢిల్లీ పోలీసులు కలిసి అరెస్టు చేయటం విశేషం. పప్పుసింగ్ హత్య కేసులో కీలక సాక్షి యూనస్ అహమ్మద్ అనుమానాస్పద పరిస్థితుల్లో మరణించాడు. ఆ విషయం గురించి కూడా పిల్ల పినతండ్రి అనుమానం వ్యక్తం చేసినా ఎవరూ పట్టించుకోలేదు.

తండ్రి చనిపోయి, పినతండ్రి జైల్లో ఉండి, బయట ప్రపంచం ఉన్నావ్ కేసును మర్చిపోతున్న సమయంలో నిందితులు మాత్రమే వారిని మర్చిపోలేదు. రాయ్ బరేలి జైల్లో ఉన్న బాబాయ్ని చూడటానికి పిన్నితో సహా బయలుదేరిన ఆ పిల్ల కారును ట్రక్ గుద్దేసింది. కారులో ప్రయాణం చేస్తున్న పిల్ల పిన్ని (పినతండ్రి భార్య), పిన్ని చెల్లి ఇద్దరూ చనిపోయారు. ఆ పిల్లకూ, లాయర్కూ తీవ్ర గాయాలు అయ్యి చావు బతుకుల్లో లక్కో మెడికల్ హాస్పిటల్లో ఉన్నారు. భార్య అంత్యక్రియలకైనా ఆ పిల్ల పినతండ్రిని విడుదల చేయమని పిల్ల బంధువులు ఏడుస్తూ ధర్నాకు దిగారు.

నిన్నటి వరకూ బీజేపీ పార్టీ కుల్టీప్ సింగ్ సెన్గర్ను తన పార్టీ నుండి బహిష్కరిస్తున్నామని ప్రకటించక పోవడం 'బేటీ బచావో' నినాదానికి నిర్వచనంగా తీసుకోవచ్చు. ఇప్పుడు వస్తున్న విమర్శలకు సమాధానంగా అతణ్ణి ఎప్పుడో బహిష్కరించాము అని బుకా యిస్తున్నారు. ఆ పిల్ల చావు బతుకుల్లో వెంటిలేటర్ల మీద ఉన్నప్పుడు భారత పార్లమెంటులో ట్రిపుల్ తలాక్ బిల్లు ఆమోదం పొందింది. ముస్లిం మహిళలకు భర్తల నుండి రక్షణ యిచ్చామని బోర విరుచుకొంటున్న బీజేపీ పార్టీ తన సొంత ఎమ్మెల్యే చేస్తున్న దురాగతాలకు కొమ్ము కాసి, హంతకులనూ రేపిష్టులనూ, పోలీసుల అండతో భుజాన ఎత్తుకొని ఊరేగుతోంది. ❀

తెర

అంతరాత్మను నిలదీసే సినిమా

ల.లి.త.

సమాజపు చేతగానితనాన్ని వెక్కిరిస్తూ ఆ పిల్లల మట్టి సమాధులు గంగానది వరదల్లో కొట్టుకుపోయాయి. ఆ శవాలను బయటకు తీసి పరీక్ష చేసి వాళ్ల మీద జరిగిన దుర్మార్గాల అనవాళ్లను కోర్టుకు చూపించే అవకాశం కూడా లేకుండా పోయింది. చివరకు సీబీఐ ఈ కేసును మూసేసింది. ఇంత జరిగాక తల్లిదండ్రుల మొత్తుకోళ్లు, అపీళ్ల కారణంగా ప్రస్తుతం

POCSO (Protection of Children from Sexual Offences Act) కోర్ట్లో ఈ కేసు నానుతోంది. అయిదు గురు నిందితులూ బెయిల్ మీద వుండి హాయిగా తిరుగుతున్నారు. మీడియాతోబాటు జనం మరిన్ని కొత్త కొత్త దారుణ సంఘటనలతో బిజీ అయిపోయారు.

సినిమా

అయిదేళ్ల తరువాత బదాయూ కేసును గుర్తు చేస్తూ దర్శకుడు అనుభవ్ సిన్హా 'ఆర్టికల్ 15' సినిమాను తీశాడు. అసలీ కేసులోనే మన సమాజం మొత్తం అద్దంలో కొండలా కనబడుతుంది. సమస్థాయి కులాల్లో కూడా ఎక్కడికక్కడ మెజారిటీ సంఖ్యను బట్టి ఆధిక్యతలుంటాయి. ఈ కేసులో చనిపోయిన పిల్లలు శాక్య కులంవారు. గ్రామంలో మెజారిటీ జనం, పోలీసులు యాదవ కులానికి చెందినవారు. మొత్తానికి వీళ్లంతా బీసీ కేటగిరీలోకే వస్తారు. సంఘటన జరిగిన సమయంలో అధికారంలో వున్నది అఖిలేష్ యాదవ్. 'మగపిల్లలు మగపిల్లలే. తప్పులు చేస్తారు.' అనే

చెత్త కామెంట్ చేసి ఆడపిల్లలమీద జరిగే

అత్యాచారాలను వెనకేసుకొచ్చిన వృద్ధుడు

ములాయంసింగ్ ఉత్తరప్రదేశ్ యాదవ

సమాజానికి పెద్ద. అక్కడ పోలీసులు కేసులను

తారుమారు చేయటానికి అవసరాన్ని బట్టి పరువు హత్యలనే

మాటను వాడతారు. పరపతి లేని చిన్నకులాలవాళ్ల కోసం పోలీసులు

ఒకంతట ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చెయ్యరు. పీడితులనే దోషులుగా

చేస్తూ రిపోర్ట్ రాస్తామని బెదిరిస్తారు. పరువుహత్యలూ పెత్తనాలూ

పైవరుసనున్న కులాలనుండి బీసీల వరకూ పాకిపోయాయి.

'ఆర్టికల్ 15' సినిమా గురించి చెప్పుకునే ముందు నిరయ సంఘటన లాగానే దేశాన్ని కుదిపేసిన బదాయూడ జంటహత్యల గురించి ఒకసారి గుర్తు తెచ్చుకోవాలి. మే 27, 2014న నార్త్ ఇండియా అంతటా వార్తాపత్రికల్లో ఒక ఫోటోతో పాటు వచ్చిన వార్త జనంలో వణుకు పుట్టించింది. ఎరుపు, ఆకుపచ్చ రంగు కుర్తా పైజమాల్లో ఒక పెద్ద చెట్టు కొమ్మలకు ఉరి వేయబడి వేలాడుతున్న ఇద్దరు సన్నటి పద్నాలుగు పదిహేనేళ్ల ఆడపిల్లలు, మొహాల మీద ముసుగులతో ఆ చెట్టు కింద కూర్చున్న ఆడవాళ్ల గుంపులు, చుట్టూ చేరి చూస్తున్న మగవాళ్లు, పిల్లలు ... ఇదీ ఆ ఫోటో. మన సామూహిక జ్ఞాపకంలో బలంగా ముద్రించుకుపోయిన ఫోటోల్లో ఇదొకటి. ఉత్తరప్రదేశ్లోని బదాయూ జిల్లా, కత్రా గ్రామంలో జరిగిన ఆ దారుణం స్త్రీల హక్కుల సంఘాలు, రాజకీయ నాయకులు, ప్రెస్, మీడియా... అందరినీ పరుగులు పెట్టించింది. సరైన విచారణ జరగందే శవాలను కిందకు దించటానికి వీల్లేదని గ్రామస్తులు పట్టుబట్టటంతో పిల్లల శవాలు టీవీ చానెల్స్లో కూడా దీనంగా వేలాడుతూ అందర్నీ నిలదీశాయి. ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రధాన కార్యదర్శి బాన్కి మూన్ కూడా ఈ భయానక హింసపై వెంటనే చర్య తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేశారు.

ప్రత్యేక విచారణ బృందం ఏర్పాటయింది. పిల్లలు గ్యాంగ్ రేప్కూ క్రూరమైన హింసకూ హత్యకూ గురైనారని నిర్ధారించబడింది. నిందితులు ఎవరో తెలిసి, వాళ్లను అరెస్టు చేయటం కూడా జరిగింది. తరువాత కేసు ఒక కొలిక్కి వచ్చినట్టే కనబడి అంతలోనే సీబీఐ జోక్యంతో నీరుగారిపోయింది. పిల్లల కులం గురించి చర్చ బయలుదేరింది. పరువు హత్యలుగా చిత్రించే ప్రయత్నం జరిగింది. ఆత్మహత్యల కోణంలో కూడా కథనాలు వచ్చాయి. న్యాయం అందించలేని

ఉత్తరభారతం నుంచి దక్షిణానికి విస్తరించాయి.

“ఆర్టికల్ 15” బదాయూ కేసుతోబాటు గుజరాత్‌లోని ఉనా గ్రామంలో ఒక దళిత కుటుంబాన్ని గోరక్షణ పేరుతో జీప్‌కు కట్టి కొరడాలతో హింసించిన విధాన్ని కూడా మర్చిపోవద్దని మనలను హెచ్చరిస్తుంది. రోహిత్ వేముల కలల్ని నేల రాసిన వ్యవస్థ ఇదని గుర్తు చేస్తుంది.

కథకు వస్తే, అయాన్ రంజన్ (ఆయుష్మాన్ ఖురానా) ఐపీఎస్ అధికారి. తను కొత్తగా విధులు నిర్వహించాల్సిన లాల్ గావ్‌లో ‘మనం’గా ‘వాళ్లు’గా కులాలవారీగా బీటలుపడిన సమాజాన్ని, అంటరానితనాన్ని చూసి భరించలేకపోతాడు. ఇంతలోనే ‘వాళ్లు’ సమాజంలోని ముగ్గురు బాలికల అపహరణ, ఆ మర్నాడే వారిలో ఇద్దరు పిల్లల ఉరి, ఈ కేసును తను లోతుగా విచారిస్తుండగానే సీబీఐ ప్రవేశించి పెత్తనం చేయటం ... ఇవన్నీ జరిగిపోతాయి. పిల్లల తల్లిదండ్రుల వైపునుంచి వస్తున్న ఫిర్యాదులేవీ అయాన్ వరకూ చేరకుండా వుండేందుకు బ్రహ్మాదత్ అనే పోలీస్ ఆఫీసర్ ప్రయత్నిస్తూ వుంటాడు. నిషాద్ అజ్ఞాతంలో వున్న దళిత విప్లవకారుడు. గౌరా అతని ప్రియురాలు. వీళ్లిద్దరూ రెండో ట్రాక్‌లో కథను ముందుకు నడిపే ముఖ్యులు. రోజు కూలీ ఒక మూడు రూపాయలు ఎక్కువ చేసి ఇమ్మని అడిగినందుకు శిక్షగా ఆ ఆడపిల్లలను ఎత్తుకెళ్లి స్కూల్ బస్‌లో రేప్ చేసి (ఇక్కడ నిర్భయ కేస్ గుర్తిస్తుంది), చెట్టు కొమ్మలకు ఉరేసిన దుర్మార్గుల్లో పోలీసులు కూడా వున్నారని అయాన్‌కు తెలుస్తుంది. విస్తరించిన ఊబిలాంటి ఈ కులాల కుళ్లునంతా దాటుకుంటూ చివరకు అయాన్, నిషాద్ గౌరాలతోనూ తన పోలీస్ టీమ్‌తోనూ కలిసి ఈ కేసును ఛేదించి, బాధితులకు అనుకూలంగా వున్న ఆధారాలను న్యాయపు త్రాసులో బరువుగావేసి సీబీఐ మెడలు వంచగలగటం ఈ కథ.

ఎంతో నిశితంగా సినిమా లాంగ్వేజ్‌ను తీర్చిదిద్దుకుంటూ సాగిన ఈ సినిమాకు దర్శకుడు అనుభవ్ సిన్హా అతని అనుభవానికి మంగేష్ ధడ్కే నేపథ్య సంగీతం, అనురాగ్ సైకియా సంగీతం, ఎవాన్ ముల్లిగాన్ సినిమాటోగ్రఫీ తోడైనాయి. దర్శకుడికి ఆయుష్మాన్ ఖురానా ఉత్తమస్థాయి నటనతో పాటు అతనితో పోటీపడి నటించిన సహనటుల సహకారం కూడా పూర్తిగా దొరికింది. ముఖ్యంగా మంగేష్ ధడ్కే బ్యాక్ గ్రౌండ్ స్కోర్ ప్రేక్షకులను కుర్చీల చివర్న కూర్చోబెడుతుంది.

బురద, డ్రైనేజీలు పగిలి ప్రవహించే కుళ్లు... సినిమాలో వీటిని బలమైన ప్రతీకలుగా వాడుకున్నారు. ఈ కేసుమీద దర్శాపు మొదలయ్యే వరకూ ఊరి మురికిని శుభ్రం చేయబోమని నిషాద్ నాయకత్వంలో వున్న ‘వాళ్లు’ చెప్పేస్తారు. పోలీస్ స్టేషన్ బయట అంతా మురికి ప్రవహిస్తూ, మునిసిపల్ పనివాళ్లు తమ పనిని ఆపేస్తే స్వచ్ఛభారతం ఎలా వుంటుందో చూపిస్తుంది. చీపుళ్లు పట్టి అందరి బురదనూ శుభ్రం చేసేవాళ్లు అన్యాయానికి గురైనప్పుడు తమను వేధించిన సమాజం నెత్తిన బురదనూ అశుభ్రతనూ పులమాలని సూచిస్తుంది. డ్రైనేజీ బాగు చేయటానికి దిగి ఒళ్లంతా మురికి కారుతూ బయటకు వస్తున్న వ్యక్తిని చూపించే దృశ్యం

comfort zone లో బతుకుతున్న మనందరినీ అపరాధ భావనలోకి నెడుతుంది. మిస్సయిన ఆడపిల్లల్లో మూడవ పిల్లను వెదకటానికి గట్టిగా నిశ్చయించుకున్న అయాన్, విశాలంగా పరుచుకునివున్న చిత్తడి నేలలోకి మొదట తనే అడుగుపెట్టి, అందరినీ తనవెంట తీసుకువెళతాడు. ఇది బురద నిండిపోయిన భావజాలాలను చీల్చుకుంటూ సత్యాన్ని వెదికే ప్రయత్నానికి ప్రతీకగా తోస్తుంది.

అయాన్ కొత్త వూళ్లో జాయిన్ అవటానికి వస్తున్నప్పుడు తన వద్ద పనిచేసే పోలీస్ ఒక కథను చెప్తాడు. రాముడు రావణవధ చేసి తిరిగి వస్తున్నప్పుడు వూళ్లన్నీ దీపాలంకరణతో వెలుగుతుంటే ఒక్క ఆ వూరు మాత్రం చీకటిగా వుంటుందట. అలా ఎందుకుందని రాముడు అడిగితే, ఈ చీకటి మిగతా గ్రామాల వెలుతురును రెట్టింపు చేస్తుందని చెప్పారట ఆ గ్రామస్తులు. ఎంతమంది చీకట్లో ఏడుస్తుంటే కదా ఉన్నవాళ్లు Antilia భవనాల వెలుతురు రెట్టింపు అవుతున్నది! ఇలా రకరకాల ప్రతీకలతో నిండిన ప్రతి దృశ్యం ఉన్నత కులాల, వర్గాల, పోలీసుల privilegeను, పేద దళితుల జీవితాల్లో మనసుల్లో ఇంకిన న్యూనతతో హక్కుల లేమితో పోల్చి చూపిస్తూనే వుంటుంది.

క్యారెక్టర్స్ అన్నీ నిండుగా, ఎక్కడా జారిపోకుండా వుంటాయి. అయాన్ బ్రాహ్మణుడు. కులవ్యవస్థ గురించి పైపై అవగాహనతో వున్న అతను, లాల్ గావ్‌లో తన దగ్గర పనిచేసే సిబ్బంది అందరూ కులం నిచ్చినమెట్ల మీద తామంతా ఏయే స్థానాల్లో వున్నారో వివరంగా ఉత్సాహంగా చెప్తున్నప్పుడు చిరాకెత్తిపోతాడు. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 15 ను (ఇది కులం, మతం, జాతి, పుట్టిన ప్రదేశం, లింగం.. వీటి ఆధారంగా రాజ్యం పౌరుల పట్ల భేదభావం చూపించటాన్ని నిషేధిస్తుంది) అచ్చు వేసి పోలీస్ స్టేషన్‌లో అంటించి, పోలీసులకు బుద్ధి-జ్ఞానం నేర్పాలని చూస్తాడు. నిజానికి మన దేశంలో ప్రతి పోలీస్ స్టేషన్‌లోనూ చెయ్యాల్సిన పని ఇది. రాజ్యాంగాన్ని మార్చేసే ఉత్సాహం వున్న ప్రభుత్వాల కాలంలో రాజ్యాంగాన్ని ప్రతీ ఒక్కరూ ప్రాథమికంగా అయినా చదువుకుని గుర్తుకు తెచ్చుకుంటూ ఉండాల్సిందే.

శాంతి భద్రతలను కాపాడే పోలీసును కూడా తన పనిని తను సరిగ్గా చేయనీయకుండా కుల మత వివక్షలు నెత్తినెక్కి తొక్కుతూ వుంటాయి. ఢిల్లీ యూనివర్సిటీలో చదివి, ఉన్నతోద్యోగం చేస్తున్న అయాన్, పల్లెటూళ్లలో కులరక్కసి కోరలను చూసి అసహ్యించుకుంటాడు. కానీ అదే బ్రాహ్మణ కులానికి చెందిన స్థానిక పోలీస్ ఆఫీసర్ బ్రహ్మాదత్ తన దళిత కొలీగ్ కంటే కుక్కలను ఎక్కువ ప్రేమగా చూస్తుంటాడు. సంస్కరణవాద ప్రతినిధులైన అగ్ర కులస్తులనూ కరడుగట్టిన కుల భావజాలానికి ప్రతినిధులైన అగ్రకులస్తులనూ typicalగా ఎంచుకున్నట్టు వుంటాయి ఈ రెండు క్యారెక్టర్లు. క్లాసికల్ కథనాల పద్ధతిలో మంచికీ చెడుకూ ప్రతీకలుగా కూడా నిలబడతాయి.

నిషాద్ రివల్యూషనరీ దళిత నాయకుడికి ప్రతీక. తెలివిలో భావుకత్వంలో రోహిత్ వేములను గుర్తు చేస్తాడు. అయాన్ దగ్గర పనిచేసే పోలీస్ ఆఫీసర్ జాతవ్‌కు కులం వల్ల ఏర్పడిన న్యూనత

వుంటుంది. పోలీసు వుద్యోగంతో వచ్చిన అధికారమూ వుంటుంది. వీటితో సతమతం అవుతూ అయాన్ దగ్గర జాతవ్ ప్రవర్తించే తీరుకూ, అగ్రకులస్తుడైన బ్రహ్మదత్ అయాన్ దగ్గర ధీమాగా ప్రవర్తించే తీరుకూ చాలా తేడా వుంటుంది. కథ మొత్తం ఇలాంటి nuancesతో నడుస్తుంది. కాషాయ వస్త్రాల రాజకీయ నాయకుడు దళితులతో కలిసి భోజనం చేసే ఓట్ల gimmickను కూడా వదిలిపెట్టదు ఈ సినిమా.

దర్శకుడు అనుభవ్ సిన్హా అగ్రకుల కాయస్తుడు. సినిమాలో యూపీ ముఖ్యమంత్రి యోగి ఆదిత్యనాథ్ కు కృతజ్ఞతలు చెప్పాడు. బహుశా బదాయూ ఘటన సమాజ్వాదీ పార్టీ అధికారంలో వున్నప్పుడు జరిగినది కాబట్టి యోగి గారు ఈ సినిమాకు తలవూపి వుంటారు. బీజేపీ మౌత్ పీస్ అయిన మీడియా హౌస్ Zee Studio ఈ సినిమాను నిర్మించింది. దొంగ చేతికి తాళాలు ఇచ్చినట్టుగా వుంది ఈ సినిమా కథ నిర్మాణం.

విమర్శ

ఆర్థికల్ 15లో దళితులను ఉద్ధరించటానికి ఒక అగ్రవర్ణ పోలీస్ అధికారి బయలుదేరటం పెద్ద విమర్శకు దారితీసింది. అంకుర్ పాఠక్ (Huff Post) 'ఒక్క బ్రాహ్మణ హీరోను తప్పిస్తే ఆర్థికల్ 15 గొప్ప సినిమా అయివుండేది' అంటూ నిశితంగా విమర్శించాడు.

'ఆర్థికల్ 15 ఒక సమాజ సంక్షోభానికి పరిష్కారం కనుక్కోవటానికి ప్రయత్నిస్తుంది కానీ ఆ క్రమంలో సవాలు చేసిన కొన్ని భావాలనే సమర్థిస్తూ ముగుస్తుంది... స్థానాలు కొద్దిగా కదిలినట్టు కనిపిస్తాయే తప్ప పెద్ద కుదుపు ఏమీ వుండదు, దళితుడు ఒక బ్రాహ్మణుడి చేతిలో హింసను అనుభవిస్తాడు, మరో బ్రాహ్మణుడి చేత రక్షించబడతాడు... అధికార కులాల నిర్లిప్తతనూ పట్టించుకోనితనాన్నీ ఎత్తిచూపిస్తూనే అగ్రవర్ణ ప్రేక్షకుడికి కొనసాగింపుగా కనబడే అయాన్ రంజన్ ను విమోచకుడిగా చేసేసి చెల్లు పెట్టేస్తుందీ సినిమా... బాలీవుడ్ లో అందరూ సమానం కారు. సినిమా తీయటానికి అర్హత వున్న కథలేమిటో కూడా కొంతమందే నిర్ణయిస్తారు. ఎవరి కథను చెప్పినా, చెప్పటమే ప్రధానం తప్ప, దానిలో ఆ కథకు సంబంధించినవాళ్లు పాల్గొనాలనేది పెద్ద విషయమేం కాదు... అయాన్ రంజన్ అధికారాలున్న స్నేహితుడి స్థాయినుండి ఎదిగి ఒక్కసారిగా విమోచకుడై పోతాడు... 'ఆర్థికల్ 15' చివరకు అయాన్ కు భావావేశపూరితమైన అనుభవాన్ని ఇస్తుంది కానీ ఆ అనుభవం అతని అధికార స్థాయిని స్థిరపరిచేలా వుంటుంది." అంటాడు అంకుర్ పాఠక్.

ఈ విమర్శలకు దర్శకుడు ఇలా సమాధానం ఇస్తున్నాడు.

"నా కామెరాను సామాజికంగానూ వ్యవస్థాగతంగానూ అధికారం వున్నవాడి భుజాలమీదే పెట్టి, అక్కడినుంచి అంతర్ముఖంగా ప్రయాణం చేయటం మొదలుపెట్టాను. నిషాద్ కంటే తను తక్కువవాడినని అనుకుంటాడు అయాన్. గౌరా నిషాద్ ను చూసిన చూపును గుర్తు తెచ్చుకుంటూ తనను తన గర్ల్ ఫ్రెండ్ ఎప్పుడూ అలా చూడలేదని అంటాడు.

సభ్యతను హర్షించాల్సిన కాలంలో వున్నాం మనం. మనుషులను కొట్టి చంపేస్తూవుండే దృశ్యాలనూ, వలసపోతున్న పిల్లలు సముద్రతీరాన చచ్చి పడివున్న దృశ్యాలనూ, ఆడపిల్లలు చెట్లకు ఉరి వేయబడిన దృశ్యాలనూ, గూడు లేనివాళ్లు మనల్ని వెంటాడుతూ అడుక్కునే దృశ్యాలనూ... వేటినీ పట్టించుకోకుండా వెళ్లిపోతున్నాం. తన అధికారపు బుడగ బయట అడుగుపెట్టి ఈ అన్యాయాలను ఎదుర్కొనేందుకు ఏదైనా చేయాలనుకునేవాడిని ఎందుకు హర్షించకూడదు?

గౌరా సినిమా అంతటా అధికారాన్ని ప్రశ్నిస్తున్నట్టుగా, భయం లేకుండా వుంటుంది. చివరకు ఆమె అయాన్ కు చేతులు జోడించి తల వంచేట్లు ఎందుకు చేశారని అంకుర్ పాఠక్ అడిగిన ప్రశ్నకు "అయాన్, గౌరా, జాతవ్, మయాంక్, నిషాద్ లు ఒకే లక్ష్యం కోసం పనిచేస్తూ ఒక కుటుంబంలా మారిపోయారు. ఈ సినిమా కులం గురించే అయినా వీరందరి దృష్టిలో కులం ఒక విషయమే కాదు. గౌరా చివరకు అయాన్ కు కృతజ్ఞత చెప్పటం ఒక మానవ సహజమైన చేష్ట."

మీ సినిమాకి పనిచేయటానికి దళిత కులాలనుంచి ఎవరినైనా తీసుకున్నారా అన్న ప్రశ్నకు కులాన్ని తను ఎప్పుడూ పట్టించుకోలేదని జవాబు. యోగి ఆదిత్యనాథ్ కు కృతజ్ఞతలు చెప్పటం గురించి : 'సబ్సిడీ కోసం అడిగినప్పుడు కొన్ని రాష్ట్రాల్లో అలా చెప్పాలి.' అంటాడు.

...

మానవహక్కుల నిరాకరణను, దళితుల మీద జరుగుతున్న దాడులను, అణచివేతను పెద్దగా పట్టించుకోని privileged వర్గాల అంతరాత్మలను గిల్లటం ఈ రోజు చాలా ముఖ్యం. 'ఆర్థికల్ 15' ఆ పని చేసింది. అన్నీ వున్న జనాన్ని ఒక పక్క నేరభావనకు గురి చేస్తూనే మరోపక్క తమలాగే అన్నీ వున్న హీరోను మనసున్నవాడిగా మంచి చేసేవాడిగా సినిమాలో చూపిస్తే మెజారిటీ జనం మెచ్చటం సహజం. ఈ సినిమా విజయానికి అదే కారణం. ఇంగ్లీష్ లో చదువుకుని, కులం రియాలిటీని జీవితంలో ఎదుర్కొనే అవసరంలేని అర్బన్ ఎగువ మధ్యతరగతి వర్గాలవారి దృష్టే దర్శకుడి దృష్టి. కానీ ఈ సినిమా స్క్రిప్ట్ మాత్రం మొదటినుండి చివరదాకా కులదృష్టి మనలో ఎలా ఇంకిపోయివుందో చూపిస్తూ, ప్రశ్నిస్తూనే వుంటుంది. దళితులైన నిషాద్, గౌరాల వైపునుండి ఈ సినిమాను తీస్తే చాలా గొప్పగా వుండేది నిజమే. కానీ చక్కటి ఆత్మగౌరవాన్ని ప్రదర్శించిన దళిత హీరో వైపునుంచి కథను చెప్పిన సినిమా 'కాలా' అంతగా సక్సెస్ కాని విషయాన్ని మనం మరచిపోకూడదు. మంచి ఆలోచనలతో చక్కని సినిమాలు తీయటమే కాదు, అవి ప్రేక్షకులకు అందటం కూడా ముఖ్యమే. కులం పిచ్చితో రెచ్చిపోతున్న జనం ఆలోచనల్లో మార్పు తేవటం కోసం ఎవరే ప్రయత్నం చేసినా దాన్ని హర్షించాల్సిన కాలమిది. ముఖ్యంగా ఉత్తరభారత దేశ గ్రామాల్లో పైనున్న కులాల్లోనుంచి అయాన్ లా పనిచేసేవాళ్లు రావాల్సిన అవసరం కూడా చాలా వుంది. ❀

90 భీగాల స్థలం - పది ప్రాణాలు

రమాసుందరి

మనం జీవిస్తున్న ఇంటి కాళ్ల క్రింద ఉన్న భూమి ఇప్పుడు అంకణాల లెక్కన, అడుగుల లెక్కన బంగారంతో సమానంగా వెల కట్టబడి ఉండొచ్చు. కానీ ఒకప్పుడు అది లక్షల విత్తనాలను తనలో మొలిపించిన ఘనమైన తల్లి అయి ఉంటుంది. లక్షలాది జీవ రేణువులను పాలించిన ఆది అవ్వ అయి ఉంటుంది. సుఖ సంతోషాలను, దుఃఖాలను, సంఘర్షణలను చూసిన మూగ సాక్ష్యం అయి ఉంటుంది. ఎన్నో జీవించిన క్షణాలను మోస్తున్న కాలగర్భ అయి ఉంటుంది. దాని కోసం జరిగిన ఎన్నో పోరాటాల రక్తాన్ని ఇంకించుకొన్న తల్లి అయి ఉంటుంది.

భూమి మానవుడికి ఆకలి తీర్చే తల్లి పాలు. ఒకప్పుడు ఉపయోగ విలువను మాత్రమే కలిగి ఉన్న సహజ వస్తువు భూమి ఇప్పుడు పక్కా వినియోగ వస్తువుగా మారి ఆక్రమణలకూ, అధికార దాహానికి గురౌతున్నది. భూమి మీద ఆయాచితంగా వచ్చే ఆదాయం, భూదాహం మనిషిని దయారహితంగానూ, బంధరహితంగానూ, హత్యలు చేయగలిగినంత క్రూరంగాను తయారు చేస్తుంది. మధురాంతకం నరేంద్ర రాసిన భూచక్రం నవలలో ఒక పాత్ర ఇలా అంటుంది 'మడుసులంతా ఈ మాదిరి కొంపలు గట్టుకొనేదానికి కయ్యలు, కాలువలు గావాలంటే కుదిరితేందా? నేలుండేది దున్నివంట చేసేదానికా? కడగాలేసి గోడల్లేపే దానికా?' అని. 'చూడబోతే మనుషులకు గుణం వాళ్ల నాయనల నుండి వచ్చేటట్లు లేదు. అదేదో ఈ నేలలోంచే వస్తా ఉండాది' అని కూడా అంటాడు.

అవును, అందుకే దీన్ని భూస్వామ్య సమాజం అనే అంటున్నారు. ఈ భూస్వామ్య సమాజంలో మళ్లీ ఇంకొకసారి భూముల కోసం

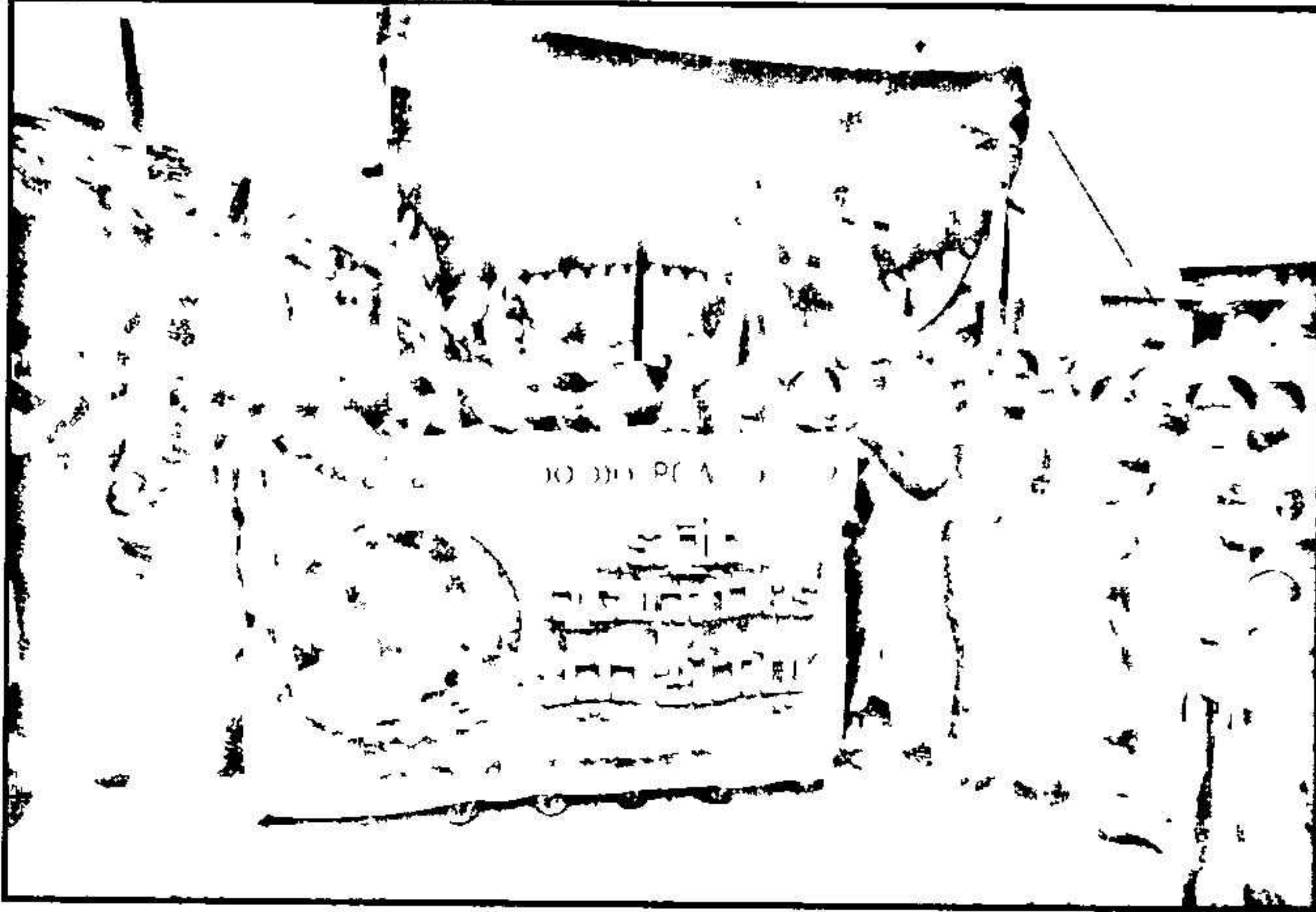
ప్రాణాలు పోయాయి. భూముల కోసం ఇప్పటి వరకు భారత దేశంలో దాదాపు లక్ష ఆదివాసీ పోరాటాలు జరిగాయి. వాటికి కొనసాగింపే ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని సోన్ భద్ర జిల్లా ఉంభా గ్రామంలో జరిగిన ఇటీవల జరిగిన పోరాటం. ఈ పోరాటంలో చనిపోయిన పది మంది, ముగ్గురు మహిళలతో సహా, బాధితులు కాదు. వీరులు, అమరులు.

సోన్ భద్ర జిల్లా ఉత్తరప్రదేశ్‌లో పెద్ద జిల్లాలలో రెండవది. ఈ జిల్లాకు మధ్య ప్రదేశ్, చత్తీష్ ఘర్, ఝార్ఖండ్, బీహార్ సరిహద్దులుగా ఉన్నాయి. ఈ జిల్లాలో బాక్సైట్, లైమ్ స్టోన్, బొగ్గు, బంగారం లాంటి ఖనిజాలు పుష్కలంగా ఉన్నాయి. ఇక్కడ ఉన్న అనేక పవర్ ప్లాంట్స్ ఉండటం వలన భారతదేశపు శక్తి వనరుగా ఈ జిల్లాను పేర్కొంటారు. అందమైన వింధ్యా, కైమూర్ పర్వతాల మధ్య ఉండే ఈ జిల్లాను నెహ్రూ ఈ జిల్లాను భారతదేశపు స్విట్జర్లాండ్ అని కూడా అన్నాడు. ప్రస్తుత ఉత్తరప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి దీన్ని టూరిజం హబ్‌గా మార్చాలనుకొన్నాడు. విచిత్రంగా ఈ ప్రాంతంలో స్త్రీ పురుష నిష్పత్తి 980:1000 గానే ఇప్పటికీ ఉంది.

సోన్ భద్ర కాల్పులు

జులై 17న ఉంభా గ్రామంలోకి వందమంది గ్రామ పెద్ద మనుషులు ప్రవేశించి గోండు ఆదివాసులు సాగు చేసుకొంటున్న భూమిని ఆక్రమించాలని చూశారు. గోండులు ఆ చర్యను అడ్డగించగా వారిపై గ్రామ పెద్ద యజ్ఞదత్ మనుష్యులు జరిపిన కాల్పుల్లో పది మంది చనిపోయారు. అందులో ముగ్గురు స్త్రీలు ఉన్నారు. 15 మంది జిల్లా కేంద్రం అయిన రాబర్ట్ గంజ్ ఆసుపత్రిలో చికిత్స పొందుతున్నారు. సీయం ఆదిత్యనాథ్ ఆదేశాల మేరకు స్థానిక పోలీస్ ఆఫీసర్లను అరెస్టు చేయటం,

ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం బాపట్ల కా. మాదాల నారాయణ స్వామి కాలనీ కార్యవర్గ సభ్యురాలు కా. నాగమణి కాన్సర్ వ్యాధితో మృతి చెందినారు. ఆ కామ్రేడ్కి ప్రగతిశీల మహిళాసంఘం తెనాలి డివిజన్ అధ్యక్షురాలు కా. కల్పన తదితరులు నివాళులు అర్పించారు. కుటుంబ సభ్యులకు ప్రగాఢ సానుభూతి తెలియచేశారు. అనంతరం జరిగిన అంతిమ యాత్రలో పీవోడబ్ల్యూ బాపట్ల పట్టణ నాయకులు పేర్ని లక్ష్మి, జి. మరియుమ్మ, సింగోతు అద్దంకమ్మ పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా కా. కల్పన మాట్లాడుతూ నాగమణి 1995లో పీవోడబ్ల్యూ సభ్యత్వం తీసుకొందనీ, ఆ నాటి నుండి బాపట్ల మండలంలోనూ, జిల్లాలోనూ జరుగుతున్న అనేక ప్రజాసమస్యల పరిష్కారం కోసం జరిగే పోరాటాల్లో పాల్గొన్నదని అన్నారు. వరకట్నపు హత్యలను, స్త్రీలపై జరుగుతున్న అన్ని హింసలకు వ్యతిరేకంగా జరుగుతున్న పోరాటాల్లో నాగమణి చురుగ్గా పాల్గొందని అన్నారు. నివాస స్థలాల కోసం జరిగిన పోరాటంలో ముందు భాగాన నిలిచిందని అన్నారు. అలాంటి కార్యకర్త మృతి పీవోడబ్ల్యూ ఉద్యమానికి తీవ్ర లోటు అన్నారు. ఈ అంతిమ యాత్రలో పీవోడబ్ల్యూ జిల్లా కార్యదర్శి ఏసమ్మ, సభ్యురాలు కె.మేరీ, దేవరకొండ రాములమ్మ, అరుణోదయ నాయకురాలు నాగలక్ష్మి మొదలైనవారు ఉన్నారు. పీవోడబ్ల్యూ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కమిటీ ఆమెకి నివాళులు సమర్పిస్తున్నది. ❀

ప్రగతిశీల మహిళాసంఘం - ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కమిటీ

అనుమానితులలో 26 మందిని అరెస్టు చేయటం, చనిపోయిన వారికి ఐదు లక్షల ఎక్స్ గ్రేషియా ప్రకటించటం అయిపోయింది. ఈ భూవివాదానికి గతంలో పాలించిన కాంగ్రెస్, సమాజ్ వాదీ పార్టీలు కారణం అని ఆధిత్యనాథ్ నిందించటం; ఉత్తరప్రదేశ్ అసెంబ్లీలో ప్రతిపక్షాలు రాష్ట్రం చట్ట రహితంగా నడుస్తోందని గొడవ చేయటం; ప్రియాంక గాంధీ తనను ఆ గ్రామం దర్శించనీయలేదని ధర్నా చేయటం... ఇంత కంటే వార్తలు ఏవీ బయటకు రాలేదు. పేపర్లు ఇంతకంటే ఏమీ రాయవు. బాధితుల వాయిస్ ఇంతవరకు బయటకు రాలేదు. భూవివాదానికి కారణాలకు సంబంధించిన వార్తలు ఆలస్యంగా బయటకు వచ్చాయి.

గోండులు ఆదివాసీలు. వారిని చంపిన గుజ్జర్లు వ్యవసాయక ఆధిపత్య కులానికి సంబంధించిన వారు. వీళ్లు జమీందార్లు కూడా. ఏమి జరిగి ఉంటుందో ఊహించటం కష్టం కాదు. మూడు తరాలుగా గోండులు ఆ భూమిపై సాగు చేసుకొంటున్నారు. మాములుగానే ఆదివాసీలు సాగు చేసుకొనే భూములకు పట్టాలు ఉండవు. వాళ్లను పట్టించుకొనే నాధులు ప్రభుత్వంలో ఉండరు. అయినా ఆదివాసీ భూములపై వారి యాజమాన్యానికి సంబంధించి అటవీ హక్కుల చట్టం (2006) ఉంది. 1/70 ఉంది. పీసా చట్టం ఉంది.

మరి ఆ ప్రభుత్వ అటవీ భూమి ఎలా ఒక ట్రస్ట్ కిందకు పోయిందో తెలియదు. రెవెన్యూ లెక్కల ప్రకారం ఆ భూమి (36 ఎకరాలు, 90 భీగాలు) మొదట ఆదివాసీలు సాగు చేసుకొంటున్నా

కూడా, తరువాత ఆదర్శ కృషి సర్కార్ సమితి అనే ట్రస్ట్ కిందకు పోయింది. ఈ ట్రస్టులు ఎక్కడి నుండి పుట్టుకు వస్తాయో తెలియదు. భూముల ధరలు పెరిగటం, భూముల్లో ఖనిజాల ఆచూకీ తెలియటం, భూములు రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారాలకు కేంద్రాలు కావటం, భూ మాఫియాకు ప్రభుత్వాల అండదండలు ఉండటం ... ఏదైనా కారణం కావచ్చు. 1990లో ఆ భూమి యాజమాన్యం ఇద్దరి చేతుల్లోకి వెళ్లింది. ఆ యిద్దరు, ఇంకో ముగ్గురికి అమ్మారు. ఒక ఐయేయేస్ భార్య, కూతురు నుండి కొన్నానని గ్రామ పెద్ద యజ్ఞదత్ చెబుతున్నాడు. 2017 నుండి ఈ భూమి లాక్సోనే ప్రయత్నాలు యజ్ఞదత్ రెండు సార్లు చేశారు. డీమోనిటైజేషన్ ప్రారంభం అయ్యాక భూమిని లాక్సోనే ప్రయత్నం తీవ్రంగా జరిగిందని ఆదివాసులు చెబుతున్నారు. ఈ కొనుగోళ్లు చెల్లవని గోండులు రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంట్కూ, పోలీసులకు కూడా ఫిర్యాదు చేశారు.

అయినా షరా మామూలే. ఎవరూ వారి గోడు వినలేదు. జులై 17న రెండు ట్రాక్టర్లలో వందమంది పైగా దిగి ఆదివాసీలపై కాల్పులు జరిపారు. అప్పుడుకీక పోలీసులు రంగంలోకి దిగారు. ఆదివాసులను ఎక్కడకు కదలనీయకుండా చనిపోయిన వారి అంత్య క్రియలు వెంటనే జరిపించారు. ఏ భూమి కోసమైతే, ఇక్కడైతే కాల్పులు జరిగాయో, అక్కడే శవాలకు అంత్యక్రియలు చేస్తామని ఆదివాసీలు పట్టు పట్టగా పోలీసులు ఆ మాట కూడా చెల్లనివ్వలేదు. ఆదివాసీ సంప్రదాయానికి వ్యతిరేకంగా శవాలను కాల్చుకుండా వారి శ్మశానంలోనే ఖననం చేయించారు. ❀

నయా ఆర్థిక విధానాల వలన

ఉపాధి అవకాశాలు కఠినమవుతున్న మహిళలు

రాధ

ఎన్నో హామీలిచ్చి, ఆశలు కల్పించి కేంద్రంలో మోదీ-2 ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చింది. ప్రతి ఇంటికి దీపం పథకం అమలు చేస్తామనో, బేటీ బచావో- బేటీ పడావో లాంటి ఆకర్షక నినాదాలు యివ్వడం తప్ప మహిళలకు ఉద్యోగాలు కల్పిస్తామనిగాని, ఉపాధి మెరుగుపరుస్తామని కాని ఏ ప్రభుత్వం మాట్లాడటంలేదు. నూతన ఆర్థిక విధానాలు అమలు జరిగిన మూడు దశాబ్దాల ఆచరణ పరిశీలిస్తే మహిళలకు ఉపాధి అవకాశాలు తగ్గిపోతున్నాయని, నిరుద్యోగం ఒక భూతంలా మహిళల్ని వెంటాడుతుందని అర్థమౌతోంది. నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు ఆకాశాన్ని అంటడం, పిల్లల చదువులు, వైద్య ఖర్చులు, పెరుగుతున్న ఇతర అనేక గృహ అవసరాలతో వచ్చే ఆదాయం పోటీ పడలేక సమతుల్యత దెబ్బతినడంతో మహిళలు ఉపాధికోసం ఎక్కువగా ముందుకు వస్తున్నారు. ఉపాధికోసం వలసలు పెద్దఎత్తున పెరుగుతున్నాయి. మహిళల్లో ఉద్యోగిత పెంచడానికి మోదీ ప్రభుత్వం ఇంతవరకు ఎటువంటి నిర్దిష్ట చర్యలు తీసుకోలేదు.

లక్షల ఉద్యోగాలు సృష్టిస్తామని చెప్పిన మోదీ ప్రభుత్వం ఉన్న ఉద్యోగాలను కూడా ఊడగొట్టేస్తున్నది. ప్రభుత్వసంస్థలను ప్రైవేటీకరించడమో, అమ్మివేయడమో, మూసివేయడమో తదితర కారణాలతో అనేక మంది మహిళల ఉద్యోగాలు ఆవిరై పోతున్నాయి. ఇంత భయంకరమైన పరిస్థితి ఒకవైపు కనిపిస్తుండగా మరోవైపు కొత్తకొత్త రంగాలలో, కొత్తకొత్త పనిస్థలాల్లో మహిళలసంఖ్య అధికంగా ఉన్నట్లు పైకి కనిపిస్తుంది. నిజానికి గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాల్లో మహిళలు ఉపాధి కోల్పోతున్నారని అనేక సర్వేలు తెలియజేస్తున్నాయి. ప్రపంచీకరణ, కార్పొరేటీకరణ వలన గతంలో

మహిళలు పనిచేయని, చేయలేని పనులుగా భావించిన అనేక ఉద్యోగాలలోకి ప్రవేశించారు. ఇవి కూడా అసంఘటితరంగంలోనే అని గుర్తుంచుకోవాలి.

మొత్తం శ్రామికశక్తిలో మహిళల వాటా బాగా తక్కువ వున్న దేశాల జాబితాలో భారత్ చోటుచేసుకోవడం సిగ్గుచేటు. 131 దేశాల్లో వృత్తి ఉద్యోగాల్లో మహిళల భాగస్వామ్యానికి సంబంధించి ప్రపంచబ్యాంకు వెలువరించిన జాబితాలో భారత్ 120వ స్థానంలో నిలిచింది. 'ఇండియా అభివృద్ధి నివేదిక' ప్రకారం భారతీయ శ్రామికశక్తిలో స్త్రీల వాటా 27శాతం. చైనా, బ్రెజిల్లో మహిళల వాటా 65 నుంచి 70 శాతం వరకు వుంది. భారతదేశంలో 26-45 వయస్సులోని ప్రతి ఐదుగురు మహిళల్లో కేవలం ముగ్గురు వ్యవసాయ రంగంలోనో, వ్యాపారంలోనో, ఇతర పనిపాటల్లో నిమగ్నమై సొంత సంపాదన పొందుతున్నారు. ప్రపంచ జి.డి.పిలో మహిళల వాటా 37 శాతం వుంటే అది భారత్లో 17శాతమే వుంది. ఆకాశంలో సగమైన మహిళల భాగస్వామ్యం తగినంత వుంటేనే ఆర్థికాభివృద్ధి వుంటుందని నిత్యం పాలకులు మాట్లాడుతూనే వున్నారు. కాని వారికి అవకాశాలు కల్పించడంలో మాత్రం మౌనం దాల్చుతున్నారు.

గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మహిళా కార్మికుల భాగస్వామ్యం 2018-19లో 11 శాతం తగ్గింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పురుష కార్మికుల భాగస్వామ్యం కూడా తగ్గినా మహిళల భాగస్వామ్యం అంతకన్నా ఎక్కువగా తగ్గింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మహిళా కార్మిక భాగస్వామ్యం తగ్గడమే కాక వారి స్థానంలో పురుషులను నియమించుకోవడం ఎక్కువైంది. మహిళా కార్మికుల భాగస్వామ్యం ఎందుకు తగ్గుతోందో లోతుగా పరిశీలించవలసిన అవసరం ఉంది. మహిళలకు ఆదాయ వనరులు తగ్గిపోతున్నాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మహిళలకు తగిన ఉపాధి దొరకడం లేదు. వ్యవసాయ రంగంలో ఉపాధి తగ్గిపోతోంది. వ్యవసాయేతర రంగంలో ఆర్థిక అవకాశాలు ఉండడం లేదు. యాంత్రీకరణవల్ల కూడా మహిళలకు అవకాశాలు తగ్గిపోయాయి. మహిళల్లో నిరుద్యోగం 7.7 శాతం నుండి 8.7 శాతానికి పెరిగింది. దేశంలోని ఇంజనీరింగ్ పట్టభద్రుల్లో 42శాతం మహిళలే అయినా వారికి ఆ మేరకు ఉద్యోగాలు లభించడంలేదు. పరిశ్రమలు, సేవారంగాల్లో మహిళలకు 20 శాతం ఉపాధి లభిస్తున్నా హోటళ్ళు, రెస్టారెంట్లు,

ఫైనాన్స్, స్థిరాస్తి వ్యాపారాల్లో వారి భాగస్వామ్యం బాగా తక్కువగా ఉంది. 39లక్షల మంది ఉద్యోగులున్న ఐ.టి.పరిశ్రమలో మహిళా ఉద్యోగుల సంఖ్య 13లక్షలు అంటే 34శాతం మాత్రమే.

ప్రపంచ వ్యాపితంగా మహిళల ఉపాధి అవకాశాలు పెరుగుతుండగా, మనదేశంలో మాత్రం తగ్గిపోతుండటం ఆందోళన కలిగిస్తుంది. గ్రామీణ మహిళల్లో ప్రపంచీకరణ అమలు జరిగిన దశాబ్దకాలంలో సుమారు 2కోట్ల మంది మహిళలు తమ ఉపాధి రంగాల నుండి తొలగించబడ్డారు. 2011-12లో మహిళా కార్మికుల భాగస్వామ్య రేటు 32.2 శాతం ఉంటే 2017-18లో ఇది 23.3 శాతానికి పడిపోయింది. మోడీ మహిళలను 'వాలంటరీ' పనివారిగానే గుర్తించారు. ఒక కోటి మంది మహిళలు రకరకాల ప్రభుత్వ పథకాలను ఇసిడిఎస్, ఎన్ఎంఆర్, మధ్యాహ్నభోజన పథకం, మొదలైన పథకాలను అమలుచేసేవారిగానే వున్నారు. వారికి ఉద్యోగ రక్షణలేదు. కనీసవేతనాలు లేవు. సామాజిక భద్రత కూడా లేదు.

మహిళలు పని చేయాలంటే వారికి అనువైన సమయంలో పని

రచయితలకు విజ్ఞప్తి

వ్యాసాలు, కవితలు, కథలు మాతృకకు ఈ-మెయిల్ ద్వారా కానీ, పోస్ట్లో కానీ పంపవచ్చు. తాము పంపే రచనలు తమ సొంత రచనలేననీ, ఇతర ఏ పత్రికకూ ప్రచురణకు పంపలేదనీ, ఇంతకు ముందు ఏ పత్రికలో ప్రచురించలేదనీ, వారి సొంత పుస్తకంలో ముద్రించ లేదనీ చెబుతూ హామీ పత్రం కూడా జత చేయాలి. రచనలు, కథలు, వ్యాసాలు, ప్రింట్లో 3, 4 పేజీలకు మించకుండా వుండేలా జాగ్రత్తపడాలని కోరుతున్నాం.

ఆన్లైన్ పత్రికలు, ఫేస్ బుక్, బ్లాగులలో ప్రచురించినవి కూడా మాతృకలో ప్రచురణకు అర్హం కావు. ప్రచురణ జాప్యమైన సందర్భంలో రచయితలు సహకరించాలని కోరుతున్నాము. రచనల ఎంపిక విషయంలో మాతృక సంపాదకవర్గానిదే చివరి నిర్ణయం. మహిళా రచయితలకు మాతృక అత్యంత ప్రాముఖ్యం ఇస్తుందని తెలియజేస్తున్నాము.

మాతృక సంపాదకవర్గం

చేసే అవకాశం ఉండాలి. పని ఇంటికి దగ్గరలో ఉండాలి. ప్రభుత్వ పథకాలలో ఏడాదికి వంద రోజుల పాటు మహాత్మా గాంధీ గ్రామీణ ఉపాధి అవకాశం ఉంటుంది. (సక్రమంగా అమలు జరిగితే) ఈ పథకంలో ఎన్నిలోపాలున్నప్పటికీ దేశవ్యాపితంగా 13కోట్ల మంది ఎంతో కొంత ఉపాధిపొందుతున్నారు. వారి కొనుగోలు శక్తి పెరుగుతుంది. గ్రామీణ పేదలు, ముఖ్యంగా మహిళలు మెరుగైన వేతనాలు పొందడానికి వారికి బేరమాడే శక్తి పెరగడానికి ఈ పథకం ఎంతగానో ఉపయోగపడుతుందని సర్వేలు తెలియ జేస్తున్నాయి. దీనిలో మహిళలు కూడా గణనీయంగా ఉపాధిపొందుతున్నారు.

ఇటీవల లోక్సభలో కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి నరేంద్రసింగ్ తోమర్ మహాత్మాగాంధీ ఉపాధిహామీ చట్టాన్ని భవిష్యత్లో కొనసాగించలేమని చెప్పడం పేదల ఉపాధిపై ప్రత్యక్షదాడిగా చూడాల్సిందే. గత ఏడాది సవరించిన బడ్జెట్ అంచెనాకన్నా కొత్త ఏడాదిలో కేటాయింపులు తగ్గించారని కొంతమంది ఎం.పి.లు ఆందోళన వ్యక్తం చేసినపుడు అసలు ఉపాధి హామీయే భవిష్యత్లో ఉండబోదని చావు కబురు చల్లంగా చెప్పాడు. ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు నిర్ణయించిన కనీస వేతనానికి తగ్గకుండా ఉపాధిహామీ వేతనాలు యివ్వాలని చట్టం చెబుతున్నా దాన్ని ఎక్కడా అమలు చేయడంలేదు.

కనీసవేతనాలు పెంచాలని, నెలకు 18వేలు యివ్వాలని కార్మికులు, ఉపాధిహామీ పథకం కార్యకర్తలు ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నా జాతీయ కనీస వేతనం (నేషనల్ ఫ్లోర్ లెవెల్ మినిమమ్ వేజ్) రోజుకు 178 రూ॥లు కూడా అంటే నెలకు 4628 రూ॥లు కూడా యివ్వకపోవడం సిగ్గుచేటైన విషయం. అంతేగాక గత ఏడాది కేంద్ర ప్రభుత్వమే నియమించిన అనూప్ శధపతి కమిటీయే రాష్ట్రాలను బట్టి 375 రూ॥ల నుండి 447 రూ॥ల వరకు కనీస వేతనం యివ్వాలని సిఫారు చేసింది. అయినా ఎక్కడా ఈ సిఫారసు అమలు జరుగలేదు. ఉపాధి హామీ పథకాన్ని రద్దుచేయడం ద్వారా నిరుద్యోగ సైన్యాన్ని పెంచి పెట్టుబడిదారులకు శ్రమశక్తిని చౌకగా అందించే దుర్మార్గమైన కుట్ర దీనిలో దాగి ఉంది.

వ్యవసాయరంగ సంక్షోభాన్ని నివారించి వ్యవసాయంపై ఆధారపడిన పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చేయగలిగితే ఉపాధి కల్పించడానికి, ఉద్యోగాలు పెరగడానికి అవకాశాలు మెండుగా వుంటాయి. భారత్ తనకుంటూ ప్రత్యేక ఉపాధి విధానాన్ని రూపొందించుకోవాలని అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ 2010లోనే సిఫారసు చేసింది. ఈ విధానంలో మహిళలకు సముచిత స్థానం యివ్వాలని, అత్యధిక ఉద్యోగాలు యివ్వగలిగే రంగాలపై కేంద్రీకరించాలని, గ్రామాలు, పట్టణాలలోనూ స్త్రీలకు ఉపాధి అవకాశాలు మెరుగుపర్చాలని సూచించింది. ఎందుకంటే నేటికీ భారతదేశంలో 65శాతం మంది గ్రామాల్లోనే నివసిస్తున్నారని దీనివలన మహిళలు స్థానికంగా ఉపాధిపొందుతారని కూడా చెప్పింది. ప్రభుత్వం దీనికి భిన్నంగా ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలను తగ్గించి ప్రైవేటీకరణను పెంచి పోషిస్తుంది.

అలాగే అడ్డా, అదుపు లేకుండా విదేశీ వస్తువుల ప్రవేశంతో ఇక్కడ పరిశ్రమలు మూతపడి ఇక్కడి కార్మికులు ఉపాధికోల్పోతున్నారు. దీనిలో మహిళలు కూడా గణనీయంగా వుంటున్నారు. నేషనల్ శాంపిల్ సర్వే ప్రకారం దేశంలో 1కోటి 60లక్షలకు పైగా మహిళలు ఇంటి వద్ద నుండి చేసే పనుల్లో వున్నారు. ఇందులో 34లక్షల మంది బీడీ కార్మికులు, 30లక్షల మంది రెడీమేడ్ దుస్తుల తయారీలో, 26లక్షల మంది చేనేత పనుల్లో, 33లక్షల మంది ఇళ్ళవద్దే రిటైల్ వ్యాపారం నిర్వహిస్తూ వున్నారు. బహుళజాతి సంస్థల వస్తువుల దిగుమతితో ఈ పరిశ్రమలు కూడా దెబ్బతిని ఉన్న పనులు కూడా మహిళలకు అందకుండా అదృశ్యమౌతున్నాయి. చేనేత రంగంలో మహిళలపై అధికభారం పడుతుంది. వ్యవసాయ రంగంలో ఒక మార్పు కొట్టొచ్చినట్టు కనబడుతుంది. వ్యవసాయ రంగం నుండి పురుషులు వైదొలుగుతుండగా, వ్యవసాయ పనుల భారం మహిళలపై పడుతుంది. మహిళా వ్యవసాయ కూలీల సంఖ్య పెరుగుతుంది.

ప్రభుత్వ రంగంలో 2.4 లక్షల ఉద్యోగాలు భర్తీ చేయకుండా ఉండిపోయాయి. ప్రభుత్వ రంగంలోనే ఎక్కువ ఉద్యోగాలకు అవకాశం ఉంటుంది. ఖాళీ ఉద్యోగాలు పూర్తి చేయకపోగా, ఉపాధి కల్పించకపోగా ఇటీవల ప్రధానమంత్రి పకోడీలు అమ్ముకునే వారు సైతం రోజుకు రెండు వందల రూపాయలు సంపాదిస్తున్నారు కనక వారికీ ఉపాధి ఉన్నట్టే అని అసంఘటిత రంగంలో స్వయం ఉపాధి చూసుకునే వారికి కూడా తామే ఉపాధి కల్పించినట్టు తప్పుడు అభిప్రాయం కలుగజేస్తున్నారు. అసంఘటిత రంగంలో పని చేసే వారికి, స్వయం ఉపాధి చూసుకునే వారికి ప్రభుత్వం అమలు చేసే సామాజిక భద్రతా పథకాలు వర్తించవు. వీటి వల్ల కలిగే ప్రయోజనమల్లా తక్కువ ఆదాయాలు, ఏదో బతుకు ఈడ్వడానికి కావాల్సిన పని దొరకవచ్చునేమో కాని ఇవి పారిశ్రామికులు అన్న నిర్వచనం కిందకు రావు. విద్యా స్థాయి తక్కువ ఉన్నవారు, నైపుణ్యం తక్కువైన వారు అసంఘటిత రంగంలో పని చేస్తారు. వ్యవస్థీకృత రంగంలో పని చేయడానికి అవసరమైన సామర్థ్యం వీరికి సహజంగానే ఉండదు.

ప్రభుత్వోద్యోగాలు నమ్మకమైనవి, నికరమైనవి అయినందువల్ల ఉపాధి కల్పనలో ప్రభుత్వ రంగం నిర్వర్తించే పాత్ర కీలకమైందిగా ఉంటుంది కనక ప్రభుత్వ రంగంలో ఉద్యోగాలకోసం ఒత్తిడి అధికంగా ఉంటుంది. ఇటీవల రైల్వే శాఖలో ప్రకటించిన 62,907పోస్టులకు 90లక్షల మంది దరఖాస్తు చేసుకున్నారు. చదువుకున్న చదువుకు ఫలితం ఉంటుందన్న ఆర్థిక నీతి ఇందులో ఏమీ లేదు. దీనివల్ల చదివిన చదువు ఒకటైతే చెసే ఉద్యోగం మరొకటి అవుతుంది. దేశంలోని ప్రభుత్వ రంగంలో ఈ విధానమే కొనసాగుతోంది. చాలా కాలంగా ఇదే జరుగుతోంది. ప్రభుత్వ రంగంలో ఉద్యోగం సంపాదించడం ఖరీదైన వ్యవహారంగా తయారైంది. ఇది భరించలేని ఉద్యోగార్థులు విధిలేక అసంఘటిత రంగం మీద ఆధారపడక తప్పడం లేదు. స్వచ్ఛందంగానే వారు అసంఘటిత రంగాన్ని ఎంచుకుంటున్నారు అనడం సరైనది కాదు.

నయా ఉదారవాద ఆర్థిక విధానాలు అనుసరిస్తున్న చోట అసంఘటిత రంగంలో ఉపాధి తప్పుడు. కార్మిక శక్తిలో మహిళా భాగస్వామ్యానికి అడ్డంకులను తొలగించాలంటే కార్మికుల డిమాండ్ కు సంబంధించిన అవరోధాలను తొలగించి స్త్రీ-పురుష వివక్ష లేని విధానాలు విధానాలు రూపొందించాలి. అప్పుడే మహిళలు ఆదాయం రాని పనుల మీద ఆధారపడడం తగ్గిపోతుంది. కార్మికుల డిమాండ్ పెంచడానికి దానికి ఆటంకాలు తొలగించడానికి ప్రభుత్వాలు అనుసరించే విధానాలు సవ్యంగా లేనందువల్ల మహిళలు ఆదాయం రాని పనులు చేయవలసి వస్తోంది. మహిళలు ఆదాయం రాని పనులలో మునిగిపోవడానికి సామాజిక, సాంస్కృతిక అంశాలు కూడా కారణం. నయా ఉదారవిధానాల వలన పర్మినెంటు ఉద్యోగాలు తగ్గిపోయాయి. కాంట్రాక్టు, కాజువల్, టెంపరరీ, పార్ట్ టైం, తదితర ఉద్యోగాలు పెరిగాయి. తరుగుతున్న ఉపాధి అవకాశాలకు వ్యతిరేకంగా మెరుగైన వసతులకోసం, హక్కులకోసం మహిళలు సంఘటితంగా ఉద్యమించకతప్పుడు. చేయించారు. ❀

రచనలు, చందాలు పంపవలసిన ఎకౌంట్ వివరాలు :

మాతృక చందా వివరాలు

సంవత్సరం చందా	: రూ. 150/-
రెండు సంవత్సరాల చందా	: రూ. 300/-
నాలుగు సంవత్సరాల చందా	: రూ. 500/-

మాతృక నిధికి విరివిగా విరాళాలు ఇచ్చి

పత్రికను ప్రోత్సహించండి.

మహిళా గొంతుక మాతృక

గూగుల్-పే, ఫోన్-పే నెంబర్ : 9440568912

ఇండియన్ బ్యాంక్, ఒంగోలు సంతపేట బ్రాంచి

ఎకౌంట్ నెం. 6666173304

IFSC Code IDIB000O002

IFSC Code ఐ.డి.ఐ.బి.జీరో.జీరో.జీరో.ఓ.జీరో.జీరో.టు

ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం (పీవోడబ్ల్యూ) ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రస్థాయి శిక్షణా తరగతులు

ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం (పీవోడబ్ల్యూ) ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రస్థాయి శిక్షణా తరగతులు 2019 జూలై 2,3 తేదీలలో గుంటూరులో స్ఫూర్తిదాయకంగా జరిగాయి. జూలై 2తేదీ ఉదయం వివిధ జిల్లాల నుండి హాజరైన కార్యకర్తల విప్లవనినాదాల మధ్యన పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర అధ్యక్షులు ఎన్.విష్ణు జండావిప్పించారు. అనంతరం మహిళా విముక్తికోసం, సమసమాజ స్థాపనకోసం విప్లవోద్యమంలో తమ ప్రాణాలను అర్పించిన వీరనారీమణులకు జోహార్లు అర్పిస్తూ పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి బి.పద్మ సంతాపతీర్మానం ప్రవేశపెట్టారు. క్లాసులను ఎన్.విష్ణు ప్రారంభిస్తూ జిల్లాల్లో పనిచేసే కార్యకర్తలు విప్లవ అవగాహన్ను పెంచుకోవాలని, సమస్యలను విశ్లేషిస్తూ, వాటి కారణాలను తెలుసుకొని పరిష్కరించాల్సి వుంటుందని, దానికి శాస్త్రీయ అవగాహన అవసరమని, ఈ రెండు రోజులు క్లాసులు దానికి ఉపయోగపడగలవని భావిస్తున్నారని అన్నారు. ఈ రెండు రోజుల క్లాసులకు ఎన్.విష్ణు, బి.పద్మ, ఎస్.ఎస్.మృ, పి.అనసూయ, పి.విజయ అధ్యక్షవర్గంగా వ్యవహరించారు.

జూలై 2తేదీ ఉదయం “పెరుగుతున్న ఫాసిజం” అనే అంశంపై పీవోడబ్ల్యూ జాతీయ కన్వీనర్ వి.సంధ్య వివరించారు. భారతదేశంలో మైనారిటీలపై, ప్రత్యేకించి ముస్లింలపై దాడులు పెరగడంతో పాటు ప్రభుత్వాలపై పెరుగుతున్న వ్యతిరేకతను తగ్గించుకోవడం కోసం భావోద్వేగాలతో కూడిన జాతీయవాదం, హిందూ రాష్ట్ర భావనను తెరపైకి నేటి పాలకులు తెస్తున్నారని అన్నారు. గుజరాత్ మారణహోమంతో ముస్లింలపై కేవలం హింసను ప్రయోగించి భయభ్రాంతులను చేయడమే కాదు వారి ఆర్థికమూలాలను కూడా ధ్వంసంచేసిన ఘటనలను వివరించారు. మైనారిటీ మతాలపట్ల విద్వేషాన్ని రెచ్చగొడుతూ మెజారిటీ మతాన్ని సంఘటితం చేసి ఎన్నికల్లో మోదీ ప్రభుత్వం ప్రయోజనం పొందుతుందన్నారు. బిజెపి అధికారానికి వచ్చిన తర్వాత దళితులు, మైనారిటీలపై వందలాది దాడులు జరిగాయని, మూకదాడులతో హత్యలకు పూనుకుంటున్నారని కూడా అనేక ఉదాహరణలతో వివరించారు. దబోల్కర్, పన్నారే, గౌరీ లంకేశ్ లాంటి అనేకమంది మేధావులను ఆర్.ఎస్.ఎస్.చేత పెంచి పోషించబడుతున్న శక్తులే చంపాయని అందరికీ తెలిసినా ఇంతవరకు ఎవరినీ అరెస్టు చేయడంగాని, శిక్షించలేదంటే ఆ శక్తులకు ఎంత అండగా రాజ్యం వుందో పరిస్థితి ఎంత ఆందోళనకరంగా ఉందో అర్థం చేసుకోవాలని అన్నారు. కాశ్మీర్ ప్రజల స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు, వారి కనీస హక్కులు, సైన్యం దురాగతాలను ప్రశ్నిస్తేనే దేశద్రోహుల జాబితాలో చేరుస్తున్నారని అన్నారు. స్త్రీలపట్ల వివక్ష, హింస ఒక ముస్లిం మతంలోనే ఉన్నట్లు మిగతా మతాలన్నీ ప్రత్యేకించి హిందూ మతంలో వారికి పెద్దపీట వేసినట్లు స్త్రీ, పురుష సమానత్వం బ్రహ్మాండంగా అమలవుతున్నట్లు

దేశ పాలకులు ఆత్మవంచనకు పాల్పడుతున్నారని విమర్శించారు. దేశంలో వున్న వివిధ మతాలు, సంస్కృతులు, ఆచార వ్యవహారాలు తదితర వైవిధ్యాలను అర్థం చేసుకోకుండా ఒకే దేశం ఒకే చట్టం అంటూ వైరుధ్యాలను మరింత తీవ్రతరం చేస్తున్నారని అన్నారు. దేశంలో రోజురోజుకు పెచ్చరిల్లుతున్న హిందూ ఫాసిస్టు విధానాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రజలు ఐక్యంగా పోరాడాల్సిన అవసరాన్ని గుర్తుచేశారు. ఈ క్లాసుకు పి.వో.డబ్ల్యూ రాష్ట్ర కోశాధికారి పి.అనసూయ అధ్యక్షత వహించారు.

జూలై 2 తేదీన మధ్యాహ్నం నుండి పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షులు బి.రమాసుందరి “మహిళలను శాసిస్తున్న మనుధర్మ, పితృస్వామిక భావజాలం” అనే అంశాన్ని వివరించారు. అధికార వర్గాలు, ఆధిపత్యకులాలు చట్టాన్ని ఉల్లంఘిస్తూ నిర్బంధహత్యలకు పూనుకుంటున్నాయన్నారు. మత విభేదాలను నేటికీ కొనసాగింప చేస్తూ ప్రజలను ఐక్యంగాకుండా చేస్తున్నాయని అన్నారు. భారత న్యాయవ్యవస్థకు కూడా పితృస్వామిక, మనువాద ఆధిపత్య స్వభావం వుందని ఇటీవల సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిపై వచ్చిన ఆరోపణలను గురించి వివరించారు. కంచె చేను మేసినట్లు న్యాయం అందించాల్సిన ప్రధాన న్యాయమూర్తి తన ఇంట్లో పనిచేసే మహిళా ఉద్యోగినిపట్ల అమర్యాదగా ప్రవర్తించి తన నేరాన్ని కప్పిపుచ్చుకోవడానికి బాధితురాలిపైనే బండలు వేసాడని వివరించారు. ఆమె కుటుంబాన్ని అదిరింపులకు బెదిరింపులకు గురిచేసి వేధించడంపట్ల మహిళల్లో తీవ్ర వ్యతిరేకత వ్యక్తమైందని అన్నారు. ఆమె అనేక రుజువులు చూపెట్టినా ఆయనా అటువంటివాడు కాదని కేంద్రప్రభుత్వ అధిపతులు మాట్లాడటం సమాజంలో వేళ్లానుకొన్న పితృస్వామిక స్వభావానికి నిదర్శనమన్నారు. సమాజం ఎంతో అభివృద్ధి చెందిందనుకుంటున్న ఈరోజుల్లో కులాంతర వివాహాలు చేసుకున్నవాళ్ళకు ఇళ్ళు ఇవ్వడంలేదన్నారు. రాజ్యాంగం దృష్టిలో అన్ని మతాలు సమానహోదాతో, సమానస్థాయిలో కొనసాగాలని చెబుతున్నా ప్రభుత్వంలో హిందూ మతాన్ని రాజ్యాంగాన్ని సవరించి హిందూరాజ్ గా మార్చాలనే కుట్రలకు పాల్పడుతున్నారని అన్నారు. హిందూత్వ భావజాలానికి వ్యతిరేకంగా గళం విప్పిన గౌరీ లంకేశ్, దబోల్కర్, పన్నారే, కల్బుర్గి లాంటి హేతువాదుల్ని కూడా హత్యలు చేసారని గుర్తు చేశారు. నేడు పెట్టుబడి, హిందూ మతాన్ని కలిసి ప్రజాస్వామిక విలువలపై దాడిని కొనసాగిస్తున్నాయని అన్నారు. అశాస్త్రీయతపై, భావవాదంపై ఆధారపడేవిధంగా ప్రజలను నెట్టి పాలకులు తమ పబ్బం గడుపుకుంటున్నారని, ఈస్థితిలో శాస్త్రీయ సిద్ధాంత అవగాహనతో మనుధర్మ, పితృస్వామిక భావజాలానికి వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించాలని అన్నారు. ఈ క్లాసుకు పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర సహాయ కార్యదర్శి పి.విజయ అధ్యక్షత వహించారు.

జూలై 3తేదీ ఉదయం “గతితార్కిక భౌతికవాదం” అనే అంశాన్ని అఖిల భారత రైతుకూలీ సంఘం రాష్ట్ర ప్రధానకార్యదర్శి చిట్టిపాటి వెంకటేశ్వర్లు బోధించారు.

మిగతా 34వ పేజీలో

పాఠశాల పురిటి నొప్పులు

- శ్రీరామ్

1

అనాథ పిల్లలదైనా, ఒట్టి తల్లులదైనా
చట్టి ముక్కులూ, చీమ కళ్లున్నోళ్లదైనా,
నిన్నో మొన్నో రజస్వలైనా, కొత్తగా పెళ్లైన పడుచుగత్తెలదైనా,

తుపాను రాత్రిలో

గాలికి లేచిన ఇంటి కప్పుల్ని లెక్కగట్టి
నిరుపేద గర్భిణీ రక్తంలో
హిమోగ్లోబిన్ శాతాన్ని తేల్చి
దేశాన్ని గోత్రనామాల్లేని జాబితాలోకి దూర్చాలి

2

ఈ నీళ్లు, గాలి తగలకుండా ఊరేగిన
దళిత గోవిందుడు కాలింకా కిందపెట్టలేదు.
రిజర్వేషన్ మంత్రానికి ప్రాణముండక్కర్లేదు
ఉత్తర దక్షిణ ద్వారాలే కాదు, ఈశాన్యమూ వాస్తు ప్రకారం
వేదభూమే !!

పిల్లి గడ్డాలు కట్టుకున్న లుంగీ గళ్ల మీద చదరంగం ఆడు,
లేదా వైకుంఠ పాళీ!

పుట్టిన తేదీకి రాసిన దస్తావేజులు చూడు.

రంగూ రుచీ, అత్తరు వాసనోస్తే ఊరుకోవద్దు.

మన ఆస్థులేమన్నా తేయాకు తోటల్లోని బానిసలవా?

...

ఆకు కూరలు తింటే అరుగుతున్నాయా?

ఒంటిమీద కాలిన గాయాల్నే మింగుతున్నాడా

ఇంటికొచ్చినవాడికి, అన్నం పెట్టే రోజు కాదిది.

టిబెటన్లు, రోహింగ్యాలు, ఎవరైనా సరే

నీలాంచల ధూమవతికి, కామాఖ్యా మహాకాళికి

ఒక్క వేటున బలిచ్చేద్దాం.

మన జాతీయ గీతం రాసింది హైందవ బెంగాలీ కదా !

బరాక్ నదీ లోయ రెండుగా చీలిన చోటే నిలబడి

నిగ్గతీద్దాం.

స్వాతంత్ర్యం జంట కవిత్వమా చెప్పు ?

హిందూ ముస్లింలంటే అన్నదమ్ములంటే !!

3

సైన్యం తొడుకున్న బూట్ల శబ్దాల్లోంచి

గూళ్లు వదిలి పావురాళ్లెక్కడికి పోతాయి?

పెత్తనం వాడే తుపాకీ గొట్టం కంఠల్లోంచి

ఎన్ని నగ్నదేహాల్లైనా లొట్టలేసుకుని చూడవచ్చు

నెల్లి* నరమేధం

ఒంటికాలి మీద నిలబడింది...

శరణాగత వత్సల దేశానికిప్పుడు

తొమ్మిదినెల్లు నిండిపోయాయి...!!

బాగ్ హజారికా చచ్చిపోయాడు

నిరాహార దీక్షలు నిమ్మరసం తాగేశాయి

మీట నొక్కే బొటనవేళ్లు మాత్రమే కావాలి...

ద్రోణాచార్యుడే మనకు మంత్రసాని. ❀

(అద్వంద్వం కవితా సంపుటి నుండి)

• నెల్లి నరమేధం: 1983, ఫిబ్రవరి 18. అస్సాం.

గుంటూరులో విజయవంతంగా జరిగిన పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్రస్థాయి శిక్షణా తరగతులు

46

If undelivered please return to

Printed Matter - BOOK POST

Manager

MAHILA GONTUKA
MATRUKA

H.NO. 35-3-6931 (4)

Com. Madala Narayana Swamy Bhavan

Sanjay Gandhi Colony

Near Sarma College, Ongole - 523 001.

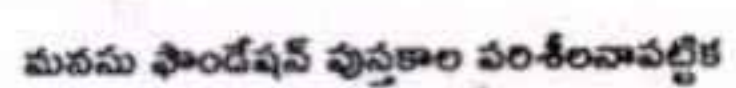
Mobile : 9676206230, Ph. 08592 - 238350

August - 2019

To

BC

పుస్తకం పంఖ్య	KLVA106M172
పుస్తకం పేరు	మాతృక
తారీఖు	07 February 2025
మొందు లెట్టు	YES
పెనుక లెట్టు	YES
మొత్తం పేజీలు	49
నిర్దిష్ట పైజా పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	P. Jayaram
పేజీలు విడదీసినది	P. Jayaram
ప్యాప్ చేసినది	S. Karthikeyan
పరీక్ష చేసినది	HEMA
పేజీలు పరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిష్కరి	